

Jaarstukken 2025

Gemeente Borne

Gemeente **Borne**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Deel A: Jaarverslag	4
1 Bestuurlijke en financiële hoofdlijnen	5
1.1 Bestuurlijke hoofdlijnen	6
1.2 Financiële hoofdlijnen	9
2 Programma's	12
2.1 Wonen en leven	13
2.2 Duurzame toekomst	18
2.3 Inclusieve samenleving	23
2.4 Bestuur en samenleving	32
2.5 Financieel gezond	39
3 Paragrafen	41
3.1 Lokale heffingen	42
3.2 Financieel Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	49
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	54
3.4 Financiering	58
3.5 Bedrijfsvoering	60
3.6 Verbonden partijen	63
3.7 Grondbeleid	81
3.8 Openbaarheid	88
Deel B: Jaarrekening	89
1 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting	90
1.1 Overzicht van baten en lasten 2025	91
1.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2025	93
1.3 Incidentele baten en lasten	105
1.4 Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	107
1.5 Informatie Wet normering topinkomens	108
2 De balans en de toelichting	109
2.1 Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat	110
2.2 Balans per 31 december 2025	114
2.3 Toelichting op de balans per 31 december 2025	116
3 Rechtmatigheidsverantwoording	141
4 Bijlagen	142
4.1 SiSa bijlage bij de jaarrekening	143
4.2 Overzicht baten en lasten per taakveld	149
Deel C: Overig	151
1 Verplichte beleidsindicatoren	152
2 Lijst van afkortingen	153
3 Controleverklaring	156

Inleiding

Het jaarverslag beschrijft wat de gemeente in 2025 heeft bereikt en wat de gemeente daar het afgelopen jaar voor heeft gedaan. De jaarrekening laat zien welke inkomsten en uitgaven daarbij horen. Samen vormen het jaarverslag en de jaarrekening de jaarstukken. Hiermee legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad en aan de samenleving.

Het jaarverslag kijkt terug op de gestelde doelen uit de programmabegroting 2025-2028. Net als de begroting is het jaarverslag 2025 opgebouwd rond vijf programma's; Wonen en leven, Duurzame toekomst, Inclusieve samenleving, Bestuur en samenleving, en Financieel gezond. De bestuurlijke en financiële hoofdlijnen worden per programma toegelicht. Een infographic geeft in één oogopslag inzicht in de behaalde resultaten voor het jaar 2025.

A

Jaarverslag 2025

1. Bestuurlijke en financiële hoofdpijnen

1.1 Bestuurlijke hoofdlijnen

Deze jaarstukken vormen het laatste verantwoordingsdocument over de raadsperiode 2022 – 2026. Ons college blikt met grote tevredenheid terug op de behaalde resultaten over deze raadsperiode. Wij danken de Bornse inwoners, bedrijven en de gemeenteraad voor de samenwerking om deze resultaten te behalen en het door hen gestelde vertrouwen in ons.

De kracht van Borne

In 2025 is duidelijk geworden dat Borne niets aan kracht heeft verloren: wij zijn een bloeiende gemeenschap gebleven waar inwoners naar elkaar bleven omzien. Het verenigingsleven bleef sprankelen waarbij vrijwilligers in 2025 zich onvermoeibaar bleven inzetten om dit zo te houden. Bedrijven in Borne bleven rechtovereind en toonden hun betrokkenheid bij de samenleving. In 2025 zijn diverse culturele evenementen georganiseerd die ook over de regiogrenzen heen publiek trekken. De voorzieningen op het gebied van sport, onderwijs, welzijn en zorg zijn nog steeds goed te noemen. Waar nodig ondersteunden wij inwoners die dat nodig hadden. Daarbij gold en geldt dat uitgegaan wordt van de zelfredzaamheid van de inwoner. De gemeente groeide en leverde daarbij een belangrijke bijdrage aan de opgave op het gebied van wonen. Ondanks deze groei bleef en blijft Borne overzichtelijk en konden inwoners makkelijk met elkaar en met ons bestuur contact leggen. Duidelijk is dat de Bornse gemeenschap niet aan vitaliteit heeft ingeboet en in staat is gebleken om in te spelen op veranderingen. Samenwerking tussen inwoners, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en Twentse gemeenten en andere partners stond daarbij centraal. Dat was én is de kracht van Borne.

De veerkracht van Borne

In de programmabegroting 2025 hebben wij de gemeenteraad meegenomen in het financieel perspectief van de gemeente Borne voor de jaren 2026 en daarna. Wij hebben de gemeenteraad voorgesteld om het jaar 2025 te gebruiken om Borne gereed te maken voor de toekomst. Een reëel en structureel sluitende gezonde begroting was naar ons oordeel daartoe een voorwaarde. Immers: een financieel gezonde gemeente is beter in staat de opgaven van de toekomst aan te kunnen. In eerste instantie werden voor 2026 en volgende jaren grotere tekorten verwacht maar de septembercirculaire 2025 bracht verlichting. Hierdoor kon het proces aanmerkelijk bijgesteld worden en kon het idee van inwonerp participatie losgelaten worden. Maatregelen die gevoeld gaan worden in de samenleving waren niet of nauwelijks meer nodig. We hebben in 2025 een begroting 2026 – 2029 aan de gemeenteraad voorgelegd die over alle jaarschijven reëel en structureel sluitend waren. Daarbij hebben we niet alleen ombuigingsmaatregelen aan de gemeenteraad voorgelegd om de begroting gezond te houden, maar ook voorstellen om te investeren in de Bornse samenleving. Dit om Borne gereed te maken voor mogelijk moeilijke beslissingen waarbij een beroep op de vitaliteit en robuustheid van de Bornse samenleving onontbeerlijk is. Borne voldoende veerkracht meegeven door te investeren. Dat deden we in 2025.

De daadkracht van Borne

We waren er in 2025 voor onze inwoners. We maakten af waaraan we begonnen waren. In 2025 was onze dienstverlening aan onze inwoners op een kwalitatief hoog niveau. Genoemd kunnen worden het verstrekken van omgevingsvergunningen, het beantwoorden van ondersteuningsvraagstukken voor ouderen en jeugdigen en het uitgeven van identiteitspapieren. De ambities die wij in de programmabegroting hebben opgenomen, hebben we in 2025 opgepakt en voorzien van resultaten dan wel hebben we voorbereidingen getroffen om na 2025 tot resultaat te komen. Deze ambities waren niet nieuw. Dat zou ook niet passend zijn in het licht van het financiële perspectief van 2026 en verder. De realisatie van deze ambities konden wij niet alleen. Dit vroeg inzet van de gemeenteraad, ons college en onze organisatie maar zeker ook van onze samenleving. Zonder onze partners konden wij deze ambities niet realiseren. Wij maakten gebruik van de daadkracht van Borne: in samenwerking bouwden wij verder een vitale gemeenschap die mogelijkheden heeft om in te spelen op veranderingen. We maakten dus af waar we mee begonnen zijn. Ondanks de vele onzekerheden. Per programma geven wij hieronder globaal aan welke ambities wij in 2025 gerealiseerd hebben.

Programma Wonen en leven

- We hebben ingezet op de woningbouwopgave in Borne. Zo zijn in 2025 99 woningen in Borne gerealiseerd. Om te voorzien in de woonopgave hebben we daarnaast ook ingezet op de verdere planvorming voor woningbouwlocaties op de locatie aan de Bornerbroeksestraat en Jonge Poerink. Beide locaties hebben een gezamenlijk potentie van maar liefst 372 woningen voor verschillende doelgroepen. Voor beide projecten zijn ontwerp-omgevingsplannen door ons college vastgesteld en ter inzage gelegd. Ook zijn wij doorggegaan met het traject van de planvorming voor een leefbaar Zenderen;
- Voor de locatie het Rheineplein 1 is een afwegingskader vastgesteld en op basis van een beoordelingsmatrix heeft de gemeenteraad besloten tot (circulaire) sloop van het oude gemeentehuis. Het Huis van Borne wordt gerealiseerd binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders;
- De Omgevingsvisie is in 2025 door het college vastgesteld. Met dit document worden de ruimtelijke kaders tot 2040 voor de gemeente vorm gegeven. Het is daarmee een afwegingskader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is inmiddels in 2026 vastgesteld door de gemeenteraad;
- Met betrekking tot de spoorkruisingen is in 2025 door de gemeenteraad een besluit genomen. Nadat gebleken was dat het oorspronkelijke plan met twee onderdoorgangen financieel niet haalbaar bleek, is gekozen voor de aanleg van één onderdoorgang van de Bornerbroeksestraat voor fietsers en voetgangers, inclusief de reconstructie van de Oonksweg;
- Ook hebben wij het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) in mei 2025 aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. Dit beleidsplan heeft als doel kaders voor een kwalitatief goede openbare ruimte te behouden. Het beleidsplan geeft onder meer richting aan de klimaat adaptieve herinrichting van bestaande wijken en de grote vervangingsopgave in de openbare ruimte waar we voor staan.
- In het voorjaar van 2025 is de Spanjaardswijk opgeleverd na een grootschalige herinrichting van de openbare ruimte. Bij dit project zijn de bewoners intensief betrokken. De wijk is klimaatbestendiger en groener ingericht;
- Voor de herinrichting van Wensink Zuid, deelgebied 2, is het voorlopig ontwerp afgerond. De herinrichting is gericht op een toekomstbestendige en klimaatadaptieve openbare ruimte;

Programma Duurzame toekomst

- Voor Wensink-Zuid wordt samen met de inwoners een plan opgesteld hoe men van het gas af komt. De planvorming kwam in 2025 in een volgende fase. Dit omvatten zowel technische analyses als participatieve en organisatorische stappen om tot een gedragen uitwerking te komen, op basis waarvan in 2026 verdere uitwerking kan plaatsvinden;
- Op het dossier afval is de evaluatie 'Goed scheiden loont' uitgevoerd. De door de gemeenteraad aangenomen motie 'Reductie restafval' is bij deze evaluatie betrokken. Alle huishoudelijke afvalstromen zijn geanalyseerd en mogelijke verbeteringen in beeld gebracht en gestart met de uitvoering ervan.
- Wij hebben samen met de Bundeling Bornse Ondernemers (BBO), Stuurgroep reclameheffing (SrH) en VisitBorne onderzocht hoe wij kunnen komen tot een betere organisatievorm waardoor Borne beter op de kaart gezet kan worden. Eind 2025 hebben wij hiertoe een intentieverklaring ondertekend;
- De Groene Poort heeft de status gekregen van provinciaal koploperproject in het kader van het samenwerkingsverband TvoP (Toekomst voor ons Platteland). We hebben diverse stappen gezet in het kader van een voorverkenning die in 2026 wordt afgerond.

Programma Inclusieve samenleving

- We hebben ingezet op een groter bereik van het Social Hus. Gebleken is dat inwoners van Borne het Social Hus, als integrale toegang voor welzijns- en zorgvoorzieningen, steeds beter weten te vinden;
- Het kindcentrum Ridderspoor is eind 2025 opgeleverd. Hiermee gaat een lang gekoesterde wens van ouders, school, gemeente, maar zeker ook van onze jonge inwoners in vervulling. In het kindcentrum

worden de basisschool Letteborg en de kinderopvang Duimelot gehuisvest. Ook is ruimte beschikbaar voor de Stichting Kidsvooruit;

- Het Integraal HuisvestingsPlan is geactualiseerd zodat we toekomstbestendig kunnen investeren in onze onderwijshuisvesting. Het plan is in 2025 door de gemeenteraad vastgesteld;
- In 2025 is het hoogste punt bereikt van het sportcentrum Borne. Met deze mijlpaal is weer een stap gezet voor de realisatie van een modern geoutilleerd sportcomplex dat klimaatadaptief gebouwd is;
- De Uitgangspunten voor wonen in opvang en doorstroomlocaties zijn in 2025 vastgesteld. Daarmee is duidelijkheid over de koers die wij willen inzetten over de opgave in relatie tot asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders. Wij hebben in 2025 maar liefst 320 Oekraïense ontheemden opgevangen (een verdubbeling van de taakstelling). Bij deze opvang waren stabiliteit, leefbaarheid en veiligheid belangrijke uitgangspunten. Met deze opvang voldoet Borne ruimschoots aan de opgave. Ook voor de taakstelling voor statushouders hebben we in 2025 ruimschoots voldaan aan de opgave.

Programma Bestuur en samenleving

- We willen een verbindende, toegankelijke en betrouwbare overheid zijn. Om dit te bereiken hebben we onder meer de focus gelegd op de maatschappelijke opgaven. In al onze communicatie-uitingen hebben we met ingang van het tweede kwartaal een methodiek toegepast om de bestuurlijke en maatschappelijke opgaven centraal te stellen. Om participatie verder vorm te geven hebben we in 2025 hiertoe ook een methodiek ingevoerd, gericht om verschillende soorten van participatie, de manieren waarop deze ingezet kunnen worden en de verwachtingen die hiermee gecreëerd en waargemaakt kunnen worden, toe te kunnen passen;
- Het is in 2025 tachtig jaar geleden dat Borne is bevrijd. Zeker in de omstandigheden van de mondiale ontwikkelingen in 2025, maar ook nu nog, was dit een feit om uitgebreid bij stil te staan. Wij hebben hier volop aan meegewerkt;
- Dienstverlening aan inwoners en bedrijven is de kern van het bestaan van de lokale overheid. In 2025 is onderzoek gedaan naar de stand van zaken over deze dienstverlening. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt voor de ontwikkeling van een actueel dienstverleningskader. Tevens hebben wij bij publieksdienstverlening diverse stappen, zoals het beheersbaar opvangen van piekbelasting in de paspoort- en identiteitspiek, ondernomen om de dienstverlening verder te verbeteren;
- In 2025 hebben wij het besluit genomen om de functie 'Automatisering' onder te brengen bij de gemeente Hengelo. Daar is een langdurig traject van onderzoek aan voorafgegaan. Na ons besluit is gestart met de daadwerkelijke uitvoering er van die uiteindelijk in het voorjaar van 2026 zijn beslag heeft gekregen.

Programma Financieel gezond

- De gemeenteraad heeft in november 2025 een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting vastgesteld. In deze begroting is ruimte gemaakt voor investeringen in de Borse samenleving en zijn ombuigingsmaatregelen vastgesteld, die de Borse samenleving nauwelijks raken;
- Het huis van Borne is eind 2025 bouwkundig opgeleverd. Het is dé centrale plek voor inwoners en bedrijven van Borne voor cultuur, zorg, welzijn en gemeentelijke dienstverlening, of wel een ontmoetingsplek in optima forma;
- De nota vastgoedbeleid is geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee zijn wij in staat om nog beter en duurzamer te zorgen voor de panden, gebouwen, complexen en objecten, die een maatschappelijke meerwaarde hebben voor de inwoners van Borne;
- In 2025 heeft het Grondbedrijf een positief resultaat behaald. Dit is mede te danken aan het feit dat de winstafslagen, die toegepast werden op advies van de accountant, niet meer meegenomen hoeven te worden. Dit op basis van de verwerking van de overeengekomen nieuwe grondprijfsafspraken die zijn verwerkt in de diverse grondexploitaties van De Borsche Maten.

1.2 Financiële hoofdlijnen

In de tabel hierna wordt het resultaat per programma weergegeven in zowel de lasten als de baten. Het resultaat is 331.000 negatief ten opzichte van de actuele begroting. Na de tabel worden de grootste afwijkingen toegelicht. Alle afwijkingen worden bij de programma's toegelicht in onderdeel B: de jaarrekening. Na de toelichting op de grootste afwijkingen volgt het voorstel tot resultaatbestemming en een wijzigingsvoorstel met betrekking tot de algemene reserves. Daarna volgt een verloopstaat van primitieve begroting naar de actuele begroting.

Jaarrekening 2025 (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil	
Lasten:					
PR1 Wonen en leven	8.220	9.026	10.405	-1.379	
PR2 Duurzame toekomst	4.392	7.305	6.822	483	
PR3 Inclusieve samenleving	42.031	51.114	51.614	-499	
PR4 Bestuur en samenleving	15.916	16.938	18.408	-1.470	
PR5 Financieel gezond	9.144	23.706	22.687	1.019	
Totaal lasten	79.704	108.089	109.936	-1.847	N
Baten:					
PR1 Wonen en leven	2.678	3.165	4.158	993	
PR2 Duurzame toekomst	3.393	4.794	4.649	-145	
PR3 Inclusieve samenleving	8.195	14.676	15.357	681	
PR4 Bestuur en samenleving	507	800	1.326	526	
PR5 Financieel gezond	66.127	84.654	84.115	-540	
Totaal baten	80.899	108.089	109.605	1.516	V
Saldo	1.196	-	-331	-331	N

Financiële afwijkingen op hoofdlijnen				
Nr.	Programma	Onderwerp	Bedrag	V/N
1	Wonen en Leven	Realisatiestimulans	525.000	V
2	Wonen en Leven	Omgevingswet	38.000	V
3	Wonen en Leven	Bouwvergunningen	-453.000	N
4	Wonen en Leven	Wegen	-633.000	N
5	Duurzame toekomst	Duurzaamheid	237.000	V
6	Inclusieve Samenleving	Prijnsindexaties	-276.000	N
7	Inclusieve Samenleving	Opvang Vluchtelingen Oekraïne	561.000	V
8	Bestuur en Samenleving	Pensioen- en wachtgeld en oud-wethouders	-928.000	N
9	Financieel Gezond	Grondexploitaties	1.555.000	V
10	Financieel Gezond	Vennootschapsbelasting	-451.000	N
11	Financieel Gezond	Stelpost achterblijvende inkomsten	-543.000	N
12	Financieel Gezond	Decembercirculaire	121.000	V
13	Alles	Overige mutaties	-84.000	N
Saldo Jaarstukken 2025			-331.000	N

Toelichting op de financiële afwijkingen op hoofdlijnen (op nummer 6 na zijn alle effecten incidenteel):

1. Opbrengst van de realisatiestimulans. De realisatiestimulans is een regeling van het rijk om de woningbouw te stimuleren. Per betaalbare woning waarvan de bouw is gestart krijgt de gemeente een bedrag van € 7.000.
2. Op het thema omgevingswet is een voordeel ontstaan van € 38.000. In het najaar van 2025 is een reserve voor dat doel ingesteld. Voorgesteld wordt dit bedrag middels resultaatbestemming aan deze reserve toe te voegen.
3. Er zijn in 2025 minder inkomsten binnengekomen dan vooraf geraamd, terwijl de kosten wel zijn gemaakt wat betreft de afhandeling en advies van aanvragen. Dit komt omdat een aantal grote projecten zoals Jonge Poerink en de Bornerbroeksestraat nog niet afgehandeld zijn. De beslissing op deze aanvragen wordt naar verwachting in het komend jaar verwacht en daarmee ook de inkomsten.
4. Dotatie aan de voorziening onderhoud kapitaalgoederen (€ 861.000 nadeel) op basis van een vernieuwde inventarisatie van achterstallig onderhoud. Daarnaast een hogere baat wat betreft een ontvangen subsidie.
5. Saldo van de activiteiten met betrekking tot duurzaamheid wat naar reserve duurzaamheid gaat conform bestendige gedragslijn.
6. De prijsindexaties zijn per abuis onvoldoende meegenomen binnen dit thema. Dit leidt tot een nadeel in 2025. Hier staat de stelpost prijscompensatie tegenover. Dit betreft een structureel effect.
7. Saldo met betrekking tot de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne wat naar reserve huisvesting en overige voorzieningen gaat conform bestendige gedragslijn.
8. De dotatie in 2025 aan de voorzieningen APPA en wachtgeld (oud)wethouders bedraagt in totaal € 928.000. Het bestaat uit de onderdelen wachtgeld (€ 268.000), jaarlijkse bijstelling (€ 102.000) en de overgang van de pensioenen naar het ABP per 1 januari 2028 (€ 558.000).
9. Er is per saldo een voordeel ontstaan op de grondexploitaties. Over winsten in de grondexploitatie moet in beginsel vennootschapsbelasting worden betaald. De voorlopige aanslag van de Belastingdienst is in 2025 binnen gekomen en betaald.
10. Te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting over 2025 op basis van de voorlopige aanslag van de Belastingdienst.
11. Over het algemeen geldt dat indexaties op de baten in 2025 niet volledig zijn gerealiseerd. De oorzaken hiervoor zijn divers en beschreven in de financiële toelichtingen bij de programma's (zie hoofdstuk 1.2 jaarrekening) en de paragraaf lokale heffing. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 543.000. De omvang van deze stelpost is vanaf 2026 veel kleiner.
12. Diverse ontvangen bedragen in de decembercirculaire gaan naar de reserve budgetoverheveling conform bestendige gedragslijn.
13. Resterend bedrag wat bestaat uit vele voor- en nadelen op zowel baten als lasten.

Hieronder wordt de resultaatbestemming toegelicht. Grotendeels conform bestendige gedragslijn worden wat betreft de onderwerpen duurzaamheid, budgetoverhevelingen en omgevingswet de saldi toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Het saldo van het onderwerp opvang vluchtelingen uit Oekraïne wordt niet volledig gestort in de reserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen. Enerzijds om geen tekort te laten ontstaan op de reserve beleidsontwikkeling en daarnaast in afwachting op het plan wat opgesteld hoe om te gaan met de reserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen. De algemene reserves zijn ook gewijzigd op basis van de laatste risico-inventarisatie bij de jaarstukken. De algemene reserve en de algemene reserve grondexploitaties kunnen naar beneden worden bijgesteld.

Resultaatbestemming inclusief wijziging algemene reserves	
Reserve omgevingswet	38.000
Reserve duurzaamheid	237.000
Reserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen	73.000
Reserve budgetoverheveling	121.000
Algemene Reserve	-500.000
Algemene Reserve grondexploitaties	-300.000
Totaal	-331.000

Op basis van bovenstaande resultaatbestemming wordt geen bedrag toegevoegd of onttrokken aan de reserve beleidsontwikkeling. Gedurende het jaar 2025 is de reserve beleidsontwikkeling bij de halfjaarrapportage en de financiële eindejaarswijzigingen gevoed conform een eerder gemaakte beleidskeuze. Het saldo van de primitieve programmabegroting is ook in de reserve gestort. In totaal is er in 2025 circa € 2,6 miljoen in de reserve beleidsontwikkeling gestort.

1.2.1 Verloop van primitieve naar actuele begroting

De primitieve begroting 2025 sloot met een positief saldo van € 1.196.000. Dit saldo is gestort in de reserve beleidsontwikkeling. De halfjaarrapportage liet wederom een positief saldo zien (€ 460.000) en de financiële eindejaarswijzigingen leidden eveneens tot een positieve bijstelling van de begroting van € 930.000.

Stappen (bedragen x € 1.000)	Saldo Begroting 2025
Primitieve begroting	1.196
Gestort in reserve beleidsontwikkeling	-1.196
Saldo na verwerking begrotingssaldo	0
Halfjaarrapportage	460
Financiële eindejaarswijzigingen	930
Gestort in reserve beleidsontwikkeling	-1.390
Actuele begroting	0

2. Programma's

2.1 Wonen en leven

Inleiding

In het programma Wonen en Leven komen verschillende (beleids)vakgebieden bij elkaar in relatie tot de fysieke leefomgeving, waaronder wonen, mobiliteit en ruimtelijke ordening.

2.1.1 Wat hebben we bereikt?

De ambitie van gemeente Borne is het bieden van ruimte voor een groeiende en leefbare gemeente.

Wonen en Bouwen

In 2025 hebben we verder ingezet op de groei van het aantal woningen en de sturing op de betaalbare woningbouwopgave. Dit draagt bij aan het verbeteren van het woon- en leefklimaat en aan een evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad. De nieuwe ambitie is vertaald in de recent door de gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie en komt tot uiting in de vele woningbouwprojecten.

In 2025 zijn 99 woningen in Borne opgeleverd. In hetzelfde jaar is gestart met de bouw van 35 sociale huurwoningen en 124 overige woningen, waarvan veertig in de betaalbare koop.

In 2025 hebben we naast de Bornsche Maten ingezet op extra woningbouwlocaties met de focus op inbreiding. Er zijn belangrijke besluiten genomen over de inbreidingslocaties Bornerbroeksestraat, Jonge Poerink en de Steenbakkersweg.

Ruimtelijke ontwikkeling

De Omgevingswet vraagt de komende jaren op meerdere sporen onze inzet. De omgevingsvisie is in 2025 aangeboden aan de gemeenteraad en er is verder gewerkt aan een Omgevingsplan. Ook is verder gewerkt aan particuliere initiatieven en de verschillende andere ruimtelijke projecten binnen de gemeente.

Regionaal is verder samengewerkt aan de totstandkoming van de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente (ROS).

In Zenderen is samen met het dorp het koersdocument Leefbaar Zenderen opgesteld. Dit document geeft de koers aan wat er nodig is om Zenderen leefbaar te houden in termen van wonen en voorzieningen.

Mobiliteit en infrastructuur

Alle acties binnen dit thema dragen bij aan het STOMP principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility As a Service en de privé auto). Door meer voet- en fietsverbindingen aan te leggen, kiezen meer mensen om te gaan lopen en fietsen.

De verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom is verbeterd door in te zetten op de drie E's: Engineering (ontwerp), Education (opleiding) en Enforcement (handhaving). Zo is de maximale snelheid op wegen aangepast van 50 naar 30 km/uur, worden opleidingen verzorgd voor alle leeftijdsgroepen en is een Flexflitser ingezet. Dit heeft voor een betere verkeersveiligheid gezorgd.

Openbare ruimte

In mei 2025 is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. Met dit plan werken we aan een strategische en integrale aanpak voor de inrichting en het onderhouden van de openbare ruimte. De focus ligt op duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie, gecombineerd met een solide financiële planning en betrokkenheid van de gemeenschap. Zo zorgen we voor een toekomstbestendige en aantrekkelijke leefomgeving.

Met dit plan zijn ook de beheerqualiteitsniveaus vastgesteld. Daarnaast is in beeld gebracht welke vernieuwingsopgave nodig is voor de revitalisering van de 10 oude wijken.

2.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wonen en bouwen

Betaalbaar wonen

In maart is de Woondeal Twente herijkt. Hierin zijn de sleutelprojecten voor Twente opgenomen. Voor Borne zijn drie sleutelprojecten toegevoegd: Zenderen, Jonge Poerink en Bornerbroeksestraat. Het aantal woningen is voor de Borsche Maten verhoogd. In de actualisatie Woondeal Twente (2024-2030) is het aantal te bouwen woningen voor Borne verhoogd van 400 naar 1.310 woningen.

Tijdelijks sociale woningbouw

In 2025 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om de locatie Bornerbroeksestraat te ontwikkelen met maximaal 160 woningen, waarvan 80 sociale huurwoningen. Vijftig woningen (veertig sociale huurwoningen en tien middenhuurwoningen) worden gerealiseerd op een tijdelijke woningbouwlocatie. Eind 2025 heeft het college een besluit genomen om het ontwerp-omgevingsplan voor deze locatie ter inzage te leggen

Borsche Maten

In de Borsche Maten worden doorlopend nieuwe woningen gebouwd. In 2025 zijn hier 91 woningen opgeleverd. In de buurten De Veste, Eschwonen A en De Maten is gestart met de bouw van diverse woningen waaronder 35 sociale huurwoningen. Ook voor Park Oud Borne en fase 4 van de Borsche Maten zijn de eerste stappen gezet: voor beide zijn grondexploitaties geopend.

Overige locaties

In 2025 is het plan Jonge Poerink verder uitgewerkt. Het plan bevat 212 woningen. Daarvan realiseert Welbions er 27. In het plan zijn 32 plekken bestemd voor mensen met een verstandelijke beperking. Er is een besluit genomen om het ontwerp-omgevingsplan hiervoor ter inzage te leggen.

In 2025 is er een principebesluit genomen om de locatie Steenbakkersweg te ontwikkelen tot woningbouwlocatie met circa 140 woningen.

Overige woningbouwthema's

1. In 2025 zijn de prestatieafspraken met Welbions en Ookbions (de huurdersvereniging) voor 2026-2029 ondertekend. De gezamenlijke ambitie is om tot 2029 250 sociale huurwoningen toe te voegen. Daarnaast is er aandacht voor huisvesting van urgente groepen en de woonzorgopgave.
2. Er is gewerkt aan het programma wonen, zorg en welzijn. Na vaststelling van de omgevingsvisie zal dit als omgevingsprogramma uitgewerkt worden.

Ruimtelijke ontwikkeling

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In 2025 is doorgewerkt aan de invoering van de wet en de aanpassing van werkprocessen die daarbij horen. Ook het Omgevingsplan is verder uitgewerkt.

In 2025 hebben we ter voorbereiding op de Omgevingsvisie de Contourennota vastgesteld. Hierin zijn de hoofdlijnen bepaald. Op basis daarvan is in de tweede helft van 2025 de Omgevingsvisie uitgewerkt en afgerond. De Omgevingsvisie heeft in het najaar van 2025 ter inzage gelegen. De zienswijzen zijn verwerkt en de visie is in december 2025 aan de gemeenteraad aangeboden voor vaststelling in 2026.

Rheineplein 1

In 2025 is een afwegingskader vastgesteld voor de herontwikkeling of herbouw van Rheineplein 1 en is besloten om vier scenario's hiervoor te onderzoeken. Vervolgens is een beoordelingsmatrix opgesteld. Op basis hiervan heeft de gemeenteraad eind 2025 besloten om in te stemmen met scenario's drie en vier als ontwikkelrichting: (circulaire) sloop van het huidige gemeentehuis en nieuwe bebouwing realiseren. Voor de vervolgstappen is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld.

Leefbaar Zenderen

In samenwerking met de Dorpsraad van Zenderen werken we aan een traject in het belang van de leefbaarheid, de vitaliteit en de toekomstbestendigheid van de kern Zenderen. We zijn gestart met dit traject om te komen tot inzichten en (ruimtelijke) ontwikkelingen die het dorp leefbaar houden. We hebben in 2025 samen met de dorpsraad Zenderen opdracht gegeven voor het uitvoeren van een onderzoek naar de woningbouwbehoefte en de behoefte aan voorzieningen. De resultaten worden in de tweede helft van 2026 verwacht.

Mobiliteit en infrastructuur

Vloedbeltverbinding

Het vastgestelde Provinciaal inpassingsplan (PIP) voor de realisatie van de Vloedbeltverbinding ligt nog steeds bij de Raad van State. Naar verwachting behandelt de Raad van State de bezwaren tegen het provinciaal inpassingsplan in 2026. Het definitief ontwerp wordt samen met de provincie Overijssel verder uitgewerkt.

Herontwikkeling N743-N744

In december 2025 is door het college het plan van aanpak vastgesteld voor de herontwikkeling van de N743. Het gaat om het gebied ten zuiden van de rotonde Zenderen tot aan de gemeentegrens van Hengelo. Het gebied vanaf de gemeentegrens Almelo van de N743 tot en met rotonde Zenderen en de N744 is onderdeel geworden van het project Leefbaar Zenderen. Door ervoor te zorgen dat doorgaand verkeer om Borne heen rijdt, ontstaan er kansen voor meer wandel- en fietsroutes.

Spoorkruisingen

De spoorkruisingen Oonksweg en Bornerbroeksestraat zijn verder uitgewerkt omdat de kostenramingen in eerste instantie erg hoog bleken en daarmee niet financieel haalbaar. Na uitwerking is gebleken dat het oorspronkelijke plan niet te realiseren was. De gemeenteraad heeft het alternatief vastgesteld; namelijk de aanleg van één onderdoorgang van de Bornerbroeksestraat voor voetgangers en fietsers en het veiliger maken van de overweg Oonksweg door de aanleg van vrijliggend fietspad inclusief de reconstructie van de Oonksweg.

Weerselosestraat

De Weerselosestraat is aangepast naar een 30 km/uur-weg waarbij kruispunten zijn versmald en vergroend. De kruispunten zijn als gelijkwaardig plateau aangelegd.

Prins Bernhardlaan en rotonde Azelosestraat

De voorbereidingen voor de Prins Bernhardlaan zijn getroffen; de kabels en leidingen zijn omgelegd. De rotonde Azelosestraat is ook voorbereid. Goede afstemming van beide projecten zorgt ervoor dat Borne vanuit het noordwesten goed bereikbaar blijft.

Verkeersveiligheid

Wandel- en fietsroutes worden steeds belangrijker, door de aanleg van 30 kilometerzones en rotondes. Op rotondes hebben voetgangers en fietsers voorrang. Met verschillende vormen van educatie- en communicatie projecten hebben we veel verkeersdeelnemers bereikt. Ook de inzet van de Flexflitsers stimuleert verantwoordelijk rijgedrag.

Spoorveiligheid

In 2025 zijn camera's door ProRail geplaatst bij overwegen. De inzet van deze camera's bij de overwegen Deldensestraat, Azelosestraat en Bornerbroeksestraat hebben als doel om bestuurders beter op de signalen te laten letten en te stoppen voor rood. Dit moet de spoorveiligheid bevorderen.

Openbare ruimte

Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2025-2028 is op 27 mei 2025 vastgesteld en biedt een strategisch kader voor het beheer, onderhoud en de inrichting van de openbare ruimte. Dit plan zorgt voor een samenhangende aanpak om de kwaliteit van wegen, groen, straatmeubilair en riolering te behouden en de levensduur te verbeteren, met extra aandacht voor de revitalisering van tien verouderde wijken; waaronder de Spanjaardswijk en Wensink Zuid.

Oplevering Spanjaardswijk

In 2025 is de vernieuwde Spanjaardswijk feestelijk opgeleverd na een grootschalige herinrichting van de openbare ruimte. Tijdens de werkzaamheden zijn onder meer de riolering en bestrating vernieuwd. De wijk is klimaatbestendiger en groener ingericht. In totaal is circa 40% meer groen gerealiseerd en zijn 58 nieuwe bomen aangeplant. Dat verbetert de leefkwaliteit en waterhuishouding in de wijk.

Kenmerkend voor het project was de intensieve samenwerking met bewoners. Via bewonerswerkgroepen en verschillende themagroepen dachten zij actief mee over de inrichting van straten, groen en speelplekken. Hierdoor sluit de vernieuwde openbare ruimte goed aan bij de wensen van de buurt.

Wensink Zuid

In Wensink-Zuid is gewerkt aan een toekomstbestendige en klimaatadaptieve openbare ruimte. De herinrichting richt zich op het vernieuwen van riolering, wegen, groen en speelplekken. Het doel is wateroverlast te verminderen en de leefkwaliteit in de wijk te verbeteren. In 2025 is het voorlopig ontwerp voor deelgebied 2 afgerond, mede dankzij de inbreng van bewoners. In de eerste helft van 2026 behandelt de gemeenteraad het definitief ontwerp vast. Daarna start de technische uitwerking en de voorbereiding van de uitvoering.

Waterschap Vechtstromen heeft aan vijf gemeenten (van de 23 in hun beheergebied) een klimaatadaptieve bijdrage uitgekeerd. Borne is één van de ontvangers van de bijdrage. De bijdrage is toegekend voor het herinrichtingsproject Wensink-zuid deelgebied 2. Op basis van een uitgebreid afwegingskader met de aanpak van de juiste klimaatadaptieve doelstellingen (vasthouden, bergen en ruimte voor hemelwater) zijn de projecten door het waterschap beoordeeld en toegekend.

Klimaat

Bij Erve Jenneboer is plaatselijk een grondwateronderzoek gestart. In de omgeving is een aantal meetpunten (peilbuizen) uitgezet. Op advies meten bewoners zelf elke week de waterstand in de kruipruimte. In 2025 zijn de eerste resultaten met elkaar geëvalueerd. De resultaten gaven aanleiding om nog een jaar door te meten en meer data te verzamelen. In het voorjaar van geven de uitkomsten meer duidelijkheid. Waar nodig volgen doelmatige maatregelen tot verbetering.

Met Stichting Gemeenschapsbelangen Hertme (SGH) is gesproken over de veranderingen van het klimaat. Door de jaarlijks terugkerende hoge waterstanden in de Gammelkerbeek zijn rondom Hertme meerdere problemen door vernatting ontstaan. SGH heeft waterschap Vechtstromen hierover schriftelijk geïnformeerd. Uit modellen van het waterschap bleek dat de waterstand in de Gammelkerbeek minimaal één keer per jaar de (kritische) hoogte van het overstortniveau bereikt. Bij een hoger waterpeil in de Gammelkerbeek stroomt er oppervlaktewater de riolering in, waardoor bij opstuwung woningen onder water komen te staan en particuliere lozingen stagneren. Tussen SGH, waterschap Vechtstromen en de gemeenten zijn afspraken gemaakt om de problemen inzichtelijk te maken en op korte termijn naar een (passende) oplossing te werken. Gemeente Borne neemt en heeft hierin het voortouw.

Bij de herinrichting van de Prins Bernhardlaan wordt de snelheid van het verkeer teruggebracht van 50km/uur naar 30km/uur waardoor meer ruimte ontstaat voor groen en opvang van hemelwater. Daarnaast lopen acties om afkoppeling van hemelwater bij particulieren te stimuleren.

Inrichting Eschpark

In de Borsche Maten is een bijzondere speelplek gerealiseerd waar kinderen op een speelse wijze kennis kunnen maken met de geschiedenis van Borne. De speeltoestellen verwijzen naar het historische boerenleven, waaronder een nagebouwde boerderij. Hiermee wordt spelen gecombineerd met educatie over het verleden van het gebied. Daarnaast is bij de inrichting van het groen nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de historie: er zijn bomen aangeplant waarvan zaden in de bodem van het gebied zijn gevonden en er is een vlasveld gerealiseerd.

Alle bewoners van de Borsche Maten hebben een boekje over de rijke geschiedenis van de woonwijk waarin zij wonen ontvangen. Hiermee wil de gemeente bijdragen aan kennis over archeologie en de geschiedenis van de eigen woonomgeving.

Samenspeelplek

Bij Kindcentrum Ridderspoor is een inclusieve samenspeelplek aangelegd. Het speelplein is volledig toegankelijk en beschikt over diverse speeltoestellen die geschikt zijn voor álle kinderen, waaronder kinderen met een lichamelijke beperking.

Vergroening

In het kader van het 24.000 bomenplan en de ambitie om het boomkroonvolume te laten toenemen, zijn er diverse nieuwe bomen aangeplant in onze gemeente. Bij de herinrichting van de Weerselosestraat is er extra ruimte gecreëerd voor bomen, aan de Leemweg is een weiland omgevormd tot natuurgebied. Bij de Bekenhorst zijn meerdere fruit- en notenbomen geplant.

In 2025 is ook gewerkt aan een ontwerp-Omgevingsplan met regels rondom bomen. Deze regels hebben ter inzage gelegen. Zodra de regels rondom noodkap worden opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), wordt deze ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

2.1.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven. Door het afronden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan. Een toelichting op deze cijfers is te vinden in de jaarrekening.

PR1 Wonen en leven (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil	
Lasten:					
Wonen en bouwen	1.054	1.562	1.965	-402	
Ruimtelijke ontwikkeling	668	316	405	-89	
Mobiliteit en infrastructuur	2.778	2.796	3.817	-1.021	
Openbare ruimte	3.720	4.352	4.218	134	
Totaal lasten	8.220	9.026	10.405	-1.379	N
Baten:					
Wonen en bouwen	450	468	963	495	
Ruimtelijke ontwikkeling	28	28	72	44	
Mobiliteit en infrastructuur	26	26	457	431	
Openbare ruimte	2.174	2.643	2.666	23	
Totaal baten	2.678	3.165	4.158	993	V
Saldo PR1 Wonen en leven	-5.542	-5.861	-6.247	-386	N

2.2 Duurzame toekomst

Inleiding

In het programma Duurzame toekomst komen verschillende (beleids-)vakgebieden bij elkaar in relatie tot het verduurzamen van onze leefomgeving. Zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en dergelijke. Ook bedrijvigheid, het landelijk gebied, erfgoed en (vrije-tijds-)economie maken onderdeel uit van dit programma.

2.2.1 Wat hebben we bereikt?

Duurzaamheid

In 2025 zette Borne verdere stappen richting het doel om in 2050 een klimaatneutrale gemeenschap te zijn. De uitvoering van het Programmaplan Duurzaamheid 2024–2027 zorgde voor concrete voortgang op energiebesparing, warmte, circulaire economie en klimaatbestendigheid. Hiermee blijft Borne op koers richting de tussendoelstelling van 49% CO₂-reductie in 2030.

Energietransitie

In 2025 is binnen de energietransitie voortgang geboekt op alle drie de strategische pijlers. De inzet lag vooral op het versnellen van energiebesparing (1) bij inwoners, het opdoen van kennis en ervaring door het opstarten van een eerste wijkuitvoeringsplan voor de warmtetransitie (2) en het faciliteren van grootschalige duurzame opwekking via provinciale besluitvorming langs de A1/A35 (3). Daarmee zijn belangrijke randvoorwaarden gecreëerd voor verdere opschaling in de komende jaren.

1. Energiebesparing

In 2025 hebben inwoners merkbaar meer maatregelen genomen om energie te besparen. Het Energieloket werd vaker bezocht, de energiecoaches en Fixbrigade bereikten een groter deel van de huishoudens en veel woningen zijn verbeterd via het Nationaal Isolatieprogramma. Het pre-soortenmanagementplan (pre-SMP) werd daarnaast vastgesteld. Dit maakt de komende tien jaar energiemaatregelen mogelijk die juridisch zorgvuldig en natuurvriendelijk zijn.

Belangrijkste resultaten in cijfers:

- 674 inwoners bezochten het Energieloket.
- 356 inwoners ontvingen ondersteuning van een energiecoach.
- 224 woningen zijn geholpen door de Fixbrigade.
- 685 huishoudens ontvingen subsidie via het Nationaal Isolatieprogramma.
- Het pre-SMP is vastgesteld en vormt de basis voor natuurvriendelijk isoleren in Borne.

2. Warmtetransitie

De ontwikkeling van het eerste wijkuitvoeringsplan voor Wensink-Zuid kwam in 2025 in een nieuwe fase. Het traject leverde waardevolle inzichten op over participatie, haalbaarheid en keuzes in warmteopties en wordt voortgezet in 2026. Daarmee ontstaat een stevig fundament om toekomstige wijkuitvoeringsplannen sneller en gericht te kunnen opstellen.

Ook is samen met Enschede, Hengelo en andere partners gewerkt aan de verkenning van een publiek warmtebedrijf dat in de toekomst duurzame warmte kan leveren in geschikte wijken.

3. Grootschalige duurzame opwekking

In 2025 heeft de provincie Overijssel het projectbesluit voor de Duurzaamheidsroute A35 vastgesteld. Op Borns grondgebied is één perceel onderdeel van het plan voor zonnevelden langs de rijksweg. Binnen de gemeente Borne zijn in 2025 geen windprojecten ontwikkeld.

Circulaire economie

Wij hebben stappen gezet richting meer circulariteit, specifiek op het gebied van afval en grondstoffen. Met de evaluatie van de huishoudelijk afvalstromen hebben wij verbeterpunten geïdentificeerd, zodat wij ons in 2026 effectief kunnen richten op het verminderen van (rest)afval en beter gescheiden afvalstromen.

Natuur, milieu en landschap

Als onderdeel van de gebiedsontwikkeling in de Groene Poort zijn in 2025 nieuwe mogelijkheden ontstaan voor verduurzaming van landbouw, versterking van natuur en verbetering van de leefomgeving. Borne werkte samen met partners in het deelgebied Zuidoost-Twente aan gezamenlijke gebiedsopgaven en mogelijke toekomstige uitvoeringsstructuren.

Daarnaast voerde projectbureau BAS in meerdere wijken waaronder Wensink-Zuid en Zenderen onderzoek en sanering uit op het gebied van bodem en asbest. Inwoners konden kosteloos deelnemen aan vervolgonderzoek en saneringen.

Bedrijvigheid en ondernemersklimaat

Borne zet in op een goede samenwerking met de BBO (Bundeling Bornse Ondernemers), evenementenorganisatoren, bedrijven en met inwoners. Een bloeiend economisch klimaat trekt ook weer nieuwe bedrijvigheid aan. Dit heeft tot gevolg dat alle kavels op het bedrijventerrein De Veldkamp zijn verkocht. Een aantal van deze kavels moet nog bebouwd worden. De vraag naar bedrijfslocaties blijft groot, daarvoor werkt Borne regionaal samen met de overige gemeenten in Twente.

De middenstand, vooral in het centrum, trekt veel bezoekers uit de omgeving. De bezoekers komen af op het compacte centrum en het gevarieerde (winkel-)aanbod.

Vrijtijdseconomie

In 2025 werkte Borne verder aan de visie Vrijtijdseconomie 2022–2032, dat deed Borne samen met VisitBorne (arrangementsubsidie). Dat leverde vooruitgang op de verschillende ambities op. Zo is er door VisitBorne een toeristisch magazine uitgebracht, zijn er enkele nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatie in procedure gebracht en zijn er diverse evenementen georganiseerd die bijdroegen aan de aantrekkelijkheid en vitaliteit van de gemeenschap.

2.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Duurzaamheid

Programma Duurzaamheid

In 2025 heeft de gemeente gewerkt aan de uitvoering van het Programmaplan Duurzaamheid 2024–2027. Hiervoor is opnieuw een uitvoeringsplan opgesteld en toegepast. Daarnaast is gestart met het uitbreiden van de ambtelijke capaciteit voor duurzaamheid, gefinancierd uit de tijdelijke regeling Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Werving van nieuwe collega's verliep soms minder snel dan voorzien.

Energiebesparing

De gemeente heeft verschillende instrumenten en ondersteuningsvormen ingezet om inwoners te helpen bij het verminderen van hun energieverbruik. De inzet was gericht op zowel advies, uitvoering als financiering.

Belangrijkste activiteiten:

- het Energieloket actief bemensen en openstellen voor inwoners;
- het inzetten van energiecoaches voor huisbezoeken en advies;
- het operationeel inzetten van de Fixbrigade voor kleine energiebesparende maatregelen;
- uitvoering geven aan het Nationaal Isolatieprogramma door aanvragen te behandelen en subsidies toe te kennen;
- voortzetten van de Duurzaam Wonen Lening en het Energiefonds voor zakelijk vastgoed;
- uitvoeren van ecologisch onderzoek voor het soortenmanagementplan, als voorbereiding op de definitieve vaststelling.

Warmtetransitie

In 2025 werkte de gemeente verder aan het wijkuitvoeringsplan Wensink-Zuid. Dit omvatte zowel technische analyses als participatieve en organisatorische stappen om tot een gedragen uitwerking te komen. In 2026 volgt de verdere uitwerking.

Daarnaast was Borne nauw betrokken geweest bij de regionale verkenning met Enschede en Hengelo naar de mogelijke oprichting van een publiek warmtebedrijf. Er zijn gezamenlijk organisatievormen, governance en investeringsopgaven in kaart gebracht.

Grootschalige duurzame opwekking

De gemeente nam in 2025 actief deel aan de samenwerking rond de Duurzaamheidsroute A35, onder meer door een perceel in te brengen en ambtelijke input te leveren in provinciale besluitvorming.

Circulaire economie

Circulaire economie

In 2025 werkte Borne aan regionale samenwerking én aan lokale verbeteringen in de afvalketen.

Samenwerking en contractering

Borne nam deel aan de totstandkoming van de nieuwe ketenovereenkomst voor verpakkingen tussen VNG, NVRD en Verpact. Na afronding van de landelijke ketenafspraken ondertekende Borne ook de samenwerkingsovereenkomst met Verpact.

Evaluatie en beleidsontwikkeling

De evaluatie 'Goed scheiden loont' is uitgevoerd. Hierin zijn alle huishoudelijke afvalstromen geanalyseerd en mogelijke verbeteringen in beeld gebracht.

De motie 'reductie restafval' is verwerkt in de evaluatie, met de nadruk op intensievere communicatie en voorlichting in 2026.

Concrete acties in 2025

- invoeren van het Ja-sticker-systeem (opt-in) voor reclaimedrukwerk;
- uitvoeren van een informatiecampagne tegen bijplaatsingen en het plaatsen van borden op hotspots;
- intensiveren van handhaving bij bijplaatsingen conform de motie 'Handhaving restafval'.

Natuur, milieu en landschap

Samenwerking in Zuidoost Twente (ZOT)

In 2025 werkte Borne binnen het programma Toekomst voor ons Platteland verder aan de gebiedsopgaven uit het voormalige Provinciaal Programma Landelijk Gebied. In Zuid Oost Twente-verband is gewerkt aan een gebiedsagenda en verkenningen naar een intergemeentelijk Vrijkomende agrarische bebouwing- en erftransformatieprogramma. Door het ontbreken van rijksmiddelen verliep dit proces moeizaam, maar de samenwerking bleef in stand.

De Groene Poort

Binnen TvoP kreeg de Groene Poort de status van provinciaal koploperproject. In 2025 zijn de eerste stappen gezet met een provinciale subsidie, waaronder:

- het voeren van keukentafelgesprekken met circa twintig agrarische bedrijven;
- gesprekken met dorpsraden in het Groene Poortgebied (Zenderen, Hertme, Azelo en Tusveld);
- het verzamelen van informatie over natuur-, water- en klimaatopgaven en leefbaarheid.

De voorverkenning wordt in 2026 afgerond.

Overige ontwikkelingen

- afronding van ruimtelijke procedures binnen het landgoedversterkingsplan Weleveld;
- start van natuur- en bosaanplant en beekherstel door landgoederen;
- procedurele stappen voor een nieuw landgoed langs de Retraitehuisweg.

Bodem en asbest

Projectbureau BAS heeft in 2025 meer bodemonderzoeken en saneringen uitgevoerd dan vooraf begroot. De extra lasten worden gedekt door rijkssubsidies die via de provincie worden uitgekeerd, waardoor dit financieel neutraal is gebleven.

Bedrijvigheid en ondernemersklimaat

Bedrijvigheid en ondernemersklimaat

In 2025 is actief geïnvesteerd in samenwerking met de Bundeling Bornse Ondernemers (BBO), evenementenorganisatoren, VisitBorne, bedrijven en inwoners. Dit versterkte de levendigheid in de dorpen.

- Samen met BBO, Stuurgroep reclameheffing en VisitBorne is verkend hoe marketing, promotie, dorpsmanagement en evenementensubsidie in één organisatie kunnen worden ondergebracht. Eind 2025 is hiervoor een intentieverklaring ondertekend.
- Nieuwe ondernemers hebben zich gevestigd in zowel het centrum als op bedrijventerreinen; de vraag naar ruimte blijft aanwezig.
- Door groei van evenementen en bezoekersaantallen neemt de druk toe op parkeerplaatsen, terreinen en beschikbare bedrijfsruimten. In de kadernota 2026 - 2029 zijn daarom middelen beschikbaar gesteld om extra parkeerplaatsen aan te leggen.
- Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Bedrijven Terrein (GR RBT) in december 2025 besloten om de regeling per 1 januari 2026 op te heffen.

Vrijtijdseconomie

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie vormde in 2025 wederom de basis voor diverse projecten binnen de vier actielijnen van de visie.

VisitBorne is ook in 2025 weer de belangrijkste partner geweest voor de uitvoering (via arrangementensubsidie met prestatieafspraken). Dit heeft onder andere geleid tot de volgende zaken:

- online gastheerschap en informatievoorziening;
- beheer van sociale media en advertising;
- samenwerking met lokale ondernemers en regionale partners;
- organisatie van netwerkbijeenkomsten;
- actualiseren van fysieke informatiepunten;
- doorontwikkeling van de podwalks;
- productie van een toeristisch magazine;
- ontwikkeling nieuwe informatieborden voor rijksmonumenten (plaatsing in 2026).

Verder is er gestart met het onderzoek naar een nieuwe organisatievorm (BornePromotie).

2.2.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven. Door het afronden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan. Een toelichting op deze cijfers is te vinden in de jaarrekening.

PR2 Duurzame toekomst (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Verschil
Lasten:				
Duurzaamheid	713	2.348	1.799	549
Circulaire economie	2.298	3.086	3.126	-40
Natuur, milieu en landschap	865	1.164	1.206	-42
Bedrijvigheid en ondernemersklimaat	235	329	319	11
Vrijtijdseconomie	281	377	372	5
Totaal lasten	4.392	7.305	6.822	483 V
Baten:				
Duurzaamheid	430	1.855	1.543	-311
Circulaire economie	2.917	2.705	2.771	65
Natuur, milieu en landschap	0	150	257	107
Bedrijvigheid en ondernemersklimaat	46	46	29	-17
Vrijtijdseconomie	0	38	49	11
Totaal baten	3.393	4.794	4.649	-145 N
Saldo PR2 Duurzame toekomst	-999	-2.511	-2.174	338 V

2.3 Inclusieve samenleving

Inleiding

In het programma Inclusieve samenleving komen verschillende (beleids)vakgebieden bij elkaar in relatie tot een inclusief, gezond en sociaal Borne waarin inwoners de ruimte hebben om naar eigen kunnen en wens mee te doen. Hierbij zijn de onderdelen maatschappelijke ondersteuning, jeugd, werk en inkomen (Participatiewet), gezondheid, sport en bewegen, inburgering en vluchtelingen, onderwijs, en cultuur belangrijke pijlers.

2.3.1 Wat hebben we bereikt?

Het Sociaal Domein kent verschillende sociaal- demografische autonome ontwikkelingen. Er is sprake van dubbele vergrijzing, het aantal inwoners met een ondersteuningsvraag neemt toe evenals de complexiteit van de ondersteuningsvragen. Samen met de krapte op de arbeidsmarkt neemt daarmee de (financiële) druk op het Sociaal Domein toe. Dit betekent dat we ondersteuning anders vorm moeten geven. Vanuit de visie Sociaal Domein werken we aan de transformatie van het Sociaal Domein. Hiervoor zijn verschillende projecten geborgd en gestart. De voortgang van deze projecten staan beschreven in de Monitor Sociaal Domein, die als bijlage aan het jaarverslag is toegevoegd.

Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Met de werkwijze 'Samen indiceren' hebben we de doorlooptijd voor inwoners verlaagd van acht naar twee weken. De nieuwe regionale inkoop is van kracht gegaan, samen met de lokale inkoop voor Aanvullend vervoer, jeugdvervoer en zwem- en gymvervoer.

Algemene voorzieningen

De voorliggende dagbesteding voor thuiswonende inwoners met dementie is versterkt en uitgebreid en er zijn extra ontmoetingsplekken gerealiseerd. Met Welzijn op recept zijn inwoners met psychosociale klachten bij de huisarts ondersteund. Inwoners weten het Sociaal Hus steeds beter te vinden

Gezondheid

Vanuit SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn diverse ketenaanpakken gerealiseerd vanuit een laagdrempelige preventieve aanpak. Er is een start gemaakt met de actualisering van het plan van aanpak voor inwoners met zorgwekkend gedrag.

In regionaal verband is de kerntakendiscussie SamenTwente afgerond. Daarmee zijn besluiten genomen over welke taken de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), Veilig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT), Samen14 de komende jaren vanuit hun wettelijke rol blijven vervullen. De kerntakendiscussie heeft eraan bijgedragen dat alle thema's goed doorleefd zijn en scherper zijn gepositioneerd.

Inburgering en vluchtelingen

We hebben op een humane wijze een bijdrage geleverd aan de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de huisvesting van nieuwe inwoners van gemeente Borne (statushouders). De in 2025 vastgestelde uitgangspunten rond opvang van ontheemden, asielzoekers en statushouders biedt een belangrijke toekomstige leidraad voor de opgave van de opvang van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. Op dit dossier wordt in Twents verband samengewerkt. In 2025 is de leefbaarheid, veiligheid en stabiliteit op de huidige opvanglocaties verbeterd.

Jeugd

We hebben uitvoering gegeven aan de uitgangspunten van de Hervormingsagenda via reguliere werkzaamheden en diverse projecten: Het Steunpunt relaties en scheiding, Het Startpunt jeugd, waakvlamhulpverleners en gezinshulpverleners en het Jongerenperspectieffonds.

Onderwijs

Het integraal huisvestingsplan is geactualiseerd en er is een start gemaakt met lokale educatieve agenda.

Cultuur

Met het cultuureducatieprogramma heeft een betere afstemming plaatsgevonden waarmee de samenwerking met onderwijs, zorg, welzijn en culturele partners is versterkt.

Sport

De bouw van het nieuwe sportcentrum Borne is in 2025 begonnen. In Borne is breed ingezet op sport, bewegen en een gezonde leefomgeving voor alle inwoners. Borne kent een hoog aantal sporters die georganiseerd en ongeorganiseerd wekelijks sporten. De taakstelling sport heeft invulling gekregen.

Werk en inkomen

Het armoedebeleid en het beleidskader 'Blik op morgen- Perspectief op een betere toekomst 2025' vormen de basis voor de aanpak van armoede en schulden en richten zich op het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners. Daarnaast is blijvend ingezet op ondersteuning bij werk en inkomen. Via de uitvoering van bijstandsregelingen, begeleiding naar werk en het bieden van minimeerregelingen voor inwoners met een laag inkomen.

2.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

In augustus 2025 gingen de nieuwe contracten in van het aanvullend openbaar vervoer, jeugdvervoer (inclusief leerlingenvervoer) en het gym- en zwemvervoer. Voorafgaand aan de start van de nieuwe contracten heeft een implementatieperiode plaatsgevonden, om een goede overgang en start van de contracten te waarborgen.

Sinds 2024 werkt Borne projectmatig aan het 'samen indiceren'. Casemanagers dementie en Wmo-consulenten werken daarin nauw samen om het indicatieproces efficiënter te maken. We zien hierbij dat maatwerk sneller kan worden ingezet. Zorgprofessionals en mantelzorgers worden hierdoor ontlast. Inmiddels is deze werkwijze geheel ingebed in de werkprocessen. Dit maakt dat er niet langer gesproken wordt van een project. Er zal blijvend gekeken worden hoe deze werkwijze zo doelmatig mogelijk kan worden ingezet. Indien de behoefte ontstaat om andere vormen van Wmo-maatwerk samen te indiceren, kan dit worden opgenomen binnen de huidige werkwijze. Bij 88 % van de inwoners is de doorlooptijd met 'Samen indiceren' verlaagd van acht naar twee weken. De ondersteuning is met deze werkwijze sneller ingezet.

Onder GALA is een aantal verplichte ketenaanpakken benoemd, waaronder valpreventie. De ketenaanpak valpreventie is inmiddels omschreven in het projectplan. Ook in 2026 blijft Borne, met GALA financiering, inzetten op valpreventie. In 2025 volgden ruim tachtig inwoners een valpreventieve interventie. Er is na afloop van de interventies ingezet op het doorgeleiden van inwoners naar structurele vormen van beweging, zoals wandelen, stoelgym of andere vormen van sport en bewegen passend bij de individuele inwoner. Sinds 2025 is eveneens meer aandacht geschonken aan een uitraag bij deelnemers over hun ervaring met de valpreventieve interventie.

In 2025 voerde Borne met meerdere samenwerkingspartners gesprekken over een gecombineerde dagvoorziening. Inmiddels heeft dit geleid tot het aanwijzen van een potentiële locatie. Er wordt op dit moment nog gekeken naar de haalbaarheid voor alle betrokken partijen.

Algemene voorzieningen**Dagactiviteiten voor thuiswonenden mensen met dementie - ZonMw**

In 2025 is met subsidie van ZonMw het aanbod van dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie versterkt en uitgebreid. Het Odensehuis is gestart en draait wekelijks. Daarnaast zijn er extra ontmoetingsgroepen gekomen in De Blokhut en 't Dijkhuis. Ook trof Borne voorbereidingen voor een gecombineerde dagvoorziening (met en zonder indicatie), en scholing vanuit de Sociale benadering voor vrijwilligers en professionals. De verdere uitwerking volgt in 2026.

Ketenaanpak Kansrijke start

De ketenaanpak Kansrijk start is onderdeel van GALA. In 2025 zijn grote stappen gezet binnen de ketenaanpak.

Er is een coalitie gevormd die drie keer per jaar samenkomt, in maart was er een netwerkbijeenkomst georganiseerd en er zijn drie werkgroepen opgezet 'Fysieke Gezondheid', 'Mentale Gezondheid' en 'Taal'. In oktober is het ouder-kindcafé in de bibliotheek gestart met een grote opening. De plek in de bieb functioneert als een laagdrempelige ontmoetingsplek voor (jonge) ouders en verzorgers waarin mogelijke ondersteuningsvragen preventief besproken worden. De verschillende samenwerkingspartijen weten elkaar nu beter te vinden en werken samen aan diverse opgaven binnen de drie thema's.

Welzijn op Recept / Sociaal Hus

Het Sociaal Hus vormt sinds 2022 de integrale toegang in Borne voor inwoners met een ondersteuningsvraag. Vanuit Welzijn op Recept worden inwoners die met psychosociale klachten naar de huisarts komen via de Praktijkondersteuner Welzijn naar passend aanbod of ondersteuning verwezen en/of direct geholpen. Inwoners weten het Sociaal Hus steeds beter te vinden. In 2025 zijn er 754 inwoners geholpen in het Sociaal Hus (597 inwoners in 2024). In 2025 zijn er 166 inwoners via Welzijn op Recept ondersteund (94 in 2024). Meest voorkomende hulpvragen bij Welzijn op Recept zijn eenzaamheid, bij Sociaal Hus kloppen de meeste mensen aan voor financiële ondersteuning.

Onderzoek sociale basis

In opdracht van de gemeenteraad onderzocht de gemeente in 2025 de huidige staat en toekomstbestendigheid van de sociale basis. Doel van dit onderzoek was inzicht te verkrijgen in hoe de sociale basis financieel en kwalitatief duurzaam kan worden geborgd, ook met het oog op vergrijzing, bevolkingsgroei en de toenemende complexiteit van zorg- en ondersteuningsvragen.

De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2026 uitgewerkt en vormen de inhoudelijke basis voor het opstellen van een meerjarig perspectief. Daarin worden scenario's uitgewerkt voor een toekomstbestendige sociale basis binnen de financiële kaders van de gemeente.

Subsidies

In 2025 is een start gemaakt met de herijking van de subsidieregelingen en het opstellen van de nieuwe regelingen die vallen onder de Algemene Subsidieverordening die is vastgesteld in 2024. In 2026 volgt de verdere uitwerking.

Gezondheid

Spuk GALA en ketenaanpakken

Wij hebben uitvoering gegeven aan de diverse thema's die vallen onder GALA en Integraal Zorgakkoord (IZA). Dat gebeurde lokaal en in de regionale samenwerking met SamenTwente en Twentse Koers. De kwartiermaker GALA bewaakte de uitvoering van de plannen en de besteding van het bijbehorende budget tot en met 2025.

Samen met lokale partners zijn de plannen van GALA uitgevoerd op basis van wat inwoners nodig hebben. De ketenaanpakken (Valpreventie, Kansrijke Start, Welzijn op Recept en Kinderen en Volwassenen naar Gezond Gewicht) zijn de verbinding tussen GALA en IZA.

Er is een coalitie Kansrijke Start en Kansrijk Opgroeien gestart om kinderen een goede start te geven en hen goed te laten opgroeien. Hier sluiten professionals vanuit het zorg- en sociaal domein bij aan. Professionals kennen elkaar en elkaars werkzaamheden nu beter, waardoor het afstemmen en doorverwijzen makkelijker gaat. Er zijn verschillende werkgroepen vanuit de thema's fysieke leefomgeving, mentale gezondheid en taalontwikkeling. Ook opende het 'Ouder kind' café in het Kulturhus waar ouders/opvoeders elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten en ervaringen uitwisselen.

Wij hebben in 2025 informatieve theateravonden georganiseerd voor ouders/opvoeders over pubers en verleidingen (alcohol, drugs, roken, social media). Deze avonden dragen bij aan de normalisering en vergroten de kennis en praktische handvatten.

Het project Valpreventie is geïntensiveerd in samenwerking met de fysiotherapeuten. Het aantal interventies valpreventie is gestegen naar acht en er hebben 88 inwoners aan deze interventies deelgenomen. Hun zelfredzaamheid groeide en bewustwording in vitaal ouder worden nam hierdoor toe. Valrisico's worden minder en door bewuster medicatiegebruik en gezonde voeding.

Welzijn op Recept liep in 2025 door. Deze aanpak versterkt de samenwerking met de huisartsen rondom de niet medische vragen. Consulents Sociaal Hus sluiten in de rol van praktijkondersteuner Welzijn op Recept aan bij de huisartsenpraktijken. Ze werken vanuit de methode Positieve Gezondheid. Het gebruik van het platform onder het Sociaal Hus is toegenomen voor communicatie en marketing.

Vanuit het JOGG programma (gezonde jeugd, gezonde toekomst) zette Borne in op bewustwording van een gezonde leefstijl in de leefomgevingen: kinderopvang, school en sport. Zo ging de kinderopvang bezig met het groenteboxjes programma en kregen jeugdigen water en fruit tijdens sporttoernooien. Voor peuters is de Peutervierdaagse georganiseerd om bewegen te stimuleren. En een klas van het VO Twickel ontbeet met de burgemeester en sprak over gezonde voeding. De leerlingen kregen daarbij voorlichting over het werken bij de gemeente. Via goed bezochte theateravonden voor ouders en opvoeders is er speciale aandacht geweest voor mentale gezondheid en prestatiedruk en het omgaan met verleidingen zoals drank, drugs en social media. Ook zetten wij ons in voor een generatie die niet rookt. Dit gebeurde in samenwerking met de LOES consultant van het Sociaal Hus, die laagdrempelige opvoedondersteuning biedt en tips geeft.

Preventie- en handavingsplan Alcohol

Wij hebben het preventie- en handavingsplan alcohol opgesteld, om alcohol misbruik te voorkomen. Er zijn afspraken gemaakt met de sportverenigingen over verantwoord schenken van alcohol en er zijn preventieve afspraken gemaakt, zoals over een gezonde kantine en rookvrije- en gezonde sportomgeving.

Omgevingsvisie Gezondheid

In de nieuwe Omgevingsvisie is gezondheid als integrale pijler opgenomen met daarbij de nadruk op een rookvrije omgeving en die uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten en ruimte voor zorgpartners.

Huisartsen

Er zijn gesprekken gevoerd over de vraag of er voldoende huisartsen zijn en blijven in gemeente Borne, aangezien er wachtlijsten zijn voor inwoners, inclusief statushouders.

Transformatieplan Mentaal Gezond Twente

In Twente staat de mentale gezondheid van inwoners onder druk door toenemende zorgvragen, personeelstekorten en versnippering in het zorgaanbod. Daarom is regionaal het transformatieplan Mentaal Gezond Twente opgesteld. Met dit plan werken we aan een verschuiving van focus op ziekte en behandeling naar gezondheid, gedrag en eigen regie. Het plan voeren wij in 2026 en 2027 uit.

Inwoners met zorgwekkend gedrag en mentale gezondheid

We zijn gestart met het actualiseren van de lokale aanpak voor mensen met zorgwekkend gedrag. Hiervoor hebben we een subsidie van ZonMw ontvangen en hebben wij een projectleider aangesteld. We hebben data verzameld en er zijn verschillende stakeholders gesproken. Een belangrijk onderdeel van de lokale aanpak is de betrokkenheid van ervaringsdeskundigen. Deze opbrengsten vormen de basis voor het vervolg van het project in 2026.

Rondom het thema mentale gezondheid hebben we een drieluik georganiseerd. De aftrap was een fotoreportage en panelgesprek over volwassenen die zijn opgegroeid als KOPP/KOV kind (kinderen van ouders met psychische en en/of verslavingsproblematiek). Daarna een theatervoorstelling De kracht van kwetsbaarheid en als slot kwam ervaringsdeskundige, actrice en filmmaker Hanna Verboom naar Borne om haar film 'Samen uit de schaduw' te vertonen en in gesprek te gaan. Alle drie de momenten brachten de gesprekken op gang over het thema mentale gezondheid. Iedereen is anders en het is belangrijk om oog te hebben voor elkaar en elkaars verschillen. Mensen hebben mensen nodig.

Regionale samenwerking kerntakendiscussie en evaluatie Twentse Koers

Er is regionaal samengewerkt op het gebied van preventie en gezondheid als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente (GGD, VTT en OZJT). De kerntakendiscussie SamenTwente is afgerond en het Strategisch programma SamenTwente is vastgesteld. Daarmee zijn besluiten genomen over welke taken de GGD, VTT en OZJT Samen14 de komende jaren vanuit hun wettelijke rol blijven vervullen. De kerntakendiscussie heeft eraan bijgedragen dat alle thema's goed doorleefd zijn en scherper zijn gepositioneerd.

Er is gewerkt aan de doelen van het Regioplan (2023) als onderdeel van de Twentse Koers. Twee projectleiders van Twentse Koers hebben lokaal ingezet op de uitwerking van de ketenaanpakken Kansrijke Start en Valpreventie. Twentse Koers is de strategische samenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten, zorgverzekeraar en zorgkantoor Menzis, SamenTwente en provincie Overijssel. Dit programma loopt tot eind 2026. Volgens de samenwerkingsafspraken startte in 2025 de evaluatie van Twentse Koers.

Inburgering en vluchtelingen

Opgaven Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders

We hebben de gemeenteraad regelmatig geïnformeerd over de drie opgaven en ontwikkelingen rond Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders.

De gemeenteraad heeft de Uitgangspunten voor wonen in opvang en doorstroomlocatie vanaf 2026 vastgesteld. Vanaf 2026 wil de gemeente werken aan zelfstandige wooneenheden.

We hebben de wettelijke verplichting Oekraïense ontheemden op te vangen. Gemeente Borne vangt 320 Oekraïense ontheemden op. Daarmee voldoen we ook in 2025 ruimschoots aan de opgave door het bieden van meer dan 200% van het aantal opvangplaatsen dat we zouden moeten realiseren op basis van een evenredige verdeling van het totaal aantal opvangplaatsen over alle gemeenten.

In haar verdeelbesluit van eind december 2024 heeft de minister van Asiel en Migratie voor de jaren 2024 én 2025 voor Borne zowel de reguliere asielopvangplaatsen als alleenstaande minderjarige-vreemdelingen opvangplaatsen vastgesteld op nul. Dit betekent dat gemeente Borne over deze jaren geen wettelijke asielopgave had. Daarnaast hebben we ons ingezet om statushouders te huisvesten, om zo bij te dragen aan een betere doorstroming in de opvangketen.

Bieden van opvang van Oekraïense ontheemden

Na een dringende oproep van het Rijk hebben we het aantal opvangplekken voor Oekraïense ontheemden uitgebreid van 300 naar 320, omdat landelijk alle beschikbare plekken nagenoeg bezet waren. Er verblijven 210 Oekraïense ontheemden op Maria Mediatrix en 110 bij de Zwanenhof.

Het onderzoek naar de ontwikkeling van nieuwe, toekomstbestendige opvangvoorzieningen op alternatieve locaties is gestart.

We hebben ingezet op de doorontwikkeling en optimalisatie van de opvang voor Oekraïense ontheemden op de huidige locaties Maria Mediatrix en Zwanenhof. Na drie jaar noodopvang was deze opvang niet langer als een noodopvang te zien. Waar mogelijk is deze opvang geoptimaliseerd door kwalitatieve verbeteringen en een professionaliseringslag door te voeren. Stabiliteit, leefbaarheid en veiligheid in de opvang op de huidige locaties waren belangrijke uitgangspunten.

Huisvesten statushouders

In 2025 hadden we de opgave om 39 statushouders te huisvesten. In samenwerking met woningcorporatie Welbions hebben we aan deze opgave voldaan. Het opnemen van statushouders door gemeenten is een belangrijk onderdeel om de totale problematiek in de opvangketen te kunnen beheersen. Er zijn 23 mensen meer gehuisvest dan de opgave, dankzij de doorstroomlocatie voor een aantal statushouders op Maria Mediatrix. Vanuit deze locatie hebben statushouders woningen toegewezen gekregen, waarna de nareizigers rechtstreeks vanuit een asielzoekerscentrum konden worden gehuisvest. Deze nareizigers telden mee voor de taakstelling.

Begeleiding nieuwe inwoners

Vluchtelingenwerk Nederland begeleidt nieuwe inwoners. Daarmee krijgen deze inwoners een goede start om mee te kunnen doen aan de Nederlandse samenleving.

Inkopen van inburgeringstrajecten

We hebben, samen met andere Twentse gemeenten, de inkoop van nieuwe inburgeringscursussen afgerond. De nieuwe contracten zijn vanaf 2026 ingegaan.

Jeugd

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In de halfjaarrapportage hebben wij al benoemd dat het lastig is om te starten met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Twente. Landelijk hebben grote partijen, zoals de gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming, besloten zich terug te trekken uit het traject. In de regio Twente heeft daarom een herbezinning plaatsgevonden op de verdere invulling.

In de tweede helft van 2025 hebben wij besloten het project kleinschaliger op te pakken en aan te sluiten bij deelprojecten binnen de veertien Twentse gemeenten. De oorspronkelijke doelstelling blijft daarbij behouden: het realiseren van een doorgaande lijn in ondersteuning binnen zowel het vrijwillig als het gedwongen kader.

In het vierde kwartaal van 2025 hebben wij lokaal de eerste afspraken gemaakt met de projectleider en is richting bepaald voor de vormgeving in Borne. In 2026 werken wij dit verder uit en kan de uitvoering starten.

Verklarende Analyse

In 2025 lag onze focus op het trainen van alle jeugdregisseurs in het uitvoeren van de verklarende analyse. Deze trainingen zijn inmiddels afgerond. We passen deze werkwijze steeds vaker toe en onderzoeken hoe we de verklarende analyse structureel in ons werkproces kunnen integreren. Om uniformiteit te borgen analyseren we maandelijks één casus.

Wij ervaren hierbij een duidelijke kwalitatieve meerwaarde, met name in de samenhang, verdieping en onderbouwing van analyse en besluitvorming. Dit helpt ons om tot een gezamenlijk beeld van de problematiek te komen en gezamenlijk te besluiten over passende hulp. Daarnaast nemen we meer tijd voor analyse, waardoor we minder ad-hoc vanuit crisissituaties handelen.

Onze doelstelling was om het aantal zorgtrajecten per gezin eind 2025 met 2% te verlagen ten opzichte van 2024. Die meting is nu nog niet mogelijk, omdat veel trajecten nog lopen en afgesloten casuïstiek vóór de invoering van de verklarende analyse is gestart. In de komende periode richten wij de benodigde parameters in onze systemen in om deze gegevens beter te kunnen monitoren.

Waakvlamhulpverlening/gezinsondersteuning

In 2025 hebben wij gezinshulpverleners ingezet om ondersteuning te bieden aan gezinnen waar anders ambulante hulpverlening met een vergelijkbare ureninzet nodig zou zijn geweest. Bij een tarief van € 86,40 per uur voor lage ondersteuningsbehoeften en een inzet van gemiddeld één uur per week bij 78 gezinnen, zou dit neerkomen op € 350.438 aan ambulante ondersteuning. Deze kosten hebben wij voorkomen door de inzet van gezinshulpverleners.

De totale kosten voor de inzet van de ondersteuners bedragen € 178.000 (inclusief waakvlamondersteuning). Dat levert een besparing op ten opzichte van de verwachte kosten voor ambulante ondersteuning.

Voor de inzet van waakvlamhulpverlening kunnen wij geen vergelijkbare berekening maken, omdat deze preventief wordt ingezet om escalatie te voorkomen. Eventuele besparingen verwachten wij met name terug te zien in een afname van crisistrajecten.

Wij willen de registratie verder ontwikkelen om in de toekomst ook de langetermijneffecten, zoals trajectduur en stapeling van voorzieningen, beter inzichtelijk te maken.

In 2025 is ingezet op het versterken van vroegsignalering, het voorkomen van opschaling naar zwaardere jeugdhulp en het bieden van passende ondersteuning in de thuissituatie.

Wij hebben hierbij onder andere ingezet op:

- Vroegtijdige en laagdrempelige ondersteuning via waakvlamhulpverlening en de inzet van gezinshulpverleners, gericht op het stabiliseren van situaties en het voorkomen van escalatie;
- Het toepassen en borgen van de verklarende analyse, waarvoor alle jeugdregisseurs zijn getraind en waarbij casuïstiek periodiek gezamenlijk wordt geanalyseerd;

- Het versterken van ambulante ondersteuning als alternatief voor zwaardere vormen van jeugdhulp;
- Aansluiting bij regionale ontwikkelingen, zoals de inzet van het coördinatiepunt wonen en verblijf en de verdere opbouw van ambulante alternatieven voor verblijf;
- De implementatie van nieuwe inkoopcontracten en productstructuren per 1 januari 2025, gericht op een betere aansluiting tussen ondersteuningsbehoefte en zorginzet.

Deze inzet is erop gericht om ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig in te zetten, en om waar mogelijk verblijf en crisissituaties te voorkomen.

Onderwijs

De gemeente Borne heeft samen met de schoolbesturen in de gemeente een gedragen, beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan ontwikkeld voor de huisvesting van het primair onderwijs en voortgezet onderwijs in de gemeente. Het 'Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2041 gemeente Borne' vormt een planningsinstrument voor het plannen en beheren van de onderwijshuisvesting in de gemeente. Met het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan is geld beschikbaar gesteld voor renovatie dan wel nieuwbouw van basisschool de Flora.

Als verdieping van het Integraal Huisvestingsplan is eind 2025 gestart met het opstellen van een Lokale Educatieve Agenda samen met het onderwijs en de kinderopvangorganisaties.

Het kindcentrum Ridderspoor met daarin basisschool Letteborg en kinderopvang Duimelot is eind 2025 opgeleverd. Binnen het kindcentrum is ook een ruimte beschikbaar voor Stichting Kidsvooruit. Sinds januari 2026 is het kindcentrum in gebruik genomen en in februari 2026 was er een feestelijke opening.

Cultuur

Samen met het onderwijs is opnieuw een aanvraag ingediend en toegekend door de provincie Overijssel op het gebied van cultuureducatie. Op basis van financiering van de gemeente, bijdrage van de scholen en de provincie wordt jaarlijks een cultuureducatieprogramma opgesteld. Doel van het cultuureducatieprogramma is: alle kinderen komen onder schooltijd in aanraking met alle facetten van kunst en cultuur. Hiervoor wordt jaarlijks een cultuureducatieprogramma opgesteld voor de groepen één tot en met acht. Daarbij wordt getracht zoveel mogelijk samen te werken met lokale aanbieders.

Om meer bekendheid te geven aan de mogelijkheden voor cultuur vanuit het Jeugdfonds Sport en Cultuur, heeft Borne in 2025 meegedaan aan het landelijke project 'Let's Dance'.

In oktober 2025 zijn er wekelijks gratis proeflessen voor dans georganiseerd onder begeleiding van een dansinstructeur van Cladans. Kinderen die na de proeflessen enthousiast waren, konden zich aanmelden voor lidmaatschap met eventuele ondersteuning van het jeugdfonds. Dit sluit ook aan bij het uitvoeringsprogramma cultuur waarin deze activiteit concreet stond opgenomen. Ook heeft er in 2025 een brainstorm plaatsgevonden over een creatieve broedplaats met vertegenwoordiging van het Kulturhus, de regionale aanjager voor creatieve broedplaatsen Cultuurregio Twente, de Bornse cultuurmakelaar en diverse ambtenaren van de gemeente.

Helaas heeft dit nog niet tot concrete vervolgacties geleid. Succesvolle broedplaatsen zijn ook niet opgericht door een lokale overheid, maar ontstaan uit samenwerkingen tussen inwoners/ organisaties en/of het bedrijfsleven.

Sport

Sport

Bij de bouw van het nieuwe sportcentrum in Borne is in het najaar het hoogste punt bereikt.

De openstaande taakstelling van € 265.000 voor sport is ingevuld; de uitvoering hiervan staat gepland voor 2026-2028. Daarnaast is een herijking uitgevoerd rond de oprichting van een Sportbedrijf, waarbij het voorgenomen besluit is dat het beheer en de exploitatie van sportvastgoed, inclusief het zwembad, binnen de gemeente blijven.

Sportstimulering

In 2025 zijn diverse beweegprogramma's uitgevoerd om een actieve en gezonde leefstijl te stimuleren voor verschillende doelgroepen. Voor jonge kinderen lag de nadruk op motorische ontwikkeling en ouder-kind activiteiten zoals Peuterpret. Voor kinderen van vier tot twaalf jaar zijn sportinstuiven, naschoolse sportprogramma's en specifieke beweegactiviteiten georganiseerd. Daarnaast zijn weerbaarheidstrainingen voor jongeren en sport- en beweegactiviteiten voor volwassenen en senioren aangeboden, gericht op vitaliteit, zelfredzaamheid en mentale gezondheid.

Verenigingsondersteuning

In 2025 hebben vier Bornse sportverenigingen ondersteuning gekregen van de adviseur lokale sport en NOC*NSF vanwege bestuurlijke, personele en financiële uitdagingen. Samen met binnensportverenigingen zijn plannen ontwikkeld voor het nieuwe sportcentrum, inclusief horeca, ledenwerving en opleidingen voor trainers en scheidsrechters. Ook is gewerkt aan een veilige sportomgeving (4 V's) en het versterken van het trainerskader. Jongeren werden betrokken bij vrijwilligerswerk via Maatschappelijke Dienst Tijd-trajecten met een kleine vergoeding.

Stimuleren Topsport

De motie om sport en bewegen te stimuleren door topsport zichtbaar te maken, is uitgevoerd. Zo is een protocol vastgesteld om Bornse topsporters te waarderen bij deelname aan of winst van belangrijke toernooien, zoals EK's, WK's en de Olympische Spelen. In het ontwerp van Sportcentrum Borne is een Wall of Success opgenomen om de successen van Bornse sportverenigingen en (top)sporters zichtbaar te maken. Daarnaast biedt Borne Sport, in samenwerking met lokale sportverenigingen, een sportprogramma aan voor talentvolle jeugdige sporters (acht tot twaalf jaar) ter ondersteuning van talentontwikkeling.

Open Sportpark

In 2025 is een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van het sportpark. Met steun van de Provincie Overijssel werd een pilot uitgevoerd waarin het park overdag vrij toegankelijk was, om te onderzoeken hoe het kan functioneren als openbare beweeg- en ontmoetingsplek. De pilot toonde aan dat meer inwoners gebruik maakten van het park, wat zorgde voor levendigheid en sociale controle. Sportverenigingen en buurtbewoners reageerden positief, en de inzet van een verbinder/sportparkcoach verbeterde communicatie, samenwerking en de ontwikkeling van activiteiten.

Werk en inkomen

Bestaanszekerheid

Het armoedebeleid in Borne is in 2025 herzien en het beleidskader 'Blik op morgen – Perspectief op een betere toekomst, 2025' is op 30 september 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit kader vormt de basis voor de aanpak van armoede en schulden en richt zich op het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners.

Speerpunten uit het beleidskader:

- Het bevorderen van bestaanszekerheid, zodat inwoners voldoende inkomen, maatschappelijke participatie en financiële regie hebben.
- Zichtbare en preventieve ondersteuning van inwoners om problemen vroegtijdig te signaleren en te voorkomen.
- Samenwerking met partners binnen het sociaal domein en in de regio om het bereik en de effectiviteit van armoedebeleid te vergroten.
- Het bieden van perspectief en ruimte voor ontplooiing, met aandacht voor maatwerk en participatie.
- Monitoring en evaluatie van de effecten van beleid via de reguliere planning- en controlcyclus.

Energiearmoede

We hebben extra aandacht besteed aan energiearmoede. In samenwerking met Duurzame Initiatieven Borne is onderzoek gedaan naar de omvang van energiearmoede en naar mogelijke maatregelen in Borne. Daarnaast is ingezet op de inzet van energiecoaches die huishoudens advies geven over energiebesparing en het verlagen van energiekosten. Ook zijn bij verschillende huishoudens kleine energiebesparende maatregelen toegepast, zoals tochtstrips, ledverlichting en radiatorfolie door de fixbrigade. Tot slot is ingezet op het vergroten van de

bekendheid van bestaande regelingen en ondersteuning voor inwoners die moeite hebben met het betalen van hun energierekening. De tijdelijke witgoedregeling is verlengd zodat inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm duurzaam witgoed gratis kunnen aanschaffen.

Schuldhelpverlening

In 2025 zijn de bestaande methodes van schuldhelpverlening uitgebreid met de methodiek van het Jongeren Perspectief Fonds. Deze aanpak richt zich op jongeren van 18 tot 27 jaar voor wie de reguliere schuldhelpverlening niet passend is en die ondersteuning nodig hebben op meerdere leefgebieden.

Momenteel nemen vier jongeren deel aan het traject. Er zijn nog geen trajecten succesvol afgerond waarbij jongeren volledig schuldenvrij zijn. Dit hangt samen met de werkwijze van de methodiek: deelname is pas mogelijk wanneer sprake is van een stabiel inkomen. De eerste fase van het traject is daarom gericht op het creëren van inkomens- en leefsituatiestabiliteit.

2.3.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven. Door het afronden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan. Een toelichting op deze cijfers is te vinden in de jaarrekening.

PR3 Inclusieve samenleving (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil
Lasten:				
Voorzieningen maatsch. ondersteuning	8.075	8.663	8.687	-24
Algemene voorzieningen	2.121	2.196	2.206	-10
Gezondheid	1.451	1.451	1.769	-318
Inburgering en vluchtelingen	511	5.726	5.612	115
Jeugd	10.196	11.135	11.495	-359
Onderwijs	2.704	2.846	3.025	-179
Cultuur	863	963	972	-8
Sport	3.907	4.801	4.903	-102
Werk en inkomen	12.202	13.332	12.946	386
Totaal lasten	42.031	51.114	51.614	-499 N
Baten:				
Voorzieningen maatsch. ondersteuning	227	227	279	52
Algemene voorzieningen	23	23	107	84
Gezondheid	216	216	339	123
Inburgering en vluchtelingen	0	5.703	6.290	587
Jeugd	88	131	302	171
Onderwijs	313	366	394	28
Cultuur	11	10	43	33
Sport	1.337	1.387	1.255	-132
Werk en inkomen	5.980	6.613	6.349	-264
Totaal baten	8.195	14.676	15.357	681 V
Saldo PR3 Inclusieve samenleving	-33.836	-36.438	-36.256	182 V

2.4 Bestuur en samenleving

Inleiding

Binnen dit programma komen onderwerpen als bestuur, communicatie, veiligheid en dienstverlening aan bod. Ook beleidsthema's als veiligheid en openbare orde, VTH (Vergunningverlening, toezicht en handhaving), APV en bijzondere wetten en de organisatie (HR) vallen binnen dit programma.

2.4.1 Wat hebben we bereikt?

We hebben verder gewerkt aan ons motto 'Zeggen wat we doen én doen wat we zeggen', om een betrouwbare, transparante en dienstverlenende overheid te zijn. Dit hebben we gedaan door onder andere stappen te zetten rond de toegankelijkheid van de bestuurlijke besluitvorming, de duidelijkheid van onze communicatie-uitingen en onze insteek van participatie.

Meer zichtbaar zijn voor verschillende doelgroepen was ook een belangrijk speerpunt, met name onder jeugdigen. De eerste kinderburgemeester was een succes en de tweede kinderburgemeester is geïnstalleerd. Ook op het vlak van veiligheid hebben we voor jeugdigen diverse activiteiten georganiseerd om hun weerbaarheid te vergroten. Preventie en weerbaarheid waren bredere thema's binnen veiligheid, bijvoorbeeld op het gebied van ondermijning en boa's. Op deze manier hebben we gewerkt aan een veilige leefomgeving.

2.4.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestuur

We hebben het afgelopen jaar vanuit de griffie ingezet op het vergroten van de kennis van jeugdigen over democratie en de werking van het lokaal bestuur door de rol van kinderburgemeester verder vorm te geven. Aan het einde van het jaar is een nieuwe kinderburgemeester geïnstalleerd. Ook zijn alle basisscholen uitgenodigd om deel te nemen aan de democracy-lessen.

80 jaar vrijheid

Het nationale thema voor 5 mei was in 2025: "80 jaar vrijheid".

Met dit thema vroeg het Nationaal Comité in het jaar dat de viering van 80 jaar vrijheid plaatsvond, aandacht voor de littekens die de Tweede Wereldoorlog achterliet en die nog steeds zichtbaar zijn. Ook in Borne werd in 2025 veel aandacht geschonken aan het lustrumjaar, zowel als herdenking van toen als herdenken en vieren dat vrijheid niet vanzelfsprekend is.

Op 4 mei 2025 werden op diverse plaatsen in de gemeente de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht. En op 5 mei zijn allerlei activiteiten georganiseerd om vrijheid te vieren. Alle activiteiten zijn georganiseerd vanuit de Stichting Comité 4 en 5 mei.

Ter ere van 80 jaar vrijheid heeft Stichting Comité 4 en 5 mei Borne in 2025 een speciaal vrijheidsboek uitgebracht. Dit boek is verspreid binnen de gemeente Borne en verkrijgbaar bij het gemeentehuis, Bruna, Koffiekaravaan en het Kulturhus. Daarnaast is het vrijheidsboek ook online te lezen.

De activiteiten zijn gestart op 29 maart 2025 met de beëdiging van tachtig militairen van 10e infanteriebataljon Bewaken Beveiligen op het Rheineplein. Het lustrumjaar is afgesloten met een kleinschalige Indië-herdenking bij het centraal monument op 15 augustus.

Een greep uit de overige activiteiten:

- Herbenoeming Welemansbrug naar de eerste bevrijder van Borne;
- Groot Borns Vrijheidskoor, waarbij de Bornse koren, samen met de inwoners van Borne en omgeving het "Groots Borns Vrijheidskoor" vormden;
- Vrijheidsfestival Borne;

- Liberty Tour Twente, een parade van meer dan tweehonderd historische voertuigen uit WO-II, die door het centrum van Borne is getrokken;
- Het grote Borns Vrijheidsconcert, waarbij de drie orkesten samenkwamen voor een uniek en indrukwekkend optreden.

Onderzoek Joodse burgers in Borne ten tijde van de Tweede Wereldoorlog

Naar aanleiding van een landelijk verzoek van de onderzoekswaarnet 'Follow the money' in samenwerking met het tv-programma 'Pointer', werd in 2025 onderzoek verricht naar handelingen inzake Joodse onteigeningen in Borne in samenhang met de bejegening van Joodse inwoners van Borne ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Het onderzoek werd in opdracht van gemeente Borne verricht door de Radboud Universiteit Nijmegen en resulteerde in het rapport: 'Joodse burgers in Borne: bejegening, ontrecting en rechtsherstel'. Het rapport werd op 14 mei 2025 officieel gepresenteerd in de synagoge van Borne, waarbij burgemeester Pierik excuses aanbod voor het handelen van het gemeentebestuur jegens de Joodse gemeenschap in de oorlogsjaren. Naast excuses werden door het gemeentebestuur van Borne vervolgacties geïnitieerd in het kader van herdenking en educatie van de Jodenvervolging in Borne, zoals het planten van een Anne Frankboom, het vervaardigen van een herdenkingsplaquette met daarop alle Joodse oorlogsslachtoffers en het nader uitdiepen van het onderduikverhaal van Borne.

Bestuurlijk proces en kwaliteit van voorstellen

Voor de zomer zijn we gestart met het verbeteren van de formats voor bestuurlijke voorstellen. De nieuwe formats zijn ontwikkeld om het opstellen van voorstellen overzichtelijker te maken en zo de besluitvorming door de gemeenteraad, het college en de burgemeester te ondersteunen. De nieuwe formats zijn na afstemming met het college en de gemeenteraad in november ingevoerd. In 2026 passen we ook de formats voor bestuurlijke besluiten en memo's aan. Tegelijkertijd met het verbeteren van de formats, is het bestuurlijk besluitvormingsproces beschreven.

Twee keer per jaar organiseren de griffier, directiesecretaris en bestuursadvies een workshop 'bestuurlijke besluitvorming' voor (nieuwe) medewerkers.

In de tweede helft van 2025 is opdracht verleend voor schrijftrainingen voor medewerkers die regelmatig bestuurlijke voorstellen schrijven. De ervaring die we eind 2025 en begin 2026 opdoen met de nieuwe formats, gebruiken we voor deze trainingen.

Samenwerkingen

Gemeente Borne werkt op vele terreinen samen met andere gemeenten. Denk hierbij aan samenwerking op het gebied van veiligheid, zorg en jeugd. We trekken samen met andere gemeenten op om meer te kunnen bereiken voor de inwoners.

In 2025 ronden de gezamenlijk Twentse rekenkamers het onderzoek af naar democratische legitimatie van regionale samenwerkingsverbanden. De resultaten van dit onderzoek 'Zicht op zeggenschap' zijn in september 2025 door de gemeenteraad besproken. De overgenomen aanbevelingen worden verwerkt in de herziening van de Bornse Nota samenwerking. Omdat we de resultaten mee willen nemen, is de Nota samenwerking niet, zoals in de begroting aangekondigd, in 2025 aangeboden aan de gemeenteraad.

In regionaal verband werken we samen aan de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente (ROS Twente). Hiervoor is de governance vastgesteld waarbij de stuurgroep ROS gepositioneerd is en het BOSS (Bestuurlijk overleg Sociaal Economische Structuurversterking) de coördinatie tussen de verschillende ruimtelijk-economische overleggen verzorgt.

Interbestuurlijk toezicht

In 2025 was het door gedeputeerde staten van Overijssel vastgesteld totaalbeeld Interbestuurlijk toezicht (IBT) groen. Van de zes domeinen was alleen het oordeel over het domein Financiën oranje. De overige domeinen (Omgevingsrecht VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving), Omgevingsrecht, Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed) waren groen.

Wij hebben in 2025 aan de volgende verbeterpunten gewerkt:

- Voor het domein Financiën is door de gemeenteraad een structureel sluitende begroting 2026-2029 vastgesteld.
- Het domein Omgevingsrecht VTH had interne en externe (Omgevingsdienst Twente) verbeterpunten.

Intern is de monitoring van omgevingsvergunningen bouw verbeterd door het zaakstelsel anders te gebruiken en de inhoudelijke doelen in het uitvoeringsprogramma zijn beter toegelicht.

Extern is in 2025 gestart met de evaluatie van het regionale VTH-beleid voor de milieutaken. De invoering van het Risicoprioriteringsinstrument is in 2025 verder voorbereid. En de realisatie van doelen is in het jaarverslag 2025 explicieter opgenomen.

- Voor het domein Omgevingsrecht heeft de gemeenteraad op 27 januari 2026 de omgevingsvisie Samen Borne vastgesteld. Voorbereidingen voor het Omgevingsplan (uiterlijk 2031) liggen op koers.
- Bij het domein Informatie- en archiefbeheer is voor de inrichting van de nieuwe archiefbewaarploaats de aanbesteding opgestart. Voor de 'hotspotmonitor' heeft het college richtlijnen vastgesteld.
- Op de domeinen Huisvesting statushouders een Erfgoed waren geen aandachtspunten.

Op 21 april 2026 heeft het college van gedeputeerde staten van Overijssel het Totaalbeeld IBT Borne 2026 vastgesteld. Voor 2026 scoort Borne, voor het eerst sinds de invoering van de Wet revitalisering generiek toezicht in 2012, op alle domeinen 'groen'.

Proces ombuigingen

Dit proces is succesvol verlopen. De ombuigingsvoorstellen zijn opgenomen in de Kadernota 2026 - 2029 en deze is volgens planning aan de gemeenteraad aangeboden. Naast ombuigingsvoorstellen zijn ook investeringsvoorstellen (bouwstenen) voor de Bornse samenleving opgenomen in de kadernota. De kadernota is, inclusief de door de gemeenteraad vastgestelde amendementen, verwerkt in de Programmabegroting 2026 - 2029 'Blijvend investeren in dé woongemeente van Twente'. Alle jaarschijven van de Programmabegroting 2026 - 2029 hebben positieve saldi waarbij de totale woonlastendruk voor de Bornse inwoners minder dan het inflatiepercentage stijgt. De Programmabegroting 2026 - 2029, met de door de gemeenteraad geaccordeerde ombuigingsvoorstellen, is eveneens volgens planning aangeboden aan de gemeenteraad en op 4 november 2025 vastgesteld.

Participatie en communicatie

Communicatie

Eind 2024 stelde de gemeenteraad de communicatievisie en participatieleidraad vast. Hierin onderschrijven we dat we graag een verbindende, toegankelijke en betrouwbare overheid willen zijn die inwoners, ondernemers en organisaties centraal stelt. Om dit te bereiken willen we onder andere de focus leggen op de maatschappelijke opgaven.

Daarom zijn we het tweede kwartaal van 2025 gestart met de methode Communiceren met Focus. Met deze methode hebben we handvatten om te communiceren met de focus op de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven. We kijken samen naar hoe communicatie hieraan kan bijdragen. Dat resulteert in communicatie die gaat over de bestuurlijke en maatschappelijke opgaven.

Aan het einde van het tweede kwartaal heeft het college de Direct Duidelijk Deal getekend. Deze deal helpt om in communicatie in taal, beeld, video en interactie de gebruiker centraal te zetten en om in begrijpelijke taal te schrijven. Dit zien we in de tweede helft van het jaar terug in betere teksten in onder andere de nieuwsberichten, persberichten en social media berichten.

Participatie

In de participatieleidraad benadrukken we dat participatie een belangrijk onderdeel is om de verbindende, transparante en betrouwbare overheid te zijn die Borne wil zijn. Ook kan participatie bijdragen aan het vergroten van de kwaliteit van besluitvorming.

Om participatie te borgen in de organisatie zijn we in 2025 gestart met de methode Relevant Gesprek. Deze methode helpt om participatie gestructureerd en effectief in te zetten, op een goede en passende manier. Hierbij wordt de organisatie breed getraind over de verschillende soorten van participatie, de manieren waarop dit ingezet kan worden en de verwachtingen die hiermee gecreëerd en waargemaakt kunnen worden. De positie van de wijkcoördinator is in 2025 verstevigd. Ten opzichte van 2024 zijn er meer convenanten met dorps- en wijkraden getekend. Zo krijgen ook zij een passende rol in participatie binnen onze dorpen en wijken.

Dienstverlening en digitalisering

Digitalisering

Er zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van informatievoorziening. De anonimiseringssoftware is geïmplementeerd. De software is ingericht met een Single Sign-On (SSO)-koppeling, vernietigingstermijnen en gemeentebrede markeren en niet-markeren lijsten. Hiermee is een goede basis gelegd voor het anonimiseren van documenten die worden gepubliceerd.

Daarnaast is er voortgang geboekt met Single Sign-On. Verschillende applicaties zijn voorzien van SSO. De verdere uitbreiding van SSO is een doorlopend proces. Bij de aanschaf en vervanging van applicaties wordt SSO, indien van toepassing, standaard meegenomen. Dit maakt het inloggen eenvoudiger en verbetert de beveiliging van onze informatiesystemen.

Haalbaarheidsonderzoek samenwerking automatisering

Het haalbaarheidsonderzoek naar samenwerking op het gebied van ICT-taken (de A-kant / automatiseringskant van I&A) is in het voorjaar van 2025 afgesloten met een besluit van ons college. Op basis van een inhoudelijke afweging én een financiële review is de keuze gevallen op een automatiseringssamenwerking met gemeente Hengelo. Deze keuze is bevestigd door de gemeenteraad, zowel bij het vaststellen van de Kadernota 2026 - 2029 (beschikbaar stellen van extra middelen ten behoeve van deze samenwerking) en het besluit van de gemeenteraad om toe te treden tot de centrumregeling Hengelo (via deze regeling wordt deze samenwerking aangestuurd).

Dienstverlening

Er wordt momenteel onderzoek uitgevoerd naar de huidige stand van zaken van onze dienstverlening. Dit geeft inzicht in hoe de gemeentelijke dienstverlening functioneert, onder andere op het gebied van documentatie, data en monitoring en werkafspraken. De uitkomsten van dit onderzoek vormen input voor de verdere ontwikkeling van een strategisch dienstverleningskader. In 2025 heeft de gemeenteraad besloten om middelen beschikbaar te stellen voor een beleidsimpuls op dienstverlening. De vervolgstappen van het onderzoek kunnen hiermee worden opgepakt.

Publieksdienstverlening

In 2025 is ingezet op het versterken van de publieksdienstverlening in het beheersbaar opvangen van piekbelasting in de paspoort- en identiteitskaartpiek (2024 tot en met 2028). Dit is succesvol opgevangen door tijdige en gerichte communicatie richting inwoners en het hierop afstemmen van de baliebezetting en capaciteit. Hierdoor bleven wachttijden uit en konden inwoners tijdig en goed worden geholpen.

Daarnaast is in de periode augustus tot en met december 2025 een pilot uitgevoerd met aangepaste telefonische bereikbaarheid binnen het sociaal domein. Doel van deze pilot was het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening en het efficiënter inzetten van capaciteit. Voor inwoners betekende dit meer rust en aandacht tijdens contactmomenten en een grotere kans om in één keer goed geholpen te worden. Op basis van de positieve ervaringen is dit in 2026 voortgezet.

Huis van Borne

Het afgelopen jaar is gewerkt aan de vier hoofdpijlars die liggen onder het Huis van Borne.

- De bouw van het Huis van Borne is bouwkundig opgeleverd eind 2025.
- Parallel aan de bouw is samen met de Huisgenoten gewerkt aan de dienstverlening voor onze inwoners. Door middel van klantreizen en gezamenlijke afspraken zijn onze partners klaar om inwoners te ondersteunen in het Huis van Borne.
- Samen met het Kulturhus is gewerkt aan het huurcontract en de dienstverleningsovereenkomst. Eind 2025 zijn beide voor het grootste deel klaar wat betreft de afspraken. De juridische en fiscale check op het huurcontract, alsmede het overleg met de Belastingdienst vindt plaats in 2026. Ten aanzien van de dienstverleningsovereenkomst wordt de juridische check begin 2026 uitgevoerd.
- Samen met ICT Hengelo is gewerkt aan de nieuwe IT-omgeving die volledig van Hengelo wordt afgenomen. Een omvangrijke klus, die veel vergt van onze organisatie maar leidt tot een kwalitatief betere automatiseringsomgeving.

Alles is erop gericht om op 13 april 2026 onze inwoners te kunnen ontvangen in het Huis van Borne en onze dienstverlening daarmee een boost te geven.

Verkiezingen

Op 3 juni 2025 is het Kabinet Schoof gevallen waardoor er op 29 oktober 2025 extra verkiezingen zijn georganiseerd. Gemeenten krijgen via het Gemeentefonds een bijdrage voor het organiseren van een verkiezing maar vervroegde verkiezingen vallen daar niet onder. Op verzoek van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) verstrekke het kabinet een eenmalige vergoeding via het Gemeentefonds.

Gemeente Borne heeft tijdens de Tweede Kamerverkiezing net als bij de verkiezing voor het Europees Parlement weer deelgenomen aan het experiment 'stemmen met een nieuw stembiljet'. Dat verliep succesvol, het foutenpercentage daalde van 1% naar 0,464%. Stembureauleden en het team verkiezingen zijn zeer tevreden over het verloop van de verkiezingen. Voor deelname aan het experiment ontving de gemeente een vergoeding.

Veiligheid en openbare orde

Veiligheid en openbare orde

In 2025 versterkten wij de veiligheid, weerbaarheid en leefbaarheid in Borne met verschillende maatregelen en activiteiten. We richten ons op preventie, vroege signalering en samenwerking met partners.

We investeerden extra in jeugd en weerbaarheid. In augustus startten we op het Twickel College de pilot Halt op School om risicogedrag vroeg te bespreken. In oktober organiseerden we een theatermiddag over pubers en verleidingen. In november voerden we Reset 074 in. Daarmee ondersteunen zorgprofessionals de Bornse jeugd bij het signaleren en aanpakken van zorgelijke situaties. Na een positieve evaluatie zetten we de pilot Jongeren Ontmoetingsplekken voort, om toe te werken naar een duurzame oplossing voor deze plekken en een toekomstbestendige samenwerking tussen jeugd, inwoners en professionals.

We besteedden daarnaast aandacht aan mentale gezondheid en onbegrepen gedrag. Onder de noemer Drieluik Onbegrepen Gedrag organiseerden we drie bijeenkomsten: de tentoonstelling Kopp-Kind (14 juli), het theaterprogramma Dames die Raken (19 september) en de film van Hanna Verboom (9 oktober). Het actualiseren van het plan van aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag liep vertraging op door een wisseling in de projectleiding, het nieuwe plan is nu eind 2026 gereed.

We versterkten ook de samenwerking met partners. Op 25 september 2025 ondertekenden we het convenant voor de integrale aanpak van problematische jeugdgroepen. Diezelfde dag volgden we met onze professionals een training radicalisering van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV).

In het najaar organiseerden we ook twee informatiebijeenkomsten over digitale veiligheid voor senioren in Borne, om hen weerbaarder te maken voor cybercriminaliteit.

Tot slot organiseerden wij op 13 november in het gemeentehuis een grote crisisoefening met meer dan vijftig regionale crisisfunctionarissen. Samen oefenden we een groot fictief incident op de A35, onder de hoogspanningslijnen en boven een gasleiding. Daarnaast troffen wij de voorbereidingen (zoals het opstellen van nieuwe gemeentewijzers en plattegronden) om de regionale crisisorganisatie straks goed te kunnen faciliteren in het nieuwe Huis van Borne.

Ondermijning

Om te kunnen signaleren, moet je kunnen zien. In 2025 hebben we stevig ingezet op het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid tegen ondermijning binnen de gemeentelijke organisatie. In totaal reikten we 139 certificaten uit aan gemeentelijk personeel voor het volgen van de basissessie aanpak van ondermijning. Met scholing versterken we onze kennis en herkennen we signalen van ondermijnende activiteiten sneller. In het najaar organiseerden we daarnaast een inspiratiesessie over synthetische drugs om onze kennis verder te verdiepen.

Op 17 november hielden we samen met de provincie en de politie een bewustwordingsdag in het buitengebied. Op dertig adressen spraken we daar met ondernemers en inwoners over risico's en weerbaarheid.

We zetten tegelijk belangrijke stappen in ons beleid. In december stelden we het programma Aanpak Ondernijning 2025–2028 vast. Het regionale Platform IVZ heeft vastgesteld dat de aanpak van ondernijning voldoet aan de eisen van de "Basis op Orde". Naast preventie en bewustwording voerden we dit jaar ook verschillende controles uit, we organiseerden drie Multidisciplinaire Integrale Acties (MIA's), waarbij we 22 adressen bezochten. Dit soort acties wordt vaak uitgevoerd samen met partners, zoals politie, brandweer, arbeidsinspectie en Nederlandse Voedsel- en WarenAutoriteit (NVWA).

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarin worden de verschillende onderdelen beschreven: Bouwen, Ruimtelijke ordening, APV/Bijzondere Wetten. In 2025 is de risicomodule herzien. De risicomodule is een document waarmee prioriteiten kunnen worden aangegeven. Dit is één van de leidende documenten waarmee wordt bepaald op welke onderdelen er meer of juist minder inzet wordt gepleegd. Hierin is risicogestuurd werken het uitgangspunt.

Vergunningen worden behandeld in het zaakstelsel RX-Mission en tijdig verleend binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijnen. De implementatie van RX-Mission loopt niet volgens planning vanwege personele problemen. Zo werken de clusters toezicht en handhaving nog niet volledig vanuit RX-mission waardoor dit tot problemen leidt in het zaakgericht werken. Er wordt geprobeerd om hier aanvullend op in te zetten in 2026.

Ter versterking van de regionale VTH samenwerking is er besloten om een ambtelijke voorzitter en secretaris aan te stellen die regionaal door alle deelnemers wordt bekostigd. Hier is in 2025 invulling aan gegeven. Hierdoor kunnen gemeenteoverstijgende vraagstukken beter worden opgepakt en uitgewerkt. Zo is in 2025 gewerkt aan de opdrachtgeversrol van gemeenten richting de Omgevingsdienst Twente (ODT) en is er een regionale dag georganiseerd voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

Organisatie

Facilitair regisseur en projectleider I&A

De facilitair regisseur heeft zich in 2025 ingezet voor het Huis van Borne, maar ook voor het Sportcentrum. Daarbij gaat het om praktische afspraken tussen gebruiker en huurder (bijvoorbeeld met het Kulturhus als facilitaire dienstverlener), maar ook het begeleiden van aanbestedingen (zoals schoonmaak en warme dranken etc). De facilitair regisseur is vraagbaak en geweten en draagt bij aan een prettige werkomgeving.

De functie van projectleider Informatievoorziening en Automatisering (I&A) is ingevuld. Hiermee is de capaciteit binnen informatievoorziening versterkt. De inzet van de projectleider was voornamelijk gericht op de opstart van het project IT-verhuizing naar het Huis van Borne, het project automatiseringssamenwerking met gemeente Hengelo en de initiatiefase voor de implementatie van een servicemanagementsysteem.

HRM

In 2025 is het meerjarenplan verfijnd naar onderwerpen die wij verplicht op moeten pakken en onderwerpen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van Borne. Gebleken is dat Borne ten aanzien van de verplichtingen die er zijn ten aanzien van wet en regelgeving en fiscale voorwaarden eerst een behoorlijke inhaalslag moet maken alvorens aan verbetering en modernisering van de dienstverlening gewerkt kan gaan worden. Daar is eind 2025 een start mee gemaakt.

Organisatieontwikkeling

In 2025 is de leergang leidinggeven gestart voor het leidinggevend kader van Gemeente Borne. De leidinggevendenden hebben drie modules gevolgd (communicatie/het goede gesprek voeren, coachend leidinggeven en situationeel leidinggeven). De overige twee modules (resultaatgericht sturen en stakeholdermanagement/organisatiebewustzijn) vinden plaats in 2026. Tevens is er op het vlak van communicatievaardigheden een aanbesteding gedaan voor de leergang van de gehele organisatie. In 2026 vinden de volgende trainingen plaats: 'Direct Duidelijk schrijven', 'Effectieve gesprekken voeren' en 'Helder Adviseren'. Op deze manier geven we invulling aan de professionalisering van de organisatie.

Huis van Borne

In het kader van de verhuizing naar het Huis van Borne zijn er verschillende activiteiten geweest om onze medewerkers hierin mee te nemen en op voor te bereiden. In het kader van Hybride werken zijn er afspraken gemaakt. Op verschillende momenten was er de mogelijkheid om het Huis van Borne te bezichtigen en de medewerkers zijn periodiek geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

2.4.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven. Door het afronden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan. Een toelichting op deze cijfers is te vinden in de jaarrekening.

PR4 Bestuur en samenleving (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil	
Lasten:					
Organisatie	10.311	10.861	11.272	-412	
Bestuur	1.453	1.767	2.724	-957	
Participatie en communicatie	99	99	89	10	
Dienstverlening en digitalisering	1.421	1.550	1.694	-144	
Veiligheid en openbare orde	2.581	2.611	2.573	38	
Vergunningverl. toezicht en handhaving	52	50	55	-4	
Totaal lasten	15.916	16.938	18.408	-1.470	N
Baten:					
Organisatie	21	21	319	298	
Bestuur	0	152	178	26	
Participatie en communicatie	0	0	0	0	
Dienstverlening en digitalisering	486	536	713	178	
Veiligheid en openbare orde	0	92	94	2	
Vergunningverl. toezicht en handhaving	0	0	23	23	
Totaal baten	507	800	1.326	526	V
Saldo PR4 Bestuur en samenleving	-15.410	-16.138	-17.081	-944	N

2.5 Financieel gezond

Inleiding

Dit programma gaat vooral over de gemeentefinanciën. Tevens is in dit programma ook het grondbedrijf en gemeentelijk vastgoed ondergebracht.

2.5.1 Wat hebben we bereikt?

Op het gebied van vastgoed is in 2025 de nota Vastgoedbeleid geactualiseerd en vastgesteld.

Het sportcentrum Borne, het Huis van Borne en het Kindcentrum Ridderspoor waren in aanbouw. Deze projecten zorgen voor een impuls voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

De meerjaren onderhoudsplannen zijn geactualiseerd conform NEN 2767 en een deel van de energielabels van de gemeentelijke gebouwen is geactualiseerd. Alle gebouwen beschikken daarmee weer over een actueel energielabel.

Wij willen financieel en organisatorisch in control zijn en een realistisch en toekomstbestendig financieel beleid voeren. De financiële lasten en baten moeten meerjarig in evenwicht zijn, waarbij er grip én sturing is op zowel de structurele als incidentele lasten en baten.

2.5.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Financiën

Gemeentefonds

Het Gemeentefonds stond in 2025 vooral in het teken van financiële druk en onzekerheid voor gemeenten. De landelijke discussie draaide om de bezuinigingen op het fonds en de gevolgen daarvan voor lokale taken, terwijl gemeenten tegelijkertijd meer verantwoordelijkheden kregen. Ook speelde het 'verschoven' ravijnjaar 2026 een grote rol, omdat vanaf dat jaar een nieuw financieringssysteem zou ingaan en de middelen sterk zouden dalen.

Stelposten

In de begroting 2025 zijn meerdere stelposten opgenomen. Het gaat onder andere om de stelposten prijsindexatie, loonindexatie en taakmutaties Gemeentefonds. Een stelpost wordt opgenomen in een begroting op het moment dat de werkelijke kosten of benutting niet exact kan worden bepaald. Gedurende het jaar 2025 zijn er via raadsbesluiten middelen overgeheveld van de stelposten naar de verschillende programma's voor specifieke doelen.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen (ozb) vormt één van de belangrijkste algemene inkomstenbronnen voor gemeente Borne. Ozb is een heffing over het in eigendom en/of gebruik hebben van onroerende zaken (woningen en niet-woningen) op de peildatum 1 januari van het belastingjaar.

De inkomsten uit de ozb maakten onderdeel uit van de algemene middelen. Dit betekent dat ze niet specifiek gekoppeld zijn aan één bepaald doel, maar zijn gebruikt om de algemene voorzieningen en diensten van de gemeente te bekostigen. In 2025 heeft gemeente Borne ruim € 8,3 miljoen aan onroerende zaakbelastingen ontvangen voor niet-woningen en woningen. Dit lag iets lager dan begroot en dat komt met name door leegstand bij de niet-woningen en een licht vertraagde oplevering van nieuwe woningen.

Vastgoed

In 2025 is de nota Vastgoedbeleid vastgesteld. De geactualiseerde nota Vastgoedbeleid stelt ons in staat om nog beter en duurzamer te zorgen voor de panden, gebouwen, complexen en objecten die een maatschappelijke meerwaarde hebben voor de inwoners van onze gemeente.

We zijn bewust aan de slag gegaan om onze ecologische voetafdruk te verkleinen. Het verduurzamen van ons vastgoed en het op een juiste manier onderhouden van het gemeentelijk vastgoed draagt daar aan bij. Een deel van de energielabels van de gemeentelijke gebouwen is geactualiseerd. Alle gebouwen beschikken daarmee weer over een actueel energielabel.

We werken continu aan het verkrijgen van meer inzicht in en grip op de kosten van gemeentelijk vastgoed, huuropbrengsten en de omvang van de subsidies. Om die reden zijn bijvoorbeeld voor De Veste gesprekken gestart met de huurder van de sporthal om te komen tot inzicht en hernieuwde afspraken over de exploitatie.

Het sportcentrum Borne en het Kindcentrum Ridderspoor waren in aanbouw. en het Huis van Borne is eind 2025 opgeleverd. Deze projecten zorgen voor een impuls van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Daarnaast is gestart met de verduurzaming van De Wensinkhof.

De meerjaren onderhoudsplannen zijn geactualiseerd conform NEN 2767. Voor alle gebouwen is daarbij uitgegaan van het plegen van sober, duurzaam en doelmatig onderhoud. Voor de gebouwen die in aanbouw zijn, zijn concept meerjaren onderhoudsplannen gemaakt, die in 2026 definitief worden gemaakt. De onderhoudsconditie van het vastgoed is gemiddeld redelijk (conditie 3 conform NEN 2767). Het tijdelijke vastgoed is wisselend in onderhoudsconditie, afhankelijk van de vastgoedstrategie.

Niet al het planmatig onderhoud dat gepland was voor 2025 is ook daadwerkelijk opgepakt. Dit komt door alle gebouwen die in aanbouw waren en verbouwd werden. Werkzaamheden die nog konden worden uitgesteld zijn doorgeschoven in de tijd.

Grondzaken

Voor Grondzaken wordt verwezen naar paragraaf 3.7 (Grondbeleid).

2.5.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven. Door het afronden op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan. Een toelichting op deze cijfers is te vinden in de jaarrekening.

PR5 Financieel gezond (x € 1.000)	Primitief	Actueel		
	begroot	begroot	Realisatie	Vershil
Lasten:				
Financiën	3.994	7.654	7.843	-189
Vastgoed	1.596	2.344	2.101	242
Grondzaken	3.554	13.709	12.743	966
Totaal lasten	9.144	23.706	22.687	1.019 V
Baten:				
Financiën	61.852	72.316	71.253	-1.063
Vastgoed	722	796	729	-66
Grondzaken	3.554	11.543	12.132	589
Totaal baten	66.127	84.654	84.115	-540 N
Saldo PR5 Financieel gezond	56.983	60.948	61.427	479 V

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen zijn na de doeluitkeringen en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste bron van inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt verslag gedaan van:

1. De geraamde inkomsten;
2. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
3. De berekeningswijze van de gemeentelijke tarieven en welke beleidsuitgangspunten hieraan ten grondslag liggen;
4. De ontwikkeling van de lokale lastendruk;
5. Het kwijtscheldingsbeleid;

3.1.1 Inkomsten

De lokale heffingen bedroegen in 2025 ruim € 15 miljoen en dit was ongeveer 17% van alle gemeentelijke inkomsten die verantwoord zijn in de jaarrekening 2025. In onderstaand overzicht zijn voor 2025 de werkelijke inkomsten uit de lokale heffingen afgezet tegen de begrote opbrengst.

Voor zowel de woningen als de niet-woningen is de werkelijke ozb-opbrengst lager dan begroot. Bij de woningen is het verschil ongeveer € 120.000. Dit is het gevolg van latere oplevering van nieuwbouwwoningen dan verwacht en meer oninbare vorderingen.

Het totale verschil bij ozb-opbrengst niet-woningen van € 86.000 is met name te verklaren door leegstand. Dit lijkt een structureel karakter te hebben aangezien dit in 2023 en 2024 ook al aan de orde was.

Type belasting (bedragen x € 1.000)	Soort belasting	Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking	Primitief begroot 2025
Algemene belastingen	OZB	-8.861	-8.656	205	-8.759
	Reclamebelasting	-224	-232	-8	-224
	Toeristenbelasting	-34	-11	23	0
Totaal Algemene belastingen		-9.119	-8.899	220	-8.983
Bestemmingsbelastingen	Afvalstoffenheffing	-2.528	-2.417	111	-2.528
	Rioolheffing	-2.557	-2.568	-11	-2.082
Totaal Bestemmingsbelastingen		-5.085	-4.985	100	-4.610
Leges en rechten	Begraafplaatsrechten	-127	-169	-42	-129
	Leges burgerzaken	-287	-295	-8	-365
	Leges verkeer en vervoer	-12	-59	-47	-12
	Leges wonen en bouwen	-532	-543	-11	-432
	Leges overig	-26	-41	-15	-41
	Marktgelden	-46	-29	17	-47
Totaal leges en rechten		-1.030	-1.136	-106	-1.026
Eindtotaal		-15.234	-15.020	214	-14.619

3.1.2 Beleid

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

1. De diverse belastingverordeningen en –regelingen;
2. Het raadsakkoord 2022-2026;
3. Landelijke wet- en regelgeving.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

1. Voor onroerend zaakbelasting (ozb), riool- en afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk. Hierdoor betalen minima minder of geen woonlasten;
2. Voor de afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend voor het vaste bedrag en voor een gedeelte van het variabele deel (ledigingen);
3. Voor rioolheffing wordt alleen kwijtschelding verleend voor een grondslag < 500m³;
4. Bij normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
5. Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
6. Uitgangspunt voor normkosten van bestaan voor AOW-ers is 100% van de netto AOW-norm;

3.1.3 Rioolheffing

De rioolheffing is kostendekkend ingericht conform de uitgangspunten van het gemeentelijk rioleringsplan en de geldende wet- en regelgeving. De opbrengsten zijn uitsluitend gebruikt om kosten te dekken die samenhangen met de uitvoering van de zorgplichten, waaronder beheer, onderhoud, vervanging, kapitaallasten en apparaatskosten.

Het resultaat is binnen de exploitatie van de rioolheffing verrekend met de egalisatiereserve riolering. Eventuele positieve of negatieve afwijkingen zijn hiermee opgevangen, zodat tariefschommelingen voor inwoners zoveel mogelijk worden beperkt. De stand van de reserve blijft binnen de bandbreedte zoals vastgesteld in het financiële beleid.

Investerings- en verbeteringsmaatregelen worden geactiveerd conform de geldende besluiten en leiden tot hogere kapitaallasten in de komende jaren. De meerjarige financiële doorrekening bevestigt dat de huidige tariefontwikkeling toereikend is om de geplande investeringen en beheerlasten te dekken.

Bij de halfjaarrapportage is op basis van mutaties de storting in de voorziening berekend. Hierin is geen rekening gehouden met extracomptabele toerekeningen (zoals straatreiniging, overhead en btw), waardoor het dekkingspercentage onder de 100% ligt. Deze toerekeningen zijn zowel in de begroting (de basis van de tarievenverordening) als in deze jaarrekening wel inzichtelijk gemaakt, waardoor hier in beide gevallen er 100% kostendekkendheid wordt bereikt.

Rioolheffing (x € 1.000)		Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking	Primitief begroot 2025
Lasten taakvelden	Riolering	1.399	1.326	73	1.721
	Water	222	237	-15	74
	Inkomensregelingen	65	72	-7	65
Toe te rekenen kosten:	Straatreiniging	112	123	-11	51
	Overhead	256	247	9	315
	BTW	195	182	13	192
Totale lasten		2.249	2.187	62	2.418
Opbrengsten	Heffingen	-2.557	-2.568	11	-2.082
	Overig	-50	-50	0	-50
Totaal baten		-2.607	-2.618	11	-2.132
Voorziening	Onttrekking / storting	502	430	72	-286
Dekkingspercentage totaal		94%	100%		100%

Voorziening riolering	Bedrag (x € 1.000)
Stand voorziening 1-1-2025	625
Toevoeging	430
Saldo per 31-12-2025	1.055

3.1.4 Afvalstoffenheffing

Voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval brengt de gemeente een afvalstoffenheffing in rekening. De wettelijke grondslag hiervoor is vastgelegd in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van deze wet is de gemeente verantwoordelijk voor het inzamelen van afvalstoffen afkomstig van particuliere huishoudens. De kosten die gepaard gaan met zowel de inzameling als de verwerking van afval worden volledig gedekt uit de opbrengsten van de afvalstoffenheffing.

De afvalstoffenheffing moet 100% kostendekkend zijn, maar de egalisatievoorziening is door structurele nadelen in 2024 leeggeraakt. Op de korte termijn is er hierdoor bij de resultaatbestemming van de jaarstukken 2024 een bestemmingsreserve van € 1 miljoen ingesteld. De tekorten van € 422.000 die werden voorzien in de halfjaarrapportage zijn gedekt uit deze bestemmingsreserve. Bij de financiële eindejaarswijzigingen is deze bestemmingsreserve omgezet naar de voorziening afval. Hierdoor zit er op begrotingsbasis momenteel € 578.000 in de voorziening. Voor de langere termijn geldt dat afvalstoffenheffing kostendekkend blijft doordat de verordening afvalstoffenheffing gemeente Borne 2026 is bijgewerkt.

Ten opzichte van de actuele begroting zijn de werkelijke lasten als volgt uitgevallen:

Afvalstoffenheffing (x € 1.000)		Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking	Primitief begroot 2025
Lasten taakveld	Afval	2.508	2.331	-177	2.298
	Inkomensregelingen	65	71	6	65
Toe te rekenen kosten	Overhead	134	129	-5	134
	BTW	420	432	12	420
Totale lasten		3.127	2.963	164	2.917
Opbrengsten	Heffingen	-2.528	-2.417	111	-2.528
	Overig	-177	-317	-140	-273
Totaal baten		-2.705	-2.734	29	-2.801
Voorziening / reserve	Onttrekking	-422	-231	191	-116
Dekkingspercentage totaal		100%	100%		100%

Realisatie 2025

De werkelijke lasten in 2025 zijn, exclusief de storting in de voorziening, € 140.000 lager uitgevallen dan in de actuele begroting was opgenomen. Tegelijkertijd zijn de baten € 65.000 hoger uitgevallen. Dit resulteert per saldo in een voordelig verschil van € 205.000. Door deze voordelen is de storting aan de voorziening hoger dan begroot en leidt dit administratief tot een nadeel van € 180.000. De belangrijkste oorzaken van het voordelige verschil van € 205.000 zijn:

- Vanwege het leegraken van de voorziening is tijdens de halfjaarrapportage behouden begroot, waardoor er op basis van werkelijke lasten een onderschrijving is ontstaan van € 140.000.
- Onvoorzien nacalculatie vergoeding zwerfafval vanuit het Rijk en diverse andere extra inkomsten van totaal € 174.000.
- Baten afvalstoffenheffing € 109.000 lager uitgevallen dan begroot door afwijkingen in geprognosticeerd versus werkelijk aantal aanbiedingen.

Overhead en toerekening: meer kwijtscheldingen, minder overhead

De toegerekende lasten zijn € 13.000 hoger dan begroot. Er zijn minder overheadkosten toegerekend. Deze worden berekend op basis van een vaste rekenmethodiek uit de financiële verordening. Na verwerking van alle boekingen blijkt dat er circa € 5.000 minder moest worden toegerekend aan afval dan oorspronkelijk begroot. Daarnaast is er € 6.000 meer kwijtgescholden en is er € 12.000 meer btw toegerekend.

Stand van de voorziening en reserve

De tekorten van € 422.000 die werden voorzien in de halfjaarrapportage zijn gedekt uit de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing. Op basis van de werkelijke cijfers bleek dit tekort kleiner, waardoor er slechts € 231.000 onttrokken had hoeven worden uit de reserve. Dit verschil van € 191.000 zal dus nog aanvullend in de voorziening afval worden gestort.

Voorziening afval	Bedrag (x € 1.000)
Stand voorziening 1-1-2025	0
Toevoeging halfjaarrapportage	578
Toevoeging jaarrekening	191
Saldo per 31-12-2025	769

3.1.5 Onroerendezaakbelasting

Inwoners betalen onroerendezaakbelasting (ozb) als zij op 1 januari van een belastingjaar eigenaar zijn van een woning of gebruiker en/of eigenaar van een niet-woning. De ozb is gebaseerd op de WOZ-waarde op 1 januari van het voorgaande jaar. De gemeente bepaalt de ozb-aanslag op basis van de getaxeerde waarde van de onroerende zaak (de WOZ-waarde). Deze waarderingsgrondslag wordt jaarlijks middels hertaxatie vastgesteld, dit gebeurt volgens de regels in de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ).

Het beleid tot nu toe is altijd geweest dat de ozb-opbrengst niet beïnvloed wordt door de hertaxaties van het onroerend goed. Met andere woorden: als de totale waarde van het onroerend goed stijgt, als gevolg van hogere taxatiewaarden, zullen de ozb-tarieven dalen zodat de totale opbrengst gelijk blijft (het omgekeerde geldt uiteraard ook). Ook voor 2025 is dit beleidsuitgangspunt gehanteerd. In de begroting 2025 is rekening gehouden met een indexering van de ozb-opbrengsten met 1,9% in 2025. Naast de indexering zijn ook de proceskosten doorbelast in de ozb-tarieven.

OZB	Percentage 2024	Percentage 2025
Gebruikersbelasting niet-woning	0,3400%	0,3307%
Eigenarenbelasting woning	0,1374%	0,1362%
Eigenarenbelasting niet-woning	0,4507%	0,4383%

3.1.6 Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen, kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering van ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

De reclamebelasting is in overleg met ondernemers ingevoerd. Besloten is om de opbrengst van de reclamebelasting, na aftrek van de kosten, beschikbaar te stellen voor de verbetering van leefbaarheid, veiligheid en attractiviteit van winkelgebieden en bedrijventerreinen.

3.1.7 Toeristenbelasting

In 2023 is de visie Vrijtijdseconomie vastgesteld met aansluitend een uitvoeringsprogramma (collegebesluit) op basis waarvan onder andere € 34.000 is begroot voor de versterking van de toeristische marketing en promotie (VisitBorne). Met deze visie en het uitvoeringsprogramma als aanleiding is op 10 december 2024 de verordening toeristenbelasting 2025 vastgesteld en deze is op 1 januari 2025 in werking getreden. Op basis van de in deze verordening opgenomen tarieven voor 2025 en op basis van een (globale) inschatting van het aantal overnachtingen, zijn de inkomsten begroot op € 34.000. Dit is gebaseerd op ongeveer 23.000 overnachtingen. Uiteindelijk zijn er bij de eerste daadwerkelijke inning (begin 2026) ongeveer 11.500 overnachtingen gemeld. Onderzocht moet nog worden hoe dit verschil te verklaren is (bijvoorbeeld minder doorgegeven overnachtingen dan de werkelijkheid of verkeerde inschatting van de bezettingsgraad). Dit leidt tot een inkomst van € 11.000. Per saldo een nadeel van ongeveer € 23.000.

3.1.8 Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt, ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Toelichting op de afwijking Legesinkomsten

De realisatie van de legesinkomsten voor het huidige boekjaar blijft achter bij de oorspronkelijke raming. De voornaamste oorzaak hiervan is een verschuiving in de planning van drie grootschalige woningbouwprojecten: Steenbakkersweg, Jonge Poerink-terrein en Bornerbroeksestraat.

Hoewel de indiening van deze vergunningaanvragen aanvankelijk werd voorzien voor eind 2025, is de planning naar de huidige inzichten bijgesteld naar 2026. Omdat leges pas belastbaar zijn op het moment van indiening, leidt dit tot een incidenteel nadeel in 2025. Dit nadeel is echter tijdelijk van aard; de inkomsten worden nu in het volgende begrotingsjaar verwacht, waardoor het structurele beeld van de woningbouwopgave onveranderd blijft.

Leges en rechten (x €1.000)		Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking
Lasten taakvelden	Burgerzaken	1.145	1.265	-120
	Verkeer en vervoer	10	10	0
	Wonen en bouwen	3.421	3.859	-438
	Overig	646	712	-66
Baten taakvelden exclusief heffingen	Burgerzaken	-122	-248	126
	Verkeer en vervoer	-4	0	-4
	Wonen en bouwen	-25	-32	7
Toe te rekenen kosten	Overhead	2.770	2.770	0
Totale kosten		7.841	8.336	-495
Opbrengst heffingen	Burgerzaken	-287	-295	8
	Verkeer en vervoer	-12	-59	47
	Wonen en bouwen	-532	-543	11
	Overig	-26	-42	16
Totale baten		-857	-939	82
Dekkingspercentage		10,93%	11,26%	

3.1.9 Marktgeden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

Marktgeden (x € 1.000)		Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking
Lasten	Markten	73	46	27
Totale lasten		73	46	27
Opbrengst heffingen	Markten	-47	-29	-18
Totaal baten		-47	-29	-18
Dekkingspercentage		64%	63%	

3.1.10 Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Begraafrechten (x € 1.000)		Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking	Primitief begroot 2025
Lasten taakveld	Begraafplaatsen en crematoria	389	406	-17	389
Totale lasten		389	406	-17	389
Overige baten	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0
Opbrengst heffingen	Begraafplaatsen en crematoria	-127	-169	42	-129
Totaal baten		-127	-169	42	-129
Dekkingspercentage		33%	42%		33%

3.1.11 Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen (ozb), afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de ozb, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling in 2024 en 2025:

Bron: COELO gids lokale lasten 2025

bruto woonlasten	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		stijging in % tov 2024	
	2024	2025	2024	2025	1-pers	meerpers
Rijssen-Holten	645	719	675	767	11,5%	13,7%
Dinkelland	929	942	957	972	1,3%	1,5%
Twenterand	936	951	977	990	1,5%	1,3%
Tubbergen	929	969	954	992	4,3%	4,0%
Hengelo	935	960	972	996	2,7%	2,5%
Hellendoorn	989	1.007	989	1.007	1,8%	1,8%
Oldenzaal	908	975	945	1.009	7,3%	6,8%
Wierden	940	1.010	968	1.037	7,4%	7,1%
Enschede	986	1.033	1.013	1.061	4,7%	4,7%
Almelo	996	1.022	1.041	1.069	2,6%	2,6%
Borne	1.021	1.034	1.050	1.070	1,3%	2,0%
Losser	1.083	1.052	1.114	1.084	-2,9%	-2,8%
Hof van Twente	1.024	1.067	1.055	1.096	4,2%	3,8%
Haaksbergen	1.095	1.125	1.091	1.125	2,7%	3,1%
<hr/>						
Overijssel	903	945	934	979	4,7%	4,8%
Nederland	911	964	994	1.053	5,8%	5,9%

3.2 Financieel Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het in kaart brengen van het weerstandsvermogen en dit af te zetten tegen het risicobeeld is nodig om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken (de beschikbare weerstandscapaciteit) om onverwachte financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen. De financiële kengetallen geven een aanvullend inzicht in de weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken. De uitgangspunten bij deze paragraaf zijn te vinden in de Nota risicomangementbeleid en de Nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen.

3.2.1 Risicobeleid

Door inzicht te hebben in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Een risico is te definiëren als een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met negatieve gevolgen op het behalen van de doelstellingen van onze gemeente.

Periodiek beoordeelt gemeente Borne haar risico's. In deze cyclus worden stappen als risico-identificatie, risico-analyse en het ontwerpen/implementeren van beheersmaatregelen doorlopen. Twee keer per jaar is het actuele risicobeeld gerapporteerd aan het managementteam. Het risicobeeld is als onderdeel van de jaarstukken en meerjarenbegroting gedeeld met ons college.

Actueel beeld:

Het actuele beeld van de risico's is als volgt:

Per risico is in kaart gebracht welke kans er bestaat dat het risico zich daadwerkelijk voordoet. Hierbij is rekening gehouden met de reeds getroffen beheersmaatregelen. Op basis van het volledige risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald met behulp van een statistisch rekenmodel. Dit model gaat er vanuit dat niet alle risico's op hetzelfde moment en in volledige vorm plaatsvinden. Hierbij hanteren we een zekerheidspercentage van 90%. Op basis van de meest recente risico-inventarisatie en risicosimulatie is de benodigde weerstandscapaciteit € 5,8 miljoen. In de nota Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen is vastgelegd dat een ratio weerstandsvermogen van 1,4 het uitgangspunt is. Dit betekent dat tegenover elke € 1 aan risico € 1,40 aan weerstandsvermogen beschikbaar dient te zijn om het risico op te vangen. Het effect van dit uitgangspunt is dat tegenover € 5,8 miljoen aan risico's € 8,1 miljoen aan weerstandsvermogen dient te worden aangehouden in de algemene reserves.

De benodigde weerstandscapaciteit is na recente actualisatie licht gestegen ten opzichte van de begroting 2025. Dit komt onder andere voort uit de mogelijke stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden voor de Participatiewet, waarbij bekostiging via de BUIG pas later wordt geëffectueerd.

3.2.2 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen en incidentele middelen.

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele middelen kunnen permanent worden ingezet om tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Het gaat hierbij om:

1. Onbenutte belastingcapaciteit: er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit als de woonlasten beneden gemiddeld zijn. In de gemeente Borne is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Voor rioolrechten en afvalstoffenheffing geldt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.
2. Begrotingsoverschot komende jaren: door onzekere ontwikkelingen wordt er geen begrotingsoverschot verwacht.

Incidentele weerstandscapaciteit

Hierbij gaat het om middelen die beschikbaar zijn om éénmalige tegenvallers op te vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van bestaande taken op hetzelfde niveau. In de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen zijn de randvoorwaarden waarbinnen dit gebeurt vastgelegd.

Algemene reserve

De algemene reserve kan volledig worden gezien als een buffer om financiële tegenvallers op te vangen.

Algemene reserve grondexploitaties

Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel worden voorziene verliezen op grondexploitaties direct in de winst- en verliesrekening opgenomen zodra zij bekend zijn. Verwachte winsten op grondexploitaties worden pas verwerkt zodra zij zijn gerealiseerd. Door deze uitgangspunten wordt de stand van de algemene reserve grondexploitaties meegenomen als beschikbare weerstandscapaciteit.

Reserve beleidsontwikkeling

De reserve beleidsontwikkeling kan, verminderd met verplichtingen die zijn gebaseerd op door de gemeenteraad genomen besluiten, volledig worden gerekend tot de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het beschikbare weerstandsvermogen is weergegeven in onderstaande tabel.

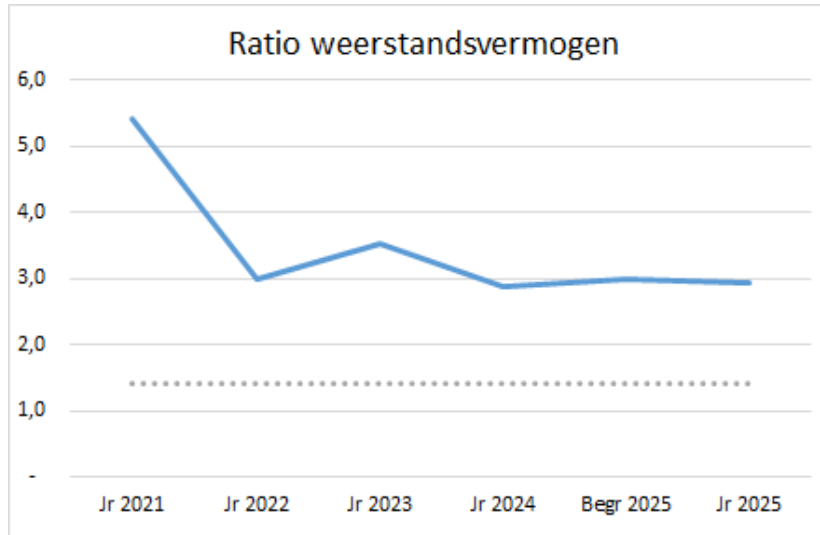
Weerstandsvermogen (x € 1.000)	Jaarrek. 2021	Jaarrek. 2022	Jaarrek. 2023	Jaarrek. 2024	Begr. 2025	Jaarrek. 2025
Algemene reserve	5.862	8.453	6.299	6.900	6.900	6.900
Reserve grondexploitatie	2.704	1.789	1.700	2.200	2.200	2.200
Reserve beleidsontwikkeling	16.814	16.531	12.327	9.516	7.870	7.870
Stille reserves	0	0	0	0	0	0
Rekeningssaldo voor bestemming					0	-331
Totaal weerstandsvermogen	25.380	26.773	20.326	18.616	16.970	16.639
Bestemmingsreserves	10.892	12.945	21.651	25.329	23.938	24.204
Totaal reserves	36.272	39.718	41.977	43.945	40.908	40.843
Totaal weerstandsvermogen	25.380	26.773	20.326	18.616	16.970	16.639
Benodigde weerstandscapaciteit	4.691	8.976	5.748	6.500	5.689	5.854
Ben. weerstandscap. x norm (1,4)	6.567	12.566	8.047	9.100	7.965	8.196

3.2.3 Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit).

De uitkomst hiervan is de ratio weerstandsvermogen:

De ratio weerstandsvermogen is 2,9 en scoort daarmee uitstekend. De ratio is ruimschoots hoger dan de daarvoor geldende norm van 1,4.

Tabel 2		
Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

3.2.4 Risicokaart

Risico's kunnen worden geplaatst in een risicokaart. Deze is onderstaande weergegeven. Dit geeft inzicht in de spreiding van risico's naar kans en impact (gevolg). De getallen in de risicokaart betreffen het aantal risico's in het betreffende kwadrant. De risicokaart is gebaseerd op de netto risico's; dat zijn de risico's die overblijven na het treffen van beheersmaatregelen.

geld	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > €500.000	6	3	5	2	
€250.000 < x < €500.000	5	1	3		
€100.000 < x < €250.000	2	4		3	
€25.000 < x < €100.000	3	3	9	1	
x < €25.000	1				
Geen geldgevolgen	1				
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Twee risico's zijn omvangrijk en scoren 'rood'. Dit betreft inflatie en mondiale ontwikkelingen.

3.2.5 Kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast (saldo van de schulden minus vlottende activa) ten opzichte van de baten. Het geeft een indicatie van de mate waarin gemeente Borne de rentelasten en de aflossing kan betalen. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De nette schuldquote van gemeente Borne is lager dan de maximum norm. De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen is gelijk aan de netto schuldquote; er zijn geen leningen verstrekt.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft het eigen vermogen weer als percentage van het totale vermogen. Dit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente haar bezittingen heeft gefinancierd met eigen middelen. Een solvabiliteit lager dan 20% wordt als kwetsbaar beschouwd. Het solvabiliteitspercentage is 27% en voldoet daarmee aan de norm.

Grondexploitatie

Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondexploitatie is ten opzichte van de baten. De boekwaarde van de grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naar mate de inkomsten verder in de toekomst liggen brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 25% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Het percentage bedraagt 30%.

Structurele exploitatieruimte

Bij dit kengetal wordt het saldo van de structurele baten en structurele lasten (inclusief reservemutaties) afgezet tegen de totale baten. Dit geeft inzicht in hoeverre de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Het percentage bedraagt 0%. Dit houdt in dat de jaarstukken structureel in evenwicht zijn.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten in de gemeente zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is 102% en kan daarmee als bovengemiddeld worden geduid.

Financiële kengetallen	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
1a Netto schuldquote	64%	84%	83%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	64%	84%	83%
2 Solvabiliteitsratio	33%	30%	27%
3 Grondexploitatie	31%	27%	30%
4 Structurele exploitatieruimte	2%	4%	0%
5 Belastingcapaciteit	106%	105%	102%

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Op 27 mei 2025 is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. Met deze vaststellingen zijn ook de kredieten voor wegen, bomen en spelen voor 2025 en 2026 beschikbaar gesteld en zijn kaders gesteld voor de kwaliteitsniveaus van ons beheer. Ook is hierin opgenomen hoe we omgaan met de vernieuwing van Oude Wijken.

In navolging op het IBOR wordt op dit moment gewerkt aan het Beheerplan Openbare Ruimte met daarin de onderhouds- en vervangingsopgave voor de diverse beleidsdomeinen waaronder wegen, groen, bomen en spelen voor de periode 2027-2030. Ook worden de uitgangspunten uit het IBOR vertaald naar een Leidraad Inrichting Openbare Ruimte.

Voor datagestueerd en cyclisch beheer heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld voor het inrichten van het beheersysteem GBI. Vanuit de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) worden de geometrieën van het wegen- en groenareaal naar GBI gehaald. In GBI is deze basisinformatie verrijkt met beheerdata zoals soorten, kwaliteit, verwachte restlevensduur. Op deze manier hebben we inzicht in de omvang en kwaliteit van ons areaal. Op basis van deze data zijn wij in staat planmatig te werken. De inspecties worden cyclisch uitgevoerd zodat we zicht blijven houden op de kwaliteit van ons areaal.

3.3.1 Wegen

Beleidskader

In het vierde kwartaal in 2025 is een weginspectie uitgevoerd om daarmee de kwaliteit van het gemeentelijke wegennetwerk in kaart te brengen. Op basis van deze inspecties wordt een meerjarige onderhoudsplanung gemaakt. De wegenlegger wordt in 2026 ter besluitvorming aangeboden. In 2025 is hier aan gewerkt en deze is grotendeels afgerond. Er zijn nog een aantal locaties die nader onderzocht moeten worden.

Uit het beleid voortvloeiende consequenties

In 2025 zijn ook diverse werkzaamheden uitgevoerd. Zo is er levensduurverlengende onderhoud geweest aan het wegdek van de Ovonde en er zijn diverse onderhoudswerkzaamheden aan asfalt en voetpaden uitgevoerd. Ook is de Weerselosestraat vernieuwd.

Het verzorgend en klein technisch onderhoud wordt door Twente Milieu uitgevoerd via de DVO (dienstverleningsovereenkomst). Ook is gestart met het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan wegen, diverse reparaties zijn daarvoor uitgevoerd en ook de komende jaren worden deze achterstanden weggewerkt. Op basis van de inspecties is de omvang van het achterstallig onderhoud in kaart gebracht. Dit is opgelopen en de voorziening wordt conform deze bevindingen opgehoogd naar €2,7 miljoen.

3.3.2 Riolering

Beleidskader

Verouderde riolering wordt planmatig vervangen op basis van jaarlijkse rioolinspectie en de restlevensduur. De inspectie en reiniging wordt jaarlijks, volgens vastgestelde frequentie in DVO, uitgevoerd door Twente milieu. Verzakkingen in wegen door lekkages bij aansluitingen op de riolering neemt Twente milieu direct mee voor herstelwerkzaamheden.

Uit het beleid voortvloeiende consequenties

Bouwkundig zijn de bergbezinkbassins gecontroleerd op stabiliteit en schades. Gemeente Borne kent een zestal ondergrondse bergbezinkbassins. Dat zijn voorzieningen om vervuiling uit het afvalwater te halen voordat het geloosd wordt op het oppervlaktewater. Het afgevangen vuil wordt terug geleid naar de zuivering. Uit de inspectie bleek dat de voorzieningen in goede staat verkeren en een aantal kleinere schades preventief dienen te worden verholpen.

Met de geplande herinrichting van de verouderde wijken (IBOR) is een afsplitsing gemaakt voor de reguliere rioolvervangings- en de rioolvervangingsdie meelift in de uitvoering van het IBOR. Dat kan betekenen dat geplande rioolvervangingsop de korte termijn vooruit wordt gepland en meelift met de herinrichting van de oudere wijken. Het uitstellen van rioolvervangings- en reparaties gebeurt wel met inachtneming dat de

continuïteit en veiligheid gegarandeerd blijft. Grootchalige projecten 'Wensink-zuid (deelgebied 2) en Prins Bernhardlaan' zijn voor de uitvoering in de afrondende fase.

Investerings- en verbeteringsmaatregelen worden geactiveerd conform de geldende besluiten en leiden tot hogere kapitaallasten in de komende jaren. Met de aanpak van de oudere wijken is de afschrijvingstermijn op rioolvervangings verlengd van dertig naar zestig jaar. Aangezien de kapitaallasten in Borne, ten opzichte van het landelijk gemiddelde, laag zijn, is de ruimte daarvoor aanwezig. Daarnaast zijn de kosten voor straatvegen voor 100% gekoppeld aan de rioolvoorziening.

De meerjarige financiële doorrekening bevestigt dat de huidige tariefontwikkeling toereikend is om de geplande investeringen en beheerlasten te dekken.

3.3.3 Water

Beleidskader

Het beleid, beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is vastgelegd in het vigerende gemeentelijk watertakenplan 2022-2026.

Uit het beleid voortvloeiende consequenties

Klimatologisch wordt steeds meer hemelwater ontkoppeld van het gemengde riool. Hierdoor vermindert de wateroverlast in zowel stedelijk als landelijk gebied en wordt aan de zuivering een beter zuiveringsproces bereikt. Waterschap Vechtstromen heeft nieuw beleid in de aanpak van ontwikkelgebieden als het gaat woningbouw. Dat advies neemt gemeente Borne mee in de voorbereidingen.

Het helofytenfilter aan de Bornsche beek (ter hoogte van de Bornsche Beeklaan-N743) is opgeschoond. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor het aanwezige riet om nutriënten af te vangen, wat leidt tot een betere waterkwaliteit voordat het water wordt geloosd op de Bornsche Beek.

Ten aanzien van de gemeentelijke waterpartijen wordt al 5 jaar gebruik gemaakt van het eko- baggeren. De resultaten zijn zeer positief als het gaat om een afname van de algengroei en waterkwaliteit in de vijvers. Met kleibalen, bestaande uit micro-organismen, wordt de waterkwaliteit en de leefbaarheid van het organisme beheerst en gezuiverd. Om de bekendheid en bewustwording van de waterkwaliteit onder de jeugd te vergroten is tijdens de Twentse waterweken aan de groep 7 op de Bongerd een educatieve les besteed. De pilot was zeer succesvol en krijgt zeker een vervolg.

Tijdens de langdurige regenval in de herfst en winterperiode ontvangt de gemeente steeds meer vragen en meldingen over hoge grondwaterstanden. Dat vraagt van de buitendienst meer inzet op het reinigen en onderhouden van de drainage. Met de aanpak van de oudere wijken (IBOR) geeft het ook een kans om de grondwaterstanden beter te reguleren.

De visie en ambitie van het samenwerkingsverband 'Twents waternet' is herzien en aangescherpt. Met de samenwerking wordt kennis gedeeld, capaciteit gebundeld en zijn efficiencyvoordelen gerealiseerd. De personele capaciteit voor de water- (en klimaat) opgaven is minimaal, waardoor de regionale samenwerking een positieve bijdrage levert aan een verbeterde kostenbeheersing en een doelmatige inzet van middelen.

In het Watertakenplan zijn doelen geformuleerd om de kans op (grond)wateroverlast te verminderen en te anticiperen op klimaatverandering. Gezien de klimaatverandering is het bewustzijn van de grondwaterstand binnen de gemeente van groot belang. Om doelmatige afwegingen te kunnen maken is inzicht over een lange termijn in de grondwaterstand nodig. Om aan de nieuwe meetdoelstellingen te voldoen is een inventarisatie uitgevoerd om het grondwatermeetnet in het stedelijk gebied te optimaliseren.

3.3.4 Openbaar groen

Beleidskader

In zowel de omgevingsvisie en het IBOR zijn uitgangspunten opgenomen over groen en bomen. Samengevat is de insteek dat we inzetten op behoud en uitbreiding van het groenareaal. Ten aanzien van bomen zetten we in op een sterk boomkroonvolume. Ook de beheerqualiteitsniveaus zijn in dit document vastgelegd. Uitbreiding van het groenareaal zien we met name terug in de revitalisering van de Oude Wijken, waarin het groen

substantieel toeneemt. Ook aan de Weerselosestraat is het groenoppervlakte toegenomen. Deze ontwikkeling hangt samen met het upgraden van wegen van bijvoorbeeld 50 naar 30 km/u. Bij de sortimentskeuze houden we daarnaast rekening met klimaatontwikkelingen en biodiversiteitsdoelstellingen.

Uit het beleid voortvloeiende consequenties

Bij de jaarlijkse boomveiligheidscontrole zijn er diverse bomen gemarkeerd om te verwijderen; 25 waarvoor een kapvergunning moest worden aangevraagd en 18 niet vergunningsplichtige bomen. Deze zijn inmiddels gekapt en aan de herplant van 72 bomen wordt in het plantseizoen uitvoer gegeven.

Het verzorgend en technisch onderhoud is bij Twente Milieu belegd. Zij voeren dit onderhoud uit op basis van vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus. Uit de inspectie kwam naar voren dat een aantal plantvakken niet de juiste plantvakdichtheid hebben. Op basis van deze inzichten is een uitvoeringsplan opgesteld waaraan in 2026 uitvoer gegeven wordt. Verwachting is dat dit op termijn een positieve bijdrage levert aan het terugdringen van onkruidruk.

Ook is geïnvesteerd in de groeiplaats van bomen om zo de kwaliteit en levensduur van de bomen te verbeteren. Dit draagt bij aan de ambities ten aanzien van het boomkroonvolume (BKV). Voor de beeldvorming: een boom uit de eerste categorie (bijvoorbeeld een eik) van 10 jaar oud heeft een BKV van 400 m³, een boom in dezelfde categorie van 60 jaar oud 4000 m³. Hoe groter het volume, hoe hoger de bijdrage aan een gezonde leefomgeving.

3.3.5 Gebouwen

Doel van het gemeentelijk vastgoed is om de eigen gemeentelijke activiteiten te huisvesten en beleidsdoelen te realiseren. De maatschappelijke doelen zijn verwoord in verschillende beleidsprogramma's (zie tabel). Aanvullend hierop heeft een gemeente vastgoed gerelateerde doelen. Deze zijn verwoord in de nota Vastgoedbeleid 2025.

Tabel: Overzicht vastgoed in bezit van de gemeente

Categorie	Aantal objecten	Programma
Eigen huisvesting	3	Bestuur en samenleving
Bedrijfsruimten	1	Financieel gezond
Onderwijs (economisch)*	11	Inclusieve samenleving
Kinderdagverblijven	3	Inclusieve samenleving
Sport en recreatie	9	Inclusieve samenleving
Monumenten	2	Duurzame toekomst
Vastgoed op de begraafplaats	1	Bestuur en samenleving
Multifunctionele accommodatie	1	Inclusieve samenleving
Opvang vluchtelingen	1	Inclusieve samenleving
Parkeergarages	1	Bestuur en samenleving
Woningen	1	Financieel gezond
Strategisch	6	Financieel gezond
Overig**	4	Inclusieve samenleving en duurzame toekomst
Totaal	44	

*Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van gemeenten. Gemeenten zijn economisch eigenaar. Scholen zijn juridisch eigenaar en verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud. Een uitzondering hierop is De Vonder in het complex De Veste, deze school is eigendom van de gemeente en met de school is een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Het overzicht omvat al het onderwijsvastgoed dat bij de gemeente op de balans staat, dus ook de gebouwen die door de scholen worden onderhouden.

** De categorie 'overig' bevat de natte cellen bij de woonwagenstandplaatsen, het pand Brugstraatje 4 en schuren/hokken binnen de dierenparken.

In 2025 waren we bezig met de verbouwing van het Kulturhus tot het Huis van Borne. Het komende jaar zal door het besluit tot sloop van Rheineplein 1 in 2025 en verhuizing naar het Huis van Borne het aantal gemeentelijke panden iets afnemen.

De kwaliteit van de gebouwen

In het vastgoedbeleid ligt vast dat de verandering naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving prioriteit heeft. Met de realisatie van het sportcentrum Borne en kindcentrum Ridderspoor en de verbouw van het Kulturhus naar het Huis van Borne zijn weer flinke stappen gezet in de verduurzaming van de vastgoedportefeuille. Daarnaast is in 2025 gestart met de verduurzaming van de Wensinkhof.

Tenslotte zijn de meerjarenonderhoudsplannen van onze gebouwen geactualiseerd voor sober maar doelmatig onderhoud en is een aantal energielabels geactualiseerd zodat de gemeentelijke panden weer over een actueel energielabel beschikken.

Financieel gezond

De gemeente past haar overeenkomsten aan zodat steeds meer overeenkomsten kostprijsdekkend dan wel marktconform worden, afhankelijk van de huurder die het pand afneemt. In 2025 is een marktconforme huurovereenkomst gesloten voor kindcentrum Ridderspoor en waren we druk met de voorbereiding voor kostprijsdekkende huurovereenkomsten voor onze sociale partners en de stichting Kulturhus voor de verhuizing naar het Huis van Borne en eveneens met een marktconforme huurovereenkomst voor de woningcorporatie in het Huis van Borne. Daarnaast is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het gebruik van de voorzieningen van school en kinderopvang De Horsten.

3.3.6 Overzicht onderhoudskosten

Onderhoud kapitaalgoederen (x € 1.000)	Actueel begroot 2025	Werkelijk 2025	Afwijking
1. Wegen	1.160	1.201	41
2. Openbare verlichting	63	62	-1
3. Straatmeubilair	215	235	20
4. Civiele kunstwerken	8	2	-6
5. Riolering en water	691	721	30
6. Openbaar groen	1.891	1.848	-43
7. Gebouwen	1.528	1.289	-239
Totaal	5.556	5.358	-198

3.4 Financiering

3.4.1 Kaders

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarin decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering en handhaving van de positie op de kapitaalmarkt.

3.4.2 Renterisiconorm

Renterisiconorm (* €1.000)	Begroot 2025	Realisatie 2025
Begrotingstotaal	79.704	109.936
Renterisiconorm in procenten	20%	20%
Renterisiconorm in bedrag	15.941	21.987
Renteherzieningen op leningen	0	0
Betaalde aflossingen	12.368	13.168
Renterisico	12.368	13.168
Ruimte (+) / overschrijding (-) renterisiconorm	3.573	8.819

Het renterisico is gelijk aan de som van het bedrag aan herfinanciering van vaste schuld (betaalde aflossingen) en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld (renteherziening op leningen). Dit komt neer op het totale bedrag van langlopende leningen waarvan het te betalen rentepercentage wijzigt. Voor gemeenten is de norm vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal.

3.4.3 Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (* € 1.000)	Begroting 2025	Realisatie Q1	Realisatie Q2	Realisatie Q3	Realisatie Q4
Begrotingstotaal	79.704	109.936	109.936	109.936	109.936
Kasgeldlimiet in procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	6.775	9.345	9.345	9.345	9.345
Omvang vlottende schulden	-	-9.929	-13.122	-37.541	-41.730
Omvang vlottende middelen	-	3.519	16.664	8.259	5.127
Netto vlottende schuld	-	-6.410	3.542	-29.282	-36.603
Ruimte (+) / Overschrijding (-) kasgeldlimiet	6.775	2.935	12.887	-19.937	-27.258

De kasgeldlimiet is bedoeld om de kortlopende schuld te beheersen en wordt ieder kwartaal getoetst. Indien de kasgeldlimiet drie kwartalen op rij overschreden dreigt te worden, dient een langlopende financiering te worden geregeld voor het deel dat de kortlopende schuld de limiet overschrijdt. Voor gemeenten is de norm vastgesteld op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal.

Doordat er in 2025 veel geïnvesteerd is in onder andere het Sport- en Kindcentrum Borne-West en door aflossingen van bestaande leningen is de kasgeldlimiet in het derde en vierde kwartaal fors overschreden. In november 2025 is daarom een langlopende financiering aangetrokken van € 29 miljoen, waardoor er in het eerste kwartaal van 2026 geen overschrijding meer is van de kasgeldlimiet.

3.4.4 Financiering en rente

Renteschema (in €)	Jaarrekening 2025
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.708.212
De externe rentebaten (idem)	103.859
Saldo rentelasten en rentebaten	1.604.353
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	526.334
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
Saldo	526.334
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.078.019
Rente over eigen vermogen	19.126
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.097.145
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 1,7 %)	1.104.899
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-7.754

In de begroting 2025 is de gemeente uitgegaan van een renteomslagpercentage van 2%. Door uitstel van investeringen en een voordelige rentestand is dit percentage in de halfjaarrapportage 2025 bijgesteld naar 1,7%. Hierdoor blijft de gemeente binnen de marge van de maximale afwijking van 25% (renteresultaat / toe te rekenen rente).

3.5 Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt ingegaan op de stand van zaken en op de beleidsvoornemens of verantwoording van onze bedrijfsvoeringstaken. Een goede bedrijfsvoering bestaat uit de ondersteunende taken en is een belangrijk middel om de resultaten die de gemeente wil bereiken ook daadwerkelijk te realiseren. De paragraaf Bedrijfsvoering omvat intern gerichte beleidsterreinen.

3.5.1 HRM

In 2025 is het meerjarenplan verfijnd naar onderwerpen die wij verplicht op moeten pakken en onderwerpen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van Borne. Gebleken is dat Borne ten aanzien van de verplichtingen die er zijn ten aanzien van wet en regelgeving en fiscale voorwaarden eerst een behoorlijke inhaalslag moet maken. Daarna kan aan verbetering en modernisering van de dienstverlening gewerkt worden. Daar is eind 2025 een start mee gemaakt.

3.5.2 Juridisch

In 2025 zou met de invulling van de vacature van juridisch controller een goede basis en structuur voor juridische kwaliteitszorg verder worden uitgebouwd. Door het snelle vertrek van de juridisch controller is dit helaas niet gelukt. De vacature voor een juridisch controller staat nog steeds open en zal op korte termijn opnieuw worden opengesteld. Met de invulling van deze vacature zal de juridische kwaliteit worden verbeterd en het inzicht in de juridische risico's worden verhoogd.

3.5.3 Informatisering en automatisering

Er is verder gewerkt aan de digitalisering van de dienstverlening en de informatievoorziening. Daarbij is ingezet op portfoliogestuurd werken, zodat digitale projecten beter aansluiten op de organisatiedoelen. Door hierbij te werken met vastgestelde criteria en wegingspercentages is een duidelijke en zorgvuldige afweging van prioriteiten binnen het portfolio mogelijk.

De anonimiseringssoftware is geïmplementeerd en met betrekking tot authenticatie zijn verschillende applicaties voorzien van Single Sign-On (SSO). Voor meer informatie wordt verwezen naar het thema dienstverlening en digitalisering van het programma Bestuur en samenleving.

Het haalbaarheidsonderzoek op het gebied van samenwerken op het gebied van ICT-taken (de A-kant / automatiseringskant van I&A) is in 2025 afgerond. Hierbij is ook een analyse uitgevoerd naar het functiehuis I&A, voor het geval samenwerking niet haalbaar zou blijken. Door de automatiseringssamenwerking met gemeente Hengelo is verdere uitwerking hiervan niet nodig. Voor meer informatie wordt verwezen naar het thema dienstverlening en digitalisering van het programma Bestuur en samenleving.

3.5.4 Inkoop

In 2025 is verder gewerkt aan de professionalisering van de inkoop binnen gemeente Borne. De jaarlijkse inkoopanalyse is uitgebreid met de financiële gegevens van het sociaal domein. Hierdoor ontstaat beter inzicht in risico's op onrechtmatigheden. Daarnaast is kwalitatief en kwantitatief onderzoek gedaan naar de inkoopfunctie. Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond.

3.5.5 Financiën

2025 heeft vooral in het teken gestaan van het uitgebreide kadernotatraject om uiteindelijk tot een sluitende meerjarenbegroting 2026-2029 te komen, hetgeen ook gelukt is. Daarbij zijn ook voor het eerst de gemeentelijke belastingverordeningen 2026 tegelijk met de programmabegroting 2026-2029 vastgesteld. Dit is een bewuste keuze geweest, omdat er bestuurlijk, juridisch en financieel raakvlakken zitten tussen de begroting en de verordeningen. De begroting bepaalt immers wat de gemeente wil doen, en de verordeningen bepalen hoe die plannen deels worden bekostigd.

Daarnaast is verder gewerkt aan het professionaliseren van de financiële informatievoorziening, het budgethouderschap en sturen en verantwoorden. Hiervoor is eind 2025 een intern traject 'Optimalisatie P&C' gestart. De verdere uitrol van dit traject vindt plaats in 2026.

3.5.6 Integrale verbeteragenda

Gemeente Borne werkt met een integrale verbeteragenda. Met behulp van de verbeteragenda wordt de planning en voortgang in kaart gebracht van verbeterpunten in de interne procesvoering en procesbeheersing. Verbeterpunten komen voort uit de aanbevelingen die de accountant doet in de managementletter en vanuit de bevindingen uit diverse interne controles.

Begin 2025 waren er 69 verbeterpunten. Eind 2025 bedraagt het aantal 74. Het merendeel van de verbeterpunten heeft betrekking op de bedrijfsvoering. Gerealiseerde verbeteringen zijn onder andere: vastlegging van grondexploitaties in Totallink, vastlegging van cliënttevredenheid en prestatielevering in ZorgNed (WMO/Jeugd) en procesverbeteringen rondom Omgevingsvergunningen. Nieuwe verbeterpunten betreffen het zichtbaar vastleggen van testresultaten van nieuwe versies van software en het herzien van een aantal bestaande protocollen.

3.5.7 Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording legt ons college verantwoording af aan de gemeenteraad over het rechtmatig handelen van de gemeente. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt toegelicht in hoeverre is voldaan aan het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Dit betekent dat de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming dienen te zijn met de door de gemeenteraad vastgestelde begroting, met gemeentelijke verordeningen en relevante wet- en regelgeving. Het controleprotocol 2025-2029, het normen- en toetsingskader 2025 en het intern controleplan bevatten belangrijke uitgangspunten voor de rechtmatigheidscontroles.

Gemeente Borne past bij interne controles het principe van "three lines of defence" toe, waarbij qua rollen en taken onderscheid wordt gemaakt tussen:

- Eerste lijn: primair proces, waarin het feitelijke proces en toepassing van beheersmaatregelen plaatsvindt;
- Tweede lijn: ondersteuning en advies. in de tweede lijn zijn interne controles belegd;
- Derde lijn: onafhankelijke toetsing door de Verbijzonderde Interne Control (VIC)-functionaris of de eerste en tweede lijn goed functioneert.

De uitkomsten van interne controles zijn gerapporteerd aan het managementteam en ons college.

De accountant beoordeelt of de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft. Dat wil zeggen dat de accountant kijkt of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is opgesteld. De verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is conform de financiële verordening bepaald op 2% van de lasten, exclusief reservedotaties. De grens is conform bepalingen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) in 2025 verlaagd ten opzichte van voorgaande jaren. De verantwoordingsgrens komt daarmee uit op € 2.058.000. In deze paragraaf worden alle geconstateerde niet acceptabele onrechtmatigheden (fouten of onduidelijkheden) van de lasten groter dan € 100.000 nader toegelicht.

Voor het voorwaarden criterium en het M&O-criterium zijn er geen afwijkingen. Overschrijdingen van begrote lasten worden verklaard in de toelichting op de winst- en verliesrekening. Overschrijdingen van investeringskredieten worden verklaard in de toelichting op de balans, onderdeel materiële vaste activa. Dit betreft de volgende posten, waarbij de afwijking ten opzichte van de begrote lasten groter is dan € 100.000:

Programma	Thema	Bedrag Toelichting (* € 1.000)
Wonen en Leven	Wonen en Bouwen	354 Inhuur/advies vergunningen
	Mobiliteit en infrastructuur	861 dotatie voorziening onderhoud kapitaalgoederen (wegen)
Bestuur en Samenleving	Bestuur	874 dotatie voorziening APPA
	Organisatie	178 dotatie voorziening IKB/verlof
Onrechtmatigheid, posten > € 100K		2.267

Frauderisico

De organisatie heeft een verantwoordelijkheid voor signaleren en voorkomen van fraude. Jaarlijks vindt onder meer een herziening plaats van de beheersmaatregelen die nodig zijn om frauderisico's te voorkomen. Fraude kan plaatsvinden bij verschillende activiteiten. Per activiteit is het frauderisico bepaald en is risico-inschatting gemaakt. Per activiteit zijn ook de beheersmaatregelen opgesteld. Bij de interne controle wordt getoetst of deze beheersmaatregelen correct worden toegepast, en of er sprake is geweest van fraude. De uitkomsten van de toetsing worden gerapporteerd aan het managementteam.

3.5.8 Interne communicatie

Het afgelopen jaar is intern gestart met de communicatie over de verhuizing naar het Huis van Borne. Hiervoor is Beezzz veel gebruikt en zijn andere middelen gebruikt, zoals posters die zijn opgehangen. Ook is het medewerkerbetrokkenheidsonderzoek via interne communicatie goed onder de aandacht gebracht. Dat leverde een uitzonderlijk hoge respons (97,8%) op. Daarnaast is Beezzz voor algemene updates voor de hele organisatie gebruikt.

In het algemeen is Beezzz het afgelopen jaar heel erg goed gebruikt, de gebruikerscijfers zijn met 40% gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. De hele organisatie kijkt minimaal wekelijks op Beezzz, een groot deel zelfs dagelijks. Ook de interactie op berichten is verbeterd, onder andere door het invoeren van verschillende emoji's als reactiemogelijkheid. Daarnaast zijn er, ten opzichte van vorig jaar, meer verschillende gebruikers die berichten plaatsen.

3.5.9 Bedrijfscontinuïteit

In 2025 zijn wij gestart met het versterken van continuïteit en weerbaarheid, zowel intern als extern. In samenwerking met de Veiligheidsregio Twente (VRT) en andere Twentse gemeenten is gewerkt aan een plan van aanpak, gericht op verschillende onderdelen binnen dit thema. Binnen de VRT is een projectorganisatie opgericht, met de volgende deelprojecten:

- Bedrijfscontinuïteit van gemeenten en de VRT
- Gemeentelijke capaciteit (zowel voor de Twentse crisisorganisatie als de eigen bezetting tijdens een grootschalige crisis)
- Weerbaarheid Twentse samenleving (inrichten van Noodsteunpunten, publieksinformatie, maatschappelijk netwerk en aandacht voor kwetsbare groepen)

We gaan regionale afspraken vertalen naar duidelijke lokale werkwijzen voor de eerste vier uur van een crisis. Daarnaast zijn de lokale voorbereidingen gestart voor grootschalige stroomuitval van minimaal 72 uur. Met deze acties zorgen wij dat we - samen met ons maatschappelijk netwerk - snel, doelgericht en samenhangend kunnen handelen wanneer het nodig is.

3.6 Verbonden partijen

Een gemeenschappelijke regeling is een samenwerkingsverband tussen verschillende Nederlandse overheden. Dit soort samenwerking kan vooral nuttig zijn in situaties waarbij diensten op diverse gebieden zoals gezondheid, veiligheid en omgeving beter gecoördineerd of op grotere schaal aangeboden moeten worden. Iets wat individuele gemeenten moeilijk alleen kunnen bereiken.

Verbonden partijen leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert gemeenten niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's. Om voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen, is grip en sturing op verbonden partijen belangrijk. De herziene Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, sinds 1 juli 2022) versterkt de democratische controle door gemeenteraden op deze organisaties, waarbij verplichte rapportage over begroting en jaarrekening geldt.

Deze paragraaf geeft een beeld van de doelstellingen van onze verbonden partijen, de behaalde resultaten en de wijze waarop deze resultaten bijdragen aan het beleid en belang van Borne.

3.6.1 Overzicht verbonden partijen

Onderstaand zijn alle verbonden partijen opgenomen, verdeeld in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties en organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang.

Naam verbonden partij	Juridische vorm	Vertegenwoordiging/ aandeelhouderschap	Verplichte samenw.
Gemeenschappelijke regelingen			
1. Openbaar Lichaam Crematoria Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
2. Euregio	Openbaar Lichaam	Raad	NEE
3. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
4. Recreatieschap Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
5. SamenTwente	Openbaar Lichaam	College	JA / NEE
6. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
7. Stadsbank Oost Nederland	Openbaar Lichaam	College	NEE
8. Veiligheidsregio Twente	Openbaar Lichaam	College	JA
9. Omgevingsdienst Twente	Openbaar Lichaam	College	JA
10. Regionaal Bedrijventerrein Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
Vennootschappen en coöperaties			
11. COGAS	N.V.	College	NEE
12. Enexis	N.V.	College	NEE
13. Bank Nederlandse Gemeenten	N.V.	College	NEE
14. Twence Holding	B.V.	College	NEE
15. Twente Milieu	N.V.	College	NEE
16. Vitens	N.V.	College	NEE
17. Wadinko	N.V.	College	NEE

Gemeenschappelijke regelingen

Overzicht gemeenschappelijke regelingen 2025 (per 31 december 2025)						
Naam gemeenschappelijke regeling	(x € 1.000)					
	Bijdrage					
	2025	EV per	EV per	VV per	VV per	resultaat
	Borne	01/01	31/12	01/01	31/12	2025
1. Openbaar Lichaam Crematoria Twente	0	1.646	2.976	12	12	787
2. Euregio	7	2.540	2.540	39.553	55.257	137
3. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	702	2.886	3.517	10.259	9.625	2.356
4. Recreatieschap Twente	159	1.566	2.418	4.569	5.542	0
5. SamenTwente	1.748	5.119	6.558	8.764	6.206	1.808
6. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente	2.970	679	455	6.451	693	361
7. Stadsbank Oost Nederland	190	2.236	2.186	12.099	8.953	27
8. Veiligheidsregio Twente	1.928	3.389	5.904	77.867	74.572	3.361
9. Omgevingsdienst Twente	546	307	3.377	3.861	456	175
10. Regionaal Bedrijventerrein Twente	0	182	223	3	531	42

1. Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Formele naam verbonden partij: Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente;
 Programma / thema: Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Bestuur en Samenleving, thema Dienstverlening en digitalisering;

Vorm verbonden partij: Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;

Belang: Doel van de gemeenschappelijk regeling is om cremeren een basisvoorziening te laten zijn voor de regio. Inmiddels kiest 68% van de inwoners voor cremeren.;

Crematoria Twente beheert 4 moderne, sfeervolle crematielocaties met een goede regionale dekking in Twente. Gemeentelijk eigendom geeft de mogelijkheid om het recht van inwoners op gelijke toegang tot de crematoria, ongeacht of en hoe men verzekerd is, te laten prevaleren boven commerciële belangen;

Bestuurlijke betrokkenheid: Zitting in het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur;

Omvang van het belang: Borne heeft een financieel belang in de gemeenschappelijke regeling van 5%;

Financiële bijdrage: Niet van toepassing.;

Eigen vermogen
 (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 2.975.798;

Vreemd vermogen
 (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025 € 12.220;

Risico's: Laag
 Toelichting: De bedrijfsrisico's van CT BV vormen indirect een risico voor OLCT omdat deze consequenties kunnen hebben voor de hoogte van het

dividend dat OLCT ontvangt. De aandeelhouder OLCT heeft in 2023 ingestemd met het Dividendbeleid 2023-2027 van CT BV. Dit heeft er in 2025 toe geleid dat er beleid is vastgesteld, waarbij er de komende vier jaren jaarlijks € 400.000 aan dividend wordt uitgekeerd. De winst vanuit de CT BV staat namelijk onder druk in verband een groeiend volume aan investeringen de komende jaren.

Resultaat over 2025:

€ 787.335

Toelichting op resultaat: Crematoria Twente volgt de ontwikkelingen op het gebied van lijkbezorging om hier tijdig op in te kunnen spelen. Er wordt hiermee gedoeld op het resomeren als nieuwe techniek om het lichaam op te lossen in vloeistof en duurzamer cremeren op waterstof in plaats van gas. Dit levert nieuwe ambities op bij de BV die vragen om financiering, ook deels met eigen vermogen. Besluiten worden genomen als de plannen volledig zijn uitgewerkt. Hiermee zou de dividendbetaling mogelijk weer onder druk komen te staan. In het algemeen bestuur is besloten om in ieder geval jaarlijks een constant dividend uit te keren. Van de jaarwinst 2025 wordt € 400.000 uitgekeerd aan dividend aan de aandeelhouders. Voor Borne een bedrag van € 18.791. Het restant van de jaarwinst 2025 wordt gestort in een egalisatiereserve. Naar verwachting kunnen de dividenduitkeringen van € 400.000 voor 2026 en 2027 ook gegarandeerd worden, ondanks het investeringsvolume in deze jaren.

2. EUREGIO

Formele naam verbonden partij: Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Programma / thema: draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Bestuur en Samenleving.;

Vorm verbonden partij: Openbaar lichaam, raadsregeling;

Belang: De Euregio is een verbonden partij van de gemeente Borne, gericht op grensoverschrijdende samenwerking en lobby op Europees niveau. De gemeente neemt deel om de positie in de regio te versterken;

Omvang van het belang: Vanuit gemeente Borne heeft er één raadslid zitting in het Algemeen Bestuur;

Financiële bijdrage
(op jaarbasis - 2025-): € 7.145 (€ 0,29 per inwoner);

Eigen vermogen
(op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 2.539.967;

Vreemd vermogen
(op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 55.256.531;

Risico's: Laag
Toelichting: Gelet op het beperkte financiële en beleidsmatige belang van EUREGIO wordt het risico bepaald op laag.

Resultaat over 2025: € 136.992.

3. Gemeentelijk Belastingkantor Twente (GBTwente)

Formele naam verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijk Belastingkantor Twente;
Programma / thema:	draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Financieel gezond, thema Financiën;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;
Belang:	Hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen;
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur en sinds november 2025 deelname aan het Dagelijks Bestuur;
Omvang van het belang:	Borne heeft een belang in de gemeenschappelijke regeling van 4,1%;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	€ 702.000;
Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 3.517.000;
Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025 € 9.625.000;
Risico's:	<p>Laag</p> <p>Toelichting: Het GBTwente voert de gemeentelijke belastingen voor gemeente Borne uit. De hoofdtaken zijn het waarderen van vastgoed conform de Wet WOZ en heffen, bezwaarafhandeling en invorderen van belastingen.</p> <p>In 2025 zijn de Achterhoekse gemeenten Berkelland en Bronckhorst toegetreten tot de Gemeenschappelijke Regeling. Gelijktijdig heeft een herverdeling van de gemeentelijke bijdrage plaatsgevonden op basis van actuele inwoneraantallen.</p> <p>Ook is in 2025 ingezet op het verbeteren van de zuiverheid van waarderen door een nieuwe methodiek te ontwikkelen. Onder de regie van de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen is in 2025 het project 'Het nieuwe waarderen' gestart. Uitgangspunt van dit project is dat de woningeigenaar meer wordt betrokken aan de voorkant van het WOZ-beschikkingsproces en de regie heeft over de kenmerken van de eigen woning. Door de woningeigenaar eerder en actiever te betrekken bij de WOZ-waardering kan de WOZ-waarde nauwkeuriger vastgesteld worden.</p>
Resultaat over 2025:	<p>€ 2.356.109</p> <p>Toelichting resultaat: Resultaat komt met name voort uit minder inhuur als gevolg van minder bezwaarschriften in 2025. Daarnaast zijn er een aantal functies moeilijk in te vullen en hierop wordt ook niet ingehuurd. Voorgesteld wordt om een deel terug te laten vloeien naar de gemeenten. Voor Borne betekent dit een bedrag van € 107.486.</p>

4. Recreatieschap Twente:

Formele naam verbonden partij:	Recreatieschap Twente;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma 'Duurzame Toekomst', thema Bedrijvigheid en ondernemersklimaat;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, collegeregeling;
Belang:	<p>De vrijetijdseconomie is een cruciale pijler voor Twente, aangezien deze een substantiële bijdrage levert aan de economie (toeristische bestedingen, arbeidsplaatsen en inkomsten);</p> <p>Recreatieschap Twente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de drie grote recreatieparken in Twente, Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld, en de Routenetwerken Twente. De recreatieparken trekken jaarlijks circa 1,5 miljoen bezoekers, terwijl de Routenetwerken Twente jaarlijks door ruim 40 miljoen gebruikers worden benut. Daarmee bevordert Recreatieschap Twente recreatie en toerisme in de regio en is het van wezenlijk belang voor de vrijetijdseconomie van Twente en het 'Bruto Twents Geluk'. Daarnaast fungeert het Recreatieschap Twente als doorstroomportaal voor de subsidie die door de 14 Twentse gemeenten beschikbaar wordt gesteld aan Twente Marketing.</p>
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur;
Omvang van het belang:	Naar rato van het aantal inwoners levert iedere gemeente een financiële bijdrage aan het Recreatieschap (Borne in 2025 € 158.651);
Eigen vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: €2.418.000;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: € 5.542.000;
Risico's:	<p>Laag</p> <p>Toelichting Het Recreatieschap is een relatief kleinschalige GR met duidelijke uitvoeringstaken waardoor de risico's goed beheersbaar zijn.</p>
Resultaat over 2025:	<p>- € 53.000</p> <p>Toelichting: De apparaatskosten zijn iets hoger uitgevallen dan begroot, voornamelijk door stijgende kosten voor met name energie en software. De externe inhuur ligt boven het begrote niveau doordat er veel inzet vanuit voornamelijk Centroide (routestructuren) is geweest.</p> <p>Maar de overhead is wat lager dan voorzien doordat de totale omvang van de begroting is opgehoogd door de incidentele bijdrage van de 14 gemeenten met betrekking tot de noodzakelijke vervanging van de beschoeiing.</p>

5. Samen Twente

Formele naam verbonden partij:	SamenTwente;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Inclusieve Samenleving, thema's Gezondheid en Jeugd;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;
Doel:	Een gezond, veilig en vitaal Twente en daarmee een gezond, veilig en vitaal Borne;
Belang:	<p>Onder SamenTwente zijn afspraken gemaakt over de financiering, organisatie en uitvoering van diensten.</p> <p>Een groot aantal taken is vanuit landelijk belegd bij GR, zoals de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg en het rijksvaccinatieprogramma, de inkoop van jeugdhulp en de veilig thuis organisatie. In sommige gevallen kiezen gemeenten samen om taken te beleggen bij een GR, zoals Twentse Koers. Door samen te werken is er hogere kwaliteit van zorg, bredere expertise, en kunnen kosten effectiever beheerd worden.;</p>
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur;
Omvang van het belang:	Naar rato van het aantal inwoners levert iedere gemeente een financiële bijdrage aan Samen Twente (Borne in 2025 € 1.753.598);
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	Per 31 december 2025: € 1.748.165;
Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 6.558.000;
Vreemd vermogen per 1-1-2025:	Per 31 december 2025: € 6.206.000;
Risico:	<p>Matig risico.</p> <p>Toelichting: SamenTwente bestaat voor het grootste deel uit een wettelijk verplichte uitvoeringsorganisatie waar lokale gemeenten een rijksbijdrage voor ontvangen die wordt doorgezet naar SamenTwente.;</p>
Resultaat over 2025:	<p>€ 1.808.000;</p> <p>Toelichting op resultaat: Het jaarrekeningresultaat 2025 wordt fors beïnvloed door drie majeure incidentele ontwikkelingen; de cao-ontwikkeling (+ € 962.000), COVID-resultaat (+ € 515.000) en de rente schatkistbankieren (+ € 262.000). Deze drie ontwikkelingen verklaren voor 70% het gerealiseerde resultaat. Als we deze ontwikkelingen buiten beschouwing laten, bedraagt het reguliere bedrijfsresultaat € 821.000 positief. Dit komt vooral door lagere bestedingen bij personeel en materieel en door extra Rijksopbrengsten.</p> <p>SamenTwente is één GR voor alle 14 gemeenten, onderverdeeld in de organisaties GGD Twente, OZJT (Organisatie voor zorg en jeugdhulp Twente) en VTT (Veilig Thuis Twente). De samenwerking is bijna geheel wettelijk verplicht. Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers zijn als gast in de organisatie ondergebracht (coalition of the willing).</p>

In maart 2025 is de kerntakendiscussie afgerond. In dit traject is inzicht gegeven in de taakuitvoering, het ambitieniveau en de benodigde middelen. Dit leidde ook tot meer duidelijkheid over de rolverdeling tussen SamenTwente en de veertien Twentse gemeenten. Zowel colleges als gemeenteraden benadrukken het belang van helderheid over verantwoordelijkheden en besluitvorming, met name bij overgedragen taken en plustaken. In het Strategisch Programma is daarom opgenomen dat bij nieuwe of gewijzigde taken expliciet afspraken worden gemaakt over rol, verantwoordelijkheden en besluitvorming. Daarnaast hechten gemeenteraden eraan goed geïnformeerd te blijven over activiteiten en resultaten van SamenTwente.

Uit de kerntakendiscussie zijn ook twee belangrijke vervolghema's voortgekomen: de Samenwerkingsopdracht en de prioritaire opgave Jeugd. Met de Samenwerkingsopdracht werken ambtenaren vanuit gemeenten en SamenTwente kort cyclisch, met behulp van action learning, samen aan projecten. Daarnaast is in 2025 intensief gesproken over de toekomst van de jeugdzorg. Dit heeft geleid tot een Prioritaire Agenda Jeugdzorg, die in januari 2026 inhoudelijk unaniem door het algemeen bestuur is vastgesteld. SamenTwente werkt, samen met gemeenten, de uitvoering hiervan verder uit.

GGD Twente kreeg in 2025 duidelijkheid over de financiering van diverse reguliere taken via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord.

Bij Veilig Thuis Twente stond 2025 in het teken van het versterken van de interne en externe samenwerking. Ondanks het feit dat dit tijd en inzet vroeg, blijven onze prestaties, onder andere op het gebied van wacht- en doorlooptijden, tot de beste van Nederland behoren.

Ook binnen de coalities Twentse Koers en Kennispunt Twente was 2025 een jaar van ontwikkeling. Twentse Koers is geëvalueerd en Kennispunt Twente heeft gewerkt aan een herijking van het businessmodel.

6. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB)

Formele naam verbonden partij: Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Werkleer Bedrijf Midden Twente

Programma / thema: Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Inclusieve Samenleving / thema werk en inkomen.

Vorm verbonden partij: Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;

Belang: De gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente werken samen in de Gemeenschappelijke Regeling SWB, waarin zij hun taken op het gebied van Werk en Inkomen bundelen. Door gezamenlijk de wettelijke taken rond arbeidsparticipatie uit te voeren, streven zij naar een efficiënte uitvoering, beheersing van kosten en een goede regionale afstemming, met behoud van bestuurlijke invloed.;

Bestuurlijke betrokkenheid: Zitting in het Algemeen Bestuur

Omvang van het belang: Borne heeft zitting in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Daarnaast heeft Borne een financieel belang in de gemeenschappelijke regeling van 13,7%

Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025):	€ 2.969.742;
Eigen vermogen:	Per 31 december 2025: € 4.550.000;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken)	Per 31 december 2025: € 6.930.000;
Risico's:	<p>Laag.</p> <p>Toelichting: Het risico van de gemeenschappelijke regeling wordt als laag ingeschat. De regeling beschikt over een gezond weerstandsvermogen en voldoende financiële capaciteit om eventuele tegenvallers op te vangen. Daarnaast vindt structurele monitoring plaats op financiën en risico's, waardoor tijdig kan worden bijgestuurd indien nodig.</p>
Resultaat over 2025:	€ 361.000;
Toelichting op resultaat:	<p>Het resultaat na bestemming over 2025 bedraagt € 361.000 positief, iets beter dan de herziene begroting van € 355.000 positief.</p> <p>De hogere omzet (€ 84.000), lagere kosten voor grond- en hulpstoffen (€ 89.000) en hogere inleenkosten voor direct variabel personeel (€ 25.000) leiden tot een beter productieresultaat van € 148.000.</p> <p>Personeelskosten professionals zijn € 56.000 lager, overige bedrijfskosten € 15.000 hoger en dotatie voorzieningen € 117.000 hoger dan de herziene begroting 2025.</p>
Aanvullende toelichting:	<p>Het jaar 2025 stond voor SWB Midden Twente, net als in 2024, in het teken van organisatorische vernieuwing. De transitiedirectie heeft op basis van het in 2023 opgestelde Strategisch Plan een plan gemaakt voor een hernieuwde inrichting van de organisatie. Belangrijke pijlers van deze doorontwikkeling hebben betrekking op de inrichting van de organisatie langs de lijnen van de drie hoofdprocessen van de organisatie: arbeidsontwikkeling, beschut werk en beheer openbare ruimte.</p>

7. Stadsbank Oost Nederland (SON)

Formele naam verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Stadsbank Oost Nederland;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder het programma Inclusieve, Samenleving, thema werk en inkomen;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;
Belang:	Doel van de gemeenschappelijke regeling is het uitvoeren van de schulddienstverlening als wettelijke taak voor de 21 deelnemende gemeenten in Twente en de Achterhoek;
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur;
Omvang van het belang:	Het financiële belang in de gemeenschappelijke regeling is zo'n 2%;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025):	€ 189.788;
Eigen vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: € 2.185.700;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 8.953.000;
Risico's:	Laag;
Toelichting:	De financiële risico's van de gemeenschappelijke regeling zijn klein. De regeling heeft genoeg geld achter de hand om tegenvallers op te vangen. Ook wordt gekeken naar de financiën en risico's, zodat er op tijd kan worden bijgestuurd.
Resultaat over 2025:	€ 270.000; Toelichting op resultaat: De Stadsbank Oost Nederland heeft het boekjaar 2025 afgesloten met een positief resultaat van € 270.000, ten opzichte van een begroot resultaat van € 43.100. Het saldo van baten en lasten bedroeg € -50.000 en is beïnvloed door een incidentele onttrekking van € 320.000 uit de algemene reserve, onder meer vanwege een eenmalige btw-teruggave. Voorgesteld wordt het resultaat volledig toe te voegen aan de algemene reserve, waarmee de weerstandsratio uitkomt op 2,01. Het hogere resultaat wordt voornamelijk verklaard door lagere personeels- en automatiseringskosten en een incidentele bate.;
Aanvullende toelichting:	In 2025 is de nieuwe website gelanceerd. De vernieuwde site maakt het voor inwoners met geldzorgen eenvoudiger om snel de juiste hulp te vinden, mede door de inzet van een virtuele assistent. Hiermee verlaagt Stadsbank de drempel om hulp te zoeken. Mensen hoeven niet meteen te bellen of langs te komen, maar kunnen eerst rustig hun vragen stellen. Zo draagt Stadsbank bij aan meer duidelijkheid, minder stress en betere toegang tot onze dienstverlening. De Stadsbank is niet alleen een noodvoorziening, maar vaak een stap richting een (financieel) stabielere toekomst. Schulden komen (bijna) nooit alleen. Het voorkomen of oplossen van schulden en het brengen van financiële rust brengt hulp en perspectiefverbetering op andere terreinen dichterbij, zoals wonen, werk en zorg.

8. Veiligheidsregio Twente (VRT)

Formele naam verbonden partij:	Veiligheidsregio Twente;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Bestuur en Samenleving, thema Veiligheid en openbare orde.;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;
Belang:	Doel van de gemeenschappelijke regeling is versterking van de (fysieke) veiligheid en weerbaarheid in Twente;
Omvang van het belang:	Borne heeft, met de overige Twentse gemeenten zitting in het algemeen bestuur. Het financiële belang in de gemeenschappelijke regeling is zo'n 7%;
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025):	€ 1.928.418;
Eigen vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: € 5.904.000;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 74.572.000;
Risico's:	Matig. Toelichting: Circa € 500.000 van de risico's is niet afgedekt met weerstandsvermogen. Verder is de zeggenschap binnen het AB beperkt en daarmee is de invloed op besluitvorming, ook financieel, ook beperkt;
Resultaat over 2025:	€ 3.360.501.;
Toelichting op het resultaat:	Het resultaat is voor het grootste deel toe te schrijven aan loon- en prijsindexering, de lonen stegen minder hard dan verwacht. Ook waren er meevallers door hogere opbrengsten van verkoop van afgestoten materieel, minder uitgaven aan personeel vanwege verloop en lagere financieringslasten door een gunstige renteontwikkeling in de eerste helft van 2025. Aan het Algemeen Bestuur wordt een bestemmingsvoorstel gedaan met onder meer teruggave aan de gemeenten van in totaal ruim € 2,8 mln, waarvan ruim € 95.000 voor Borne.

9. Omgevingsdienst Twente (ODT)

Formele naam verbonden partij:	Omgevingsdienst Twente;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma 'Duurzame toekomst', thema Natuur, Milieu en Landschap;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, college regeling;
Belang:	Doel: een wezenlijke bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzaam gebruik van de leefomgeving, zodat iedereen in Twente veilig kan wonen, werken en leven. We ondersteunen en adviseren onze inwoners en bedrijven en we zijn gespecialiseerd in toezicht en handhaving op het gebied van veiligheid, lucht, geluid, energie, afval, bodem en meer. De Omgevingsdienst Twente geeft advies, verleent vergunningen en verzorgen toezicht en handhaving op het gebied van milieu. Dit doen ze in opdracht van alle Twentse gemeenten en de provincie.
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur
Omvang van het belang:	Borne heeft een financieel belang in de gemeenschappelijke regeling van de inleg van zo'n 3%;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025):	€ 546.000;
Eigen vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: €3.377.000;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: €4.560.000;
Risico's:	Laag. Toelichting: Het risico dat de gemeente loopt is relatief laag. Het is een verplichte GR. Daarnaast is gemeente Borne goed voor zo'n 3% van de begroting van de ODT wat ons de kleinste deelnemer maakt qua omvang. Kostenoverschrijdingen worden grotendeels volgens een vaste verdeelsleutel verdeeld, waardoor ons financiële risico relatief laag is.;
Resultaat over 2025:	€1.750.000 (Dit wordt naar rato teruggegeven aan de deelnemers op basis van de inbreng. Borne heeft een overschrijding in gevraagde inzet van zo'n € 45.000. Echter komt er ook zo'n € 51.000 terug naar Borne waardoor we zo'n € 6.000 terug krijgen.).

10. Regionaal Bedrijventerrein Twente

Formele naam verbonden partij:	Regionaal Bedrijventerrein Twente;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma 'Duurzame toekomst', thema Bedrijvigheid en ondernemersklimaat;
Vorm verbonden partij:	Openbaar lichaam, gemeenschappelijke regeling, collegeregeling;
Belang:	Doel van de gemeenschappelijke regeling is om te komen tot een gezamenlijke ontwikkeling, realisatie en beheer van een, qua verschijningsvorm hoogwaardig, grootschalig en duurzaam bedrijventerrein van bovengemeentelijke betekenis, aard en omvang. Daarmee voorziet Borne, in samenwerking met de overige deelnemende partijen in de gemeenschappelijke regeling, in de behoefte aan een bedrijventerrein voor ondernemingen die qua aard grootschalige locaties nodig hebben;
Bestuurlijke betrokkenheid:	Zitting in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur
Omvang van het belang:	Borne heeft een financieel belang in de gemeenschappelijke regeling van de inleg van 8 %;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	0;
Eigen vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december 2025: € 22,3 mln.;
Vreemd vermogen: (op basis van jaarstukken 2025)	Per 31 december: 2025 € 53,1 mln.;
Risico's:	Matig. Toelichting: op de grondexploitatie zelf worden momenteel geen risico's gelopen. Het bedrijventerrein is zo goed als uitgegeven en per 31 december 2025 is de gemeenschappelijke regeling in liquidatie. De gemeenteraad heeft daarmee in 2025 ingestemd. Momenteel handelt de liquidatiecommissie, als opvolger van het DB van de gemeenschappelijke regeling in liquidatie, de lopende zaken af. Het belangrijkste onderwerp dat aandacht behoeft is de overdracht van de parkmanagementvoorzieningen. Over de voorwaarden waaronder en wanneer deze voorzieningen worden overgedragen is met de corporatie nog geen overeenstemming. De opvattingen van beide partijen hierover liggen uiteen. In 2026 wordt hierover meer duidelijkheid verwacht. Dat is de reden dat het risico dat op dit onderwerp geëvalueerd wordt als matig.
Resultaat over 2025:	€ 4,2 mln. Toelichting op resultaat: op het erfpachtbedrijf is een positief resultaat behaald van circa € 4,2 miljoen. Daarvan hangt € 1,1 miljoen samen met de overdracht van de laad- en loskade aan de gemeente Almelo. Op de overdracht van de laad- en loskade is een boekwinst van € 0,7 miljoen gerealiseerd, omdat de marktwaarde hoger is dan de door RBT verrichte investeringen. Tevens viel als gevolg van de overdracht de voorziening voor de verplichting tot betaling van een erfpachtcanon aan de staat vrij (€ 0,4 miljoen). Dit omdat (als onderdeel van de transactie) het in erfpacht verkregen perceel van de staat aan de gemeente is overgedragen. Tevens hangt een deel van het resultaat, ter grootte van ca. €99.000, samen met onder-uitputting van het door

het AB voor het project Energyhub beschikbaar gestelde budget van € 150.000. Het resultaat is positiever dan begroot. Reden hiervoor is dat in de (voortuitlopend op het liquidatieplan opgestelde) begroting 2025 nog geen rekening was gehouden met een overdracht van de laad- en loskade. Tweede verklaring dat RBT in 2025 minder rente betaalde dan begroot.

Vennootschappen en coöperaties

Overzicht vennootschappen en coöperaties 2025 (per 31 december 2025)							
Naam vennootschap/coöperatie	(in mln €)	Aandeel	(in mln €)	(in mln €)	(in mln €)	(in mln €)	(in mln €)
	Financieel belang	Borne op totaal	EV per 01/01	EV per 31/12	VV per 01/01	VV per 31/12	Resultaat 2025
11. COGAS	0,191	7,50%	150	157	107	105	11
12. ENEXIS	0,033	0,02%	5.441	5.811	3.551	6.055	400
13. Bank Nederlandse Gemeenten	0,268	0,19%	4.889	4.863	109.885	110.701	294
14. Twence Holding	0,028	2,79%	171	174	163	170	15
15. Twente Milieu	0,041	5,36%	14	14	20	21	0,5
16. Vitens	0,026	0,44%	714	809	1.856	1.434	73
17. Wadinko	0,006	2,30%	85	87	10	10	3

Bestuurlijke betrokkenheid: bij alle onderstaande deelnemingen is het college van B van W vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering.

11. COGAS

Formele naam verbonden partij: Cogas Holding N.V.;

Programma / thema: Deze deelneming levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstelling vallend onder programma Duurzame toekomst, thema Duurzaamheid;

Vorm verbonden partij: Naamloze Vennootschap;

Belang: De missie van Cogas is: Samen met onze maatschappelijke partners zorgen wij voor een toekomstbestendige energie-infrastructuur, dragen wij bij aan de energietransitie en de leefbaarheid in onze regio. Hierbij hoort de volgende visie: Cogas wil het duurzame netwerkbedrijf zijn dat zich vanuit haar maatschappelijke rol en regionale positionering actief richt op zowel excellent netbeheer als het bijdragen aan de energietransitie in haar regio.

Omvang van het belang: € 190.500 (7,5%);

Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-): Niet van toepassing.;

Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 156.643.000;

Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 104.916.000;

Risico's: Laag
Toelichting: Het is de ambitie van Cogas, naast uitstekend netbeheer van bestaande netwerken, te investeren in de aanleg van nieuwe energie-infrastructuren, zoals warmte- en biogasnetwerken, om daarmee de verduurzaming van de warmtevoorziening mogelijk te maken en de energietransitie in de regio te faciliteren. Cogas wil een bijdrage leveren aan en positie nemen in de Energietransitie en is partner in de RES Twente.

Resultaat over 2025: € 11.390.000;

Toelichting op resultaat:
Cogas sloot 2025 af met een positief resultaat na belastingen van € 11,4 miljoen. Dat is met € 1,4 miljoen een verbetering ten opzichte van het jaar 2024. Onderliggend nam het bedrijfsresultaat € 2,1 miljoen toe doordat de toename van de netto omzet uit netwerken toereikend was om de sterk gestegen operationele kosten te dekken. Anderzijds nam het positieve saldo van financiële baten en lasten dit jaar met € 0,5 miljoen af door met name lagere opbrengsten uit beleggingen.

12. Enexis

Formele naam verbonden partij: Enexis Holding N.V.;

Programma / thema: Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Duurzame toekomst, thema Energietransitie;

Vorm verbonden partij: Naamloze Vennootschap;

Belang: Gemeente Borne houdt aandelen in Enexis om invloed te hebben op een cruciale nutsvoorziening. Het doel is niet commercieel, maar maatschappelijk: zorgen dat inwoners en bedrijven kunnen rekenen op een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam energienet, nu en in de toekomst.;

Omvang van het belang: Borne heeft een financieel belang van 0,02% in Enexis Holding N.V.;

Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-): Niet van toepassing.;

Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 5.811.000.000;

Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025 € 6.055.000.000;

Risico's: Laag
Toelichting: Enexis is een netbeheerder die elektriciteit en gas naar huizen en bedrijven in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland transporteert. Het is een grote speler in de energietransitie. Het jaar 2025 stond voor Enexis in het teken van investeren en bouwen. Het elektriciteitsnet raakt steeds voller, waardoor grootzakelijke klanten niet meer aangesloten kunnen worden op het net. En ook zijn er geen mogelijkheden meer om grootschalige duurzaam opgewekte elektriciteit terug te leveren aan het net. Enexis werkt dan ook hard aan het uitbreiden van haar infrastructuur. Het gaat om de extra aanleg van kabels en leidingen, het verzwaren van midden-spanningsstations, maar ook in de wijken moeten er extra laag-spanningsstations en trafohuisjes bij komen.

De financiering van de investeringen is een opgave. Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om solvabel te blijven en de A-status bij kredietbeoordelaars te behouden. Dit is nodig om leningen tegen een gunstige rente te kunnen afsluiten. Een ander gevolg is dat de netwerktarieven voor inwoners en bedrijven toenemen, omdat investeringslasten door worden berekend.

Om financiering te borgen heeft Essent het Rijk gevraagd om mee te denken en te overwegen om eigen vermogen te verschaffen. Hier is positief op gereageerd. De verwachting is dat Enexis het Rijk niet nodig heeft voor 2030. Wel is er in 2025 medewerking verleend door de aandeelhouders door in te stemmen dat het uit te keren dividend gemaximeerd wordt op € 100 miljoen.

Resultaat over 2025: € 400.000.000.

13. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Formele naam verbonden partij: BNG Bank N.V.;

Programma / thema: Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Financieel gezond, thema Financiën;

Vorm verbonden partij: Naamloze Venootschap;

Belang: BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.;

Omvang van het belang: De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeenten. De gemeenten zijn aandeelhouders. Gemeente Borne heeft een belang van 0,19% in BNG;

Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-): Niet van toepassing.;

Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025: € 4.863.000.000;

Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025): Per 31 december 2025 € 110.701.000.000;

Risico's: Laag
Toelichting: De BNG Bank is de bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank ziet zichzelf als publieke bank met dezelfde maatschappelijke doelen als haar klanten. Met de strategie 'Ons kompas naar impact' ligt de focus ligt op maatschappelijke impact, meer dan op winst.;

Kernwaarden: duurzaam, betrouwbaar en professioneel. BNGBank is één van de weinige banken met een tripleA-rating, wat staat namelijk onder druk in verband een groeiend volume aan investeringen de komende jaren.;

Resultaat over 2025: € 142.000.000.
Toelichting op resultaat: BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) heeft in de eerste helft van 2025 een nettowinst van €142 miljoen behaald, wat een lichte daling is ten opzichte van de €158 miljoen in dezelfde periode in 2024. De bank blijft sterk presteren in een uitdagende markt, met een grote

vraag naar kredieten van woningcorporaties en een robuuste kapitaalpositie.;

14. Twence

Formele naam verbonden partij:	Twence Holding B.V. ;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Duurzame toekomst, thema Duurzaamheid;
Vorm verbonden partij:	Besloten Vennootschap;
Belang:	Behouden van verwerkingscapaciteit voor huishoudelijk afval tegen marktconforme tarieven. In stand houding van een bedrijf dat op een duurzame wijze afval verwerkt tot grondstoffen en energie.;
Omvang van het belang:	Twence is een overheidsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) voor de verwerking van afval tot grondstoffen en energie. De Twentse gemeenten hebben gezamenlijk een aandeel van 96.35 % in Twence Holding B.V.. Gemeente Borne een financieel belang in de gemeenschappelijke regeling van 3,49%;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	Niet van toepassing.;
Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 173.800.000;
Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025 € 169.700.000;
Risico's:	Laag
Toelichting:	<ul style="list-style-type: none">• Schommelingen in energieprijzen Sterke volatiliteit van gas- en elektriciteitsprijzen beïnvloedt omzet en budgetzekerheid. Twence heeft de energiehandelsstrategie aangescherpt om dit op te vangen.• Onvoldoende aanbod van afval Beschikbaarheid van voldoende afvalstromen is cruciaal voor een optimale benutting van installaties. Minder aanbod door circulariteit en recycling vormt een risico.• Wijzigingen in wet- en regelgeving Nieuwe regels (bijv. CO₂-heffing, afbouw verbrandingscapaciteit, plasticheffing) kunnen grote financiële impact hebben en zijn moeilijk voorspelbaar.• Onverwachte stilstand van installaties Stilstand van kapitaalintensieve installaties kan leiden tot productieverlies en niet voldoen aan leververplichtingen. Dit risico wordt beheerst via ISO55000-principes en LTARP (Long Term Asset Replacement Plan).
Resultaat over 2025:	€ 15.096.000.

15. Twente Milieu

Formele naam verbonden partij:	Twente Milieu N.V.
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Duurzame toekomst, thema Duurzaamheid;
Vorm verbonden partij:	Naamloze Vennootschap;
Belang:	belang is tweeledig, namelijk enerzijds de inzameling van afvalstromen binnen de gemeente Borne en anderzijds het onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Borne.;
Omvang van het belang:	Twente Milieu is een afval- en reinigingsbedrijf (uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders) dat in opdracht van tien Twentse en twee Achterhoekse gemeenten zorgt voor een schone leefomgeving. Ze zamelen huishoudelijk afval in, beheren milieuparken, onderhouden de openbare ruimte en adviseren over milieubeleid. Gemeente Borne heeft een belang van 3,68% in Twente Milieu.;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	Er is een DVO met Twente Milieu voor de operationele taken. Er is geen financiële bijdrage voor het in stand houden van de onderneming;
Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 14.013.482;
Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025 € 21.229.985;
Risico's:	Laag Toelichting: Stijgende kosten voor afvalverwerking, personeel of brandstoffen kunnen doorwerken in de tarieven die de gemeente betaalt.
Resultaat over 2025:	€ 495.000.

16. Vitens

Formele naam verbonden partij:	Vitens N.V.;
Programma / thema:	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Duurzame toekomst, thema Duurzaamheid;
Vorm verbonden partij:	Naamloze Vennootschap;
Belang:	Het bezit van aandelen in drinkwaterbedrijf Vitens is primair gericht op het waarborgen van het publiek belang en het veiligstellen van de drinkwatervoorziening, in plaats van het behalen van winst. Omdat de Drinkwaterwet bepaalt dat drinkwaterbedrijven in publieke handen moeten blijven, garandeert dit eigendom dat de watervoorziening niet in commerciële handen valt.;
Omvang van het belang:	Gemeente heeft een belang van 0,44% in Vitens.
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	€ 0

Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 809.100.000;
Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025 € 1.856.000.000;
Risico's:	Laag Toelichting: Het financiële risico voor aandeelhouders (gemeenten/provincies) is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal. Gelet op het feit dat drinkwater een primaire levensbehoefte is, kan door crisissituaties sprake zijn van verhoogde risico's. op dit moment is hier geen sprake van.
Resultaat over 2025:	€ 90.600.000.
17. Wadinko	
Formele naam verbonden partij:	Wadinko N.V.
Programma / thema: toekomst;	Draagt bij aan de doelstellingen vallend onder programma Duurzame toekomst;
Vorm verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Belang:	Wadinko N.V. is een regionale participatiemaatschappij en wordt in de gemeentelijke paragraaf verbonden partijen vaak opgenomen als een (indirecte) deelneming die werkgelegenheid en bedrijvigheid in de regio (Overijssel, Zuidwest-Drenthe, Noordoostpolder) bevordert. Gemeenten zijn aandeelhouder om economische structuurversterking te realiseren.
Omvang van het belang:	Gemeente heeft een belang van 2,30% in Wadinko;
Financiële bijdrage (op jaarbasis – 2025-):	€ 0;
Eigen vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025: € 86.958.117;
Vreemd vermogen (op basis van jaarstukken 2025):	Per 31 december 2025 € 10.424.874;
Risico's:	Laag
Toelichting:	De gemeente loopt een financieel risico, al is dit bij Wadinko vaak gericht op het behalen van maatschappelijk en economisch rendement in plaats van enkel financieel gewin.;
Resultaat over 2025:	€ 3.451.213.

3.7 Grondbeleid

Inleiding

Gemeente Borne wil sturing geven aan (de kwaliteit van) ruimtelijke ontwikkelingen. Dit vanuit een regisserende rol. Per 1 januari 2024 is de Wet ruimtelijke ordening (Wro) komen te vervallen en zijn de bepalingen overgenomen in de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingswet biedt onder andere de mogelijkheid om in geval van particuliere initiatieven de regie te voeren op de inhoud. De gemeente kan daarnaast op basis van de Omgevingswet kosten verhalen die zij maakt vanwege particuliere initiatieven.

Ondanks dat de gemeente over een effectief instrumentarium beschikt om ontwikkelingen over te laten aan de markt, kunnen er situaties zijn waarin de gemeente zelf de ontwikkeling oppakt. Een actief grondbeleid is soms nodig, bijvoorbeeld als de markt ontwikkelingen niet oppakt. Per situatie wordt bezien welke vorm van grondbeleid en welke in te zetten instrumenten het beste passen bij de te realiseren doelen van het ruimtelijk beleid. De exploitatie van bouwgrond wordt jaarlijks gerapporteerd in de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG).

3.7.1 Visie en uitvoering

Doelstellingen

Grondbeleid is een instrument dat wordt ingezet om doelstellingen op andere beleidsvelden te kunnen realiseren. Vanuit de beleidsvelden volkshuisvesting, economie & werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer worden de zogenaamde w-vragen (wat? waar? wanneer?) ingevuld en vastgelegd in de Omgevingsvisie 'Samen Borne'.

Relaties met overig beleid: bovenlokaal beleid

Provinciale doelstellingen van het grondbeleid vertonen slechts een gedeeltelijke overlap met het gemeentelijk grondbeleid. Provinciaal beleid is gericht op de aanleg van nieuwe natuur, wegen, recreatie- en bedrijventerreinen.

In maart is de Woondeal Twente herijkt, hierin zijn de sleutelprojecten voor Twente opgenomen. Voor Borne zijn de sleutelprojecten Zenderen, Jonge Poerink en Bornerbroeksestraat toegevoegd. Daarnaast is het aantal woningen in het al bestaande sleutelproject de Bornsche Maten verhoogd voor de periode 2024-2030 naar 1.310. Daarbij is het voor gemeenten mogelijk voor lokale en bovenlokale behoefte te bouwen. Belangrijk uitgangspunt is dat alle gemeenten streven naar 30% sociale huur, 40% betaalbare koop en middenhuur en 30% vrije sector. In 2025 zijn de prestatieafspraken voor 2026-2029 ondertekend, waarbij uitgegaan wordt van de toevoeging van 250 sociale huurwoningen tot en met 2029.

In de in 2023 vastgestelde Woonvisie 2022+ van de gemeente Borne is het woonbeleid van de gemeente verder vertaald. Met deze woonvisie kijken we naar de toekomst van het wonen in Borne en bieden we een basis voor de afwegingen die we in de komende jaren maken. Zo zorgen we er voor dat Borne ook de komende tien jaar voldoende passende woningen kan blijven bieden voor haar inwoners en dat Borne een belangrijke woonfunctie blijft vervullen voor de regio Twente. Voor Borne geldt dat er een uitbreidingsbehoefte is aan verschillende typen woningen, vooral voor starters en senioren.

Tijdelijk beheer

Aangekocht onroerend goed in het kader van de grondexploitaties wordt zo mogelijk verhuurd of verpacht tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Hierbij worden zoveel als mogelijk is marktconforme prijzen gerekend. Indien verhuren of verpachten niet tot de mogelijkheden behoort, wordt het onroerend goed onderhouden tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Opbrengsten komen ten gunste van het betreffende project, kosten ten laste ervan. De opbrengsten en uitgaven worden verantwoord in de betreffende grondexploitaties.

Pacht

Voor het verpachten van gronden heeft het college van B en W op 1 oktober 2024 een besluit genomen om de selectieprocedure met randvoorwaarden en het voorkeurscriterium vast te stellen en jaarlijks toe te passen. Door de vaststelling voldoet de verpachting van gronden met bijbehorende selectieprocedure aan het Didam-arrest.

3.7.2 Financiële resultaten 2025

In onderstaande tabel worden de financiële resultaten gepresenteerd over 2025 over alle grondexploitaties.

Toelichting voor- en nadelen grondexploitaties 2025	Bedrag (x € 1.000)
Winstnemingen 2025	1.284
Correctie winstneming Oude Engberink	-40
Mutatie winstafslag	751
Mutatie voorzieningen	-440
	1.555

Toelichting:

- De winstnemingen en de correctie daarop wordt per grondexploitatie gepresenteerd onder het kopje winstnemingen en verliesvoorzieningen tabel 3a. Het bedrag van winstnemingen 2025 is per saldo € 1.245.000. Dat komt overeen met het MPG 2025.
- De mutatie op de winstafslag wordt gepresenteerd in dezelfde tabel als de winstnemingen.
- De mutatie van de voorzieningen wordt gepresenteerd onder hetzelfde kopje als hierboven benoemd in tabel 3b. Wat betreft de mutatie op Park Oud Borne is al eerder 2,1 miljoen gestort in de voorziening. Bij de jaarstukken 2025 resteert nog een bedrag van € 256.000. Samen met de mutatie van de Veldkamp een nadeel van € 440.000.

3.7.3 Winstnemingen en verliesvoorzieningen

Wanneer een grondexploitatie een tekort vertoont, moet hiervoor een voorziening worden getroffen. Deze voorziening moet worden getroffen zodra het tekort bekend is. Conform wet- en regelgeving wordt per 31-12 winst genomen op basis van de Percentage of Completion (POC) methode. Deze winstneming wordt, net als de verliesvoorziening, niet verrekend in de boekwaarde van het betreffende complex en is in de jaarrekening terug te vinden in de exploitatie en op de balans.

Vanwege een verslechterd resultaat van grondexploitatie Uitbreiding Hertme II moet de reeds genomen tussentijdse winst voor dit project gecorrigeerd worden; er moet winst terug genomen worden vanwege het lagere resultaat ten opzichte van vorig jaar.

In de volgende tabel worden de ontwikkelingen in 2025 van de voorzieningen en de winstnemingen voor alle projecten weergegeven. De totale mutatie van de winstneming per 31-12-2025 is ongeveer € 1.284.000 positief voor het Bornse aandeel. Op advies van de accountant zijn bij de jaarrekening van 2023 en 2024 winstafslagen overeengekomen voor de fasen Eschwonon de Maten I en II. Nu is besloten om deze winstafslagen niet langer toe te passen. Deze zijn niet meer benodigd vanwege de afronding van de grondprijsonderhandeling.

Tabel 3a: winstnemingen per 31-12-2025

Project (* € 1.000)	Winstn. 31 dec. '24	Mutatie winstn.	Winstn. 31 dec. '25	Winstafslag 31 dec '24	Mutatie winstafslag	Winstafslag 31 dec '25
B.M. fase 2c De Veste	545	47	593	-	-	-
B.M. fase 3a Eschwonon-de Maten I	5.462	332	5.795	-188	188	-
B.M. fase 3b Eschwonon-de Maten II	484	826	1.310	-563	563	-
Olde Engberink*	441	79	521	-	-	-
Uitbreiding Hertme II	81	-0	81	-	-	-
Totaal	7.014	1.284	8.299	-751	751	-

* gepresenteerde bedrag is voor het gehele project Olde Engberink, 50% wordt gereserveerd en zal uitgekeerd worden aan Hengelo

Gemeente Borne kent twee grondexploitaties met een verliesvoorziening, namelijk bedrijventerrein De Veldkamp en Bornsche Maten fase 3c Park Oud Borne. Gemeente Borne treft een verliesvoorziening voor haar aandeel in het tekort. Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp is bijna afgerond, uitgangspunt is dat deze eind 2026 wordt afgesloten. Voor Park Oud Borne is er een relatief kleine aanvulling van de verliesvoorziening benodigd vanwege kostenstijgingen, het overgrote deel van deze verliesvoorziening was direct bij het openen van deze grondexploitatie in 2025 genomen. Bij het openen van de grondexploitatie Park Oud Borne was er een verwacht tekort van € 2,17 miljoen. Dit bedrag is gedekt door een onttrekking uit de reserve beleidsontwikkeling.

Tabel 3b: Verliesvoorziening per 31-12-2025

Project (* € 1.000)	Voorziening 31 dec '24	Mutatie voorz.	Voorziening 31 dec '25
B.M. fase 3c Park Oud Borne	-	2.422	2.422
De Veldkamp**	7.804	184	7.988
Totaal	7.804	2.607	10.411

** De weergegeven verliesvoorziening is voor het Bornse aandeel in het tekort, Hengelo treft een voorzieningen voor het overige deel

Exploitaties derden

Exploitaties van derden staan voor particuliere exploitaties waarvoor de gemeente kosten zal maken of reeds heeft gemaakt en daarmee een boekwaarde heeft opgebouwd. Deze kosten worden in principe middels kostenverhaal volledig op de exploitant verhaald. Vanaf 1 januari 2026 is er binnen gemeente Borne geen sprake van een dergelijk complex.

De gemeente Borne heeft deelgenomen aan de grondexploitatie van RBT (XL Businesspark Twente) met een aandeel van 8%. Dit betekent dat zij betrokken was bij de plannen en uitvoering rondom de grondontwikkeling van dit bedrijventerrein. RBT (XL Businesspark Twente) wordt beschreven onder het onderdeel Verbonden partijen.

3.7.4 Boekwaarde en te verwachten resultaten

Overzicht te verwachten planresultaten

In de onderstaande tabellen worden de boekwaardes en de planresultaten van de grondexploitaties weergegeven. Hierbij betekent boekwaarde het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten, bij een negatieve boekwaarde zijn er dus meer opbrengsten dan kosten geweest.

In het boekjaar 2025 zijn er twee nieuwe woningbouwprojecten gestart genaamd Park Oud Borne (fase 3c Bornsche Maten) en fase 4 (Bornsche Maten).

Tabel 1: boekwaarde grondexploitaties

Project (x € 1.000)	Boekwaarde	Mutatie	Boekwaarde
	1-1-2025	2025	31-12-2025
B.M. fase 2c De Veste	-1.592	79	-1.513
B.M. fase 3a Eschwonon-de Maten I	-5.109	-1.304	-6.413
B.M. fase 3b Eschwonon-de Maten II	1.313	-4.042	-2.729
B.M. fase 3c Park Oud Borne	-	3.273	3.273
B.M. fase 3d De Horsten	4.414	339	4.752
B.M. fase 4	-	3.150	3.150
Olde Engberink*	4.439	407	4.846
Uitbreiding Hertme II	-124	21	-103
Subtotaal woningbouw	3.341	1.923	5.264
Westermaat De Veldkamp*	27.619	-247	27.372
Subtotaal bedrijventerrein	27.619	-247	27.372
Totaal grondexploitaties	30.961	1.676	32.636

* bedragen voor het gehele project weergegeven; Olde Engberink 50% aandeel, De Veldkamp (35/115) aandeel

Netto Contante Waarde, disconteringsvoet en rente

De Netto Contante Waarde (NCW) wordt gebaseerd op de eindwaarde. De eindwaarde is het geheel van alle geboekte en geprognoseerde kosten en opbrengsten, inclusief rentetoe rekening en effecten van indexering in de toekomst (de kosten- en de opbrengstenstijging). Die eindwaarde wordt teruggerekend door middel van de disconteringsvoet, een percentage dat jaarlijks 'terug' verrekend wordt om de waarde van het complex op de peildatum (1-1-2026) te bepalen. Voor tekortexploitaties betekent dit dat voor de NCW een voorziening wordt getroffen. Deze voorziening wordt geacht zonder verdere maatregelen te groeien naar de eindwaarde, zodat bij afsluiting van het complex de voorziening het uiteindelijke tekort dekt. Jaren geleden was het gangbaar om de disconteringsvoet gelijk te stellen aan de rente. Immers, de voorziening zou dan 'vanzelf' de benodigde groei generen door rente-inkomsten. Tegenwoordig schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat de te hanteren disconteringsvoet 2% moet zijn. Zo lang de prognose van de rentetoe rekening aan de grondexploitaties gelijk aan of hoger dan de disconteringsvoet was, leverde dit geen problemen op. Het toe te rekenen rentepercentage is gebaseerd op de leningenportefeuille van de gemeente en regelgeving die daarop betrekking heeft. Per 1 januari 2021 werd voor het eerst een rente toegerekend die lager is dan de voorgeschreven disconteringsvoet. Zodoende daalt de NCW ten opzichte van de eindwaarde meer dan op basis van de rente te verantwoorden is. Om aan wet- en regelgeving te voldoen, ligt de NCW 2% ten grondslag aan de getroffen voorzieningen. Ook is deze NCW gebruikt voor de vergelijking met de grondexploitaties van vorig jaar.

**Tabel 2: te verwachten resultaten
grondexploitaties**

Project (x € 1.000)	NCW 01-01-2025	NCW 01-01-2026	Verschil
	Per 1-1-2026**	Per 1-1-2026	
B.M. fase 2c De Veste	647	683	36
B.M. fase 3a Eschwonon-de Maten I	5.862	5.807	-55
B.M. fase 3b Eschwonon-de Maten II	1.026	1.960	933
B.M. fase 3c Park Oud Borne	-	-2.422	-2.422
B.M. fase 3d De Horsten	960	2.121	1.161
B.M. fase 4	-	753	753
Olde Engberink*	1.819	2.116	297
Uitbreiding Hertme II	574	536	-38
Subtotaal woningbouw	10.889	11.553	664
Westermaat De Veldkamp*	-26.155	-26.247	-92
Subtotaal bedrijventerrein	-26.155	-26.247	-92
Totaal grondexploitaties	-15.266	-14.092	572

* bedragen voor het gehele project weergegeven; Olde Engberink 50% aandeel, De Veldkamp (35/115) aandeel

** De netto contante waarde (NCW) per 1-1-2025 is, voor de vergelijkbaarheid, met 2% verhoogd om zo de NCW 1-1-2025 per 1-1-2026 te presenteren

De Veste (Bornsche Maten fase 2c)

De gronduitgifte voor deze fase is volledig afgerond. Op dit moment wordt er volop gebouwd aan de twee nieuwe appartementencomplexen. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 36.000 hoger uit dan de grondexploitatie van 2025 (per 1 januari 2026). Het hogere resultaat komt doordat het resterende budget voor het woonrijp maken van het plein is geactualiseerd.

Eschwonon-De Maten I (Bornsche Maten fase 3a)

Fase 3a is voor een groot deel afgerond, inclusief de afwikkeling van een gedeelte wat in handen is van een ontwikkelaar die op eigen grond ontwikkelt. In 2025 zijn de laatste gronden verkocht door de gemeente. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 55.000 lager uit dan de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Het lagere resultaat is voornamelijk het gevolg van het toevoegen van civieltechnische kosten voor het gefaseerd woonrijp maken en de actualisering van de civieltechnische kosten.

Eschwonon-De Maten II (Bornsche Maten fase 3b)

Fase 3b van de Bornsche Maten is nu bijna helemaal bouwrijp gemaakt. Dit betekent dat het gebied klaar is voor de bouw van nieuwe woningen. In 2025 is er goede voortgang geweest in Eschwonon-de Maten II. Ten opzichte van de verwachting in de grondexploitatie van vorig jaar zijn gronden sneller geleverd dan verwacht. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 933.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Dat het resultaat is gewijzigd komt voornamelijk door verwerking van prijsafspraken.

Park Oud Borne (Bornsche Maten fase 3c)

Park Oud Borne is in 2025 toegevoegd, vandaar n.v.t. in de eerste kolom. In 2025 is de grond die nog niet in eigendom was verworven. In 2026 wordt gestart met het maken van een stedenbouwkundig plan voor dit gebied. Voor de mutatie op Park Oud Borne is bij vaststelling een bedrag van 2,1 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening. In de jaarstukken van 2025 blijft hiervan nog een saldo van circa € 256.000 over. In totaal is het verwachte resultaat € 2,4 miljoen negatief. Daarvoor is een voorziening gevormd.

De Horsten (Bornsche Maten fase 3d)

De derde fase van de Bornsche Maten is momenteel in uitvoering, De Horsten is hier onderdeel van. In 2025 zijn er met name plankosten gemaakt aangaande gronduitgifte en voorbereidingen bouwrijp maken. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 1.161.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Dat het resultaat is gewijzigd komt voornamelijk door verwerking van prijsafspraken.

Fase 4 (Bornsche Maten fase 4)

Fase 4 is in 2025 toegevoegd, vandaar n.v.t. in de eerste kolom. Eind 2025 is begonnen met het maken van een stedenbouwkundig plan voor dit gebied. De grondexploitatie voor Bornsche Maten fase 4 resulteert in een verwacht positief saldo van circa € 753.000 op contante waarde per 1 januari 2026.

Wijkerslocatie Olde Engberink

Gemeente Hengelo en Borne hebben gezamenlijk besloten om alle kavels binnen het plangebied te verkopen. In januari 2026 zijn alle overgebleven kavels tegelijk te koop aangeboden. Hierdoor is de looptijd van de grondexploitatie met twee jaar verkort. Omdat de opbrengsten dan eerder binnenkomen, heeft dit een positief effect op het resultaat. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 297.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). De verbetering kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de indexering van de recent getaxeerde kavels. De risicoverdeling voor het woningbouwproject Wijkerslocatie Olde Engberink bedraagt 50/50. Het resultaat (overschot) op NCW per 1 januari 2025 voor de gemeente Borne bedraagt dus 50% van het overschot € 2.116.000 dat wil zeggen € 1.058.000 (totaal opgenomen in tabel).

Uitbreiding Hertme II

Het bestemmingsplan is vastgesteld, echter is daartegen beroep ingesteld waardoor het project vertraging oploopt. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 38.000 lager uit dan de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Het lagere resultaat is voornamelijk het gevolg van de indexering van de civieltechnische kosten en toepassen herziene grondprijzen voor sociale woningbouw.

De Veldkamp

Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt voor het aandeel van Borne (35/115) circa € 28.000 lager uit dan de grondexploitatie van 2025 (per 1 januari 2026). De verslechtering komt hoofdzakelijk door de extra gemaakte plankosten en het toevoegen van plankosten in verband met afronding van het project.

De verbetering aan de opbrengstenkant komt doordat er meer vierkante meters zijn verkocht dan oorspronkelijk was begroot. Daardoor is de totale opbrengst van de verkochte kavel hoger uitgekomen dan verwacht.

De risicoverdeling voor het bedrijventerrein De Veldkamp bedraagt 80/115 voor de gemeente Hengelo en 35/115 voor de gemeente Borne. Het resultaat (tekort) op Netto Contant Waarde (NCW) per 1 januari 2025 voor de gemeente Borne bedraagt dus 35/115 deel van € 26.247.000 namelijk € 7.988.000 (totaal opgenomen in tabel).

3.7.5 Algemene reserve grondexploitatie

Het nemen van winst, het instellen van verliesvoorzieningen of mutaties die hierop worden gedaan bij het verwerken van de MPG in de jaarstukken leiden tot mutaties in de algemene middelen en niet tot mutaties op de algemene reserve grondexploitaties. De algemene reserve grondexploitatie (ARG) is onderdeel van het weerstandsvermogen en wordt ingezet om risico's uit de grondexploitaties op te vangen. Het uitgangspunt is om de impact van de risico's te minimaliseren. Hiertoe is het belangrijk dat het weerstandsvermogen toereikend is. Dit komt overeen met een ratio van 1,4.

De hoogte van de ARG wordt uitgedrukt als percentage van de boekwaarde voor zover gemeente Borne het risico draagt. Dit betekent dat boekwaarden van de projecten De Veldkamp (35/115) en Wijkerslocatie Olde Engberink (50/50) alleen worden meegewogen voor het Bornse aandeel, al staan deze projecten in hun geheel in de boeken.

In de volgende tabel zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de Algemene Reserve Grondexploitatie in 2025 weergegeven.

Tabel 6: Algemene Reserve Grondexploitatie

Algemene Reserve Grondexploitatie	Bedrag
Stand per 1-1-2025	1.699.598
Saldo toevoegingen/onttrekkingen 2025	500.000
Stand per 31-12-2025	2.199.598

3.8 Openbaarheid

Iedereen heeft recht op openbare informatie van de overheid, behalve als in de Wet open overheid (Woo) staat dat informatie niet openbaar is. Veel informatie van gemeente Borne staat al online en kunnen inwoners zelf vinden. Wanneer dat niet lukt, kunnen zij een Woo-verzoek indienen. Van deze mogelijkheid is in 2025 weer gebruik gemaakt. In 2025 ontvingen wij 35 verzoeken. In 2023 en 2024 waren dat er 30 respectievelijk 25.

De Woo-verzoeken en de besluiten op de Woo-verzoeken maken wij voor iedereen openbaar op de website van de gemeente Borne.

Daarnaast is gemeente Borne op basis van de Woo verplicht om actief informatie openbaar te maken. Het gaat in ieder geval om de volgende 11 categorieën: wet- en regelgeving (verordeningen, beleidsregels en dergelijke), organisatiegegevens van de gemeente Borne (organogram, hoe is de gemeente bereikbaar), raadsstukken, bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten.

Deze informatiecategorieën worden niet allemaal tegelijk verplicht, maar worden gefaseerd in tranches ('delen') ingevoerd.

Tot nu toe hebben wij als onderdeel van de eerste tranche de volgende categorieën actief openbaar gemaakt:

1. Algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking. Dit zijn onder andere verordeningen en beleidsregels van de gemeente Borne;
2. Organiseatiegegevens van de gemeente Borne en haar werkwijze;
3. Bereikbaarheidsgegevens;
4. Raadsstukken;
5. Convenanten en
6. Woo-verzoeken, inclusief de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en de daarbij verstrekte informatie.

Deze categorieën zijn inclusief vindplaats in de Woo-index opgenomen. De gemeente Borne voldoet hiermee aan de Wet open overheid.

Alhoewel nog niet wettelijk verplicht hebben we in 2025 de jaarverslagen klachtenbehandeling 2023 en 2024 en de geanonimiseerde klachtenoverzichten 2023 en 2024 op onze website openbaar gemaakt. De planning van het Ministerie van BZK m.b.t. de invoering van de resterende informatiecategorieën heeft vertraging opgelopen. Niet duidelijk is wanneer de tweede tranche zal worden ingevoerd. Onderdeel hiervan zal de openbaarmaking van de agenda's, vergaderstukken en besluiten van ons college en de burgemeester zijn.

B

Jaarrekening 2025

1 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

1.1 Overzicht van baten en lasten 2025

In onderstaande tabel wordt het overzicht van baten en lasten conform BBV voorschriften gepresenteerd. De algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien en de reservemutaties maken in de programmaverantwoording uit van programma Financieel gezond. De overhead maakt voor het grootste gedeelte deel uit van programma Bestuur en samenleving.

OVERZICHT BATEN EN LASTEN 2025 (x € 1.000)	Primitieve begroting 2025			Actuele begroting 2025			Realisatie 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's									
Wonen en leven	2.678	8.220	-5.542	3.165	9.026	-5.861	4.158	10.405	-6.247
Duurzame toekomst	3.393	4.392	-999	4.794	7.305	-2.511	4.649	6.822	-2.174
Inclusieve samenleving	8.195	42.031	-33.836	14.676	51.114	-36.438	15.357	51.614	-36.256
Bestuur en samenleving	486	5.443	-4.957	779	5.494	-4.715	1.007	7.046	-6.039
Financieel gezond	4.775	7.536	-2.761	15.877	14.996	881	12.820	14.700	-1.880
Subtotaal programma's	19.526	67.621	-48.095	39.291	87.935	-48.644	37.991	90.587	-52.596
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	48.113	-	48.113	51.422	7	51.416	51.275	6	51.269
Lokale heffingen	9.144	374	8.770	9.144	374	8.770	9.001	423	8.578
Dividend	1.122	-	1.122	1.369	-	1.369	1.369	-	1.369
Saldo financieringsfunctie	143	1	142	85	33	53	106	82	24
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	58.522	374	58.147	62.020	413	61.607	61.751	512	61.240
Overhead	64	10.591	-10.527	64	11.561	-11.497	377	11.919	-11.542
Vennootschapsbelasting	-	-	-	248	-	248	248	451	-203
Onvoorzien	-	15	-15	-	15	-15	-	-	-
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	78.112	78.602	-489	101.622	99.923	1.699	100.367	103.469	-3.102
Mutaties reserves	2.787	1.102	1.685	6.467	8.166	-1.699	9.238	6.467	2.771
Gerealiseerde resultaat	80.899	79.704	1.196	108.089	108.089	-	109.605	109.936	-331 N

1.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2025

1.2.1 Wonen en leven

PR1 Wonen en leven (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil	
Lasten:					
Wonen en bouwen	1.054	1.562	1.965	-402	
Ruimtelijke ontwikkeling	668	316	405	-89	
Mobiliteit en infrastructuur	2.778	2.796	3.817	-1.021	
Openbare ruimte	3.720	4.352	4.218	134	
Totaal lasten	8.220	9.026	10.405	-1.379	N
Baten:					
Wonen en bouwen	450	468	963	495	
Ruimtelijke ontwikkeling	28	28	72	44	
Mobiliteit en infrastructuur	26	26	457	431	
Openbare ruimte	2.174	2.643	2.666	23	
Totaal baten	2.678	3.165	4.158	993	V
Saldo PR1 Wonen en leven	-5.542	-5.861	-6.247	-386	N

Wonen en bouwen

Wonen en Bouwen	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
De eigenaarslasten Tichelkampweg van € 36.000 zijn cf. wetgeving in 2025 geboekt. Deze lasten zullen worden gecompenseerd bij technische overdracht, waardoor hier een baat in 2026 van eenzelfde omvang tegenover staat.	L	I	-36	N
Er zijn minder uitgaven gedaan voor de Omgevingswet.	L	I	38	V
Er is nadeel van € 404.000 ontstaan door additionele inhuur en advieskosten voor het afhandelen van bouwvergunningen.	L	I	-405	N
Er zijn minder leges bouwvergunningen ontvangen dan begroot doordat verschillende grote projecten zijn doorgeschoven naar 2026.	B	I	-48	N
Aan de batenkant is een voordeel ontstaan van € 525.000 ontstaan door opbrengst van de Realisatiestimulans.	B	I	525	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	18	V

Ruimtelijke ontwikkeling

Ruimtelijke ontwikkeling	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er zijn meer kosten (€ 45.000) gemaakt voor de herontwikkeling van Rheineplein 1.	L	I	-45	N
Er zijn meer kosten gemaakt om het hogere aantal ruimtelijke initiatieven te kunnen afhandelen. Hier staat een hogere inkomst aan de batenkant tegenover.	L	I	-41	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-3	N
Door meer ontvangen leges en inkomsten uit anterieure overeenkomsten is een voordeel behaald van € 44.000 aan de batenkant.	B	I	44	V

Mobiliteit en infrastructuur

Mobiliteit en Infrastructuur	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er zijn meer werkzaamheden waarvoor subsidie kon worden verkregen uitgevoerd dan begroot, hier staat een voordeel aan de batenkant tegenover.	L	I	-65	N
Op basis van de vernieuwde inventarisatie van achterstallig onderhoud (nota kapitaalgoederen) is een dotatie van € 861.000 aan de voorziening onderhoud kapitaalgoederen gedaan.	L	I	-861	N
Er is meer onderhoud wegen uitgevoerd dan begroot, hier staat een onttrekking aan de voorziening kapitaalgoederen (baat) tegenover voor het deel achterstallig onderhoud.	L	I	-89	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-6	N
Aan schade-inkomsten en verkeerssubsidies is incidenteel € 212.000 ontvangen.	B	I	212	V
Er zijn € 50.000 meer ontvangen verkeersleges.	B	I	50	V
Op basis van de vernieuwde inventarisatie van achterstallig onderhoud is een onttrekking van € 169.000 uit de voorziening onderhoud kapitaalgoederen gedaan voor het reeds uitgevoerde achterstallig onderhoud.	B	I	169	V

Openbare ruimte

Openbare ruimte	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er is een voordeel ontstaan door lagere toevoeging aan de voorziening riolering dan begroot.	L	I	70	V
Daarnaast zijn er lagere lasten van € 72.000 op riolering, waardoor er een voordeel ontstaat aan de lastenkant.	L	I	72	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-8	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	23	V

1.2.2 Duurzame toekomst

PR2 Duurzame toekomst (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Vershil
Lasten:				
Duurzaamheid	713	2.348	1.799	549
Circulaire economie	2.298	3.086	3.126	-40
Natuur, milieu en landschap	865	1.164	1.206	-42
Bedrijvigheid en ondernemersklimaat	235	329	319	11
Vrijtijdseconomie	281	377	372	5
Totaal lasten	4.392	7.305	6.822	483 V
Baten:				
Duurzaamheid	430	1.855	1.543	-311
Circulaire economie	2.917	2.705	2.771	65
Natuur, milieu en landschap	0	150	257	107
Bedrijvigheid en ondernemersklimaat	46	46	29	-17
Vrijtijdseconomie	0	38	49	11
Totaal baten	3.393	4.794	4.649	-145 N
Saldo PR2 Duurzame toekomst	-999	-2.511	-2.174	338 V

Duurzaamheid

Duurzaamheid	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er is € 237.000 minder uitgegeven aan duurzaamheid vanwege personele wisselingen, waardoor projecten zijn doorgeschoven naar 2026.	L	I	237	V
Aan de lastenkant ontstaat een voordeel (€ 338.000) doordat er in 2025 minder adressen een aanvraag hebben gedaan vanuit het Nationaal Isolatieprogramma dan verwacht. Hier staat een nadeel aan de batenkant van eenzelfde omvang tegenover.	L	I	338	V
Er konden meer personele lasten (€ 26.000) worden toegerekend aan de CDOKE middelen dan begroot. Hier staat een voordeel aan de batenkant van eenzelfde omvang tegenover.	L	I	-26	N
Door meer toerekening aan CDOKE middelen ontstaat een voordeel aan de batenkant van € 26.000.	B	I	26	V
Door minder aanvragen m.b.t. Nationaal Isolatieprogramma ontstaat er een nadeel aan de batenkant van € 338.000.	B	I	-338	N

Circulaire economie

Circulaire economie	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Door onderstaande voordelen is de storting aan de voorziening hoger dan begroot. Administratief leidt dit daarom op dit onderdeel tot een nadeel.	L	I	-180	N
Er zijn minder kosten gemaakt (€ 140.000) rondom afval, onder andere doordat in 2025 geen kosten waren voor sorteren van afgekeurd PMD en in 2025 de evaluatie huishoudelijk afval is opgesteld.	L	I	140	V
Het Rijk heeft de vergoeding van de universele producentenverantwoordelijkheid voor zwerfafval van 2023 en 2024 in een keer uitgekeerd. Tot het moment van uitbetaling was onduidelijk, hoe hoog dit bedrag zou zijn. Dit heeft geleid tot € 101.000 extra inkomsten.	B	I	101	V
De afvalstoffenheffing kon aan minder adressen worden opgelegd dan begroot. Dit laatste wordt veroorzaakt doordat er op begrotingsbasis ook is gerekend met leegstaande woningen en bedrijven, terwijl hier geen heffing opgelegd kan worden. Hierdoor zijn € 109.000 minder inkomsten.	B	I	-109	N
Diverse extra inkomsten, waaronder afwikkeling van Verpact over 2021 en 2022, hebben geleid tot een voordeel aan de batenkant van € 73.000.	B	I	73	V

Natuur, milieu en landschap

Natuur, Milieu en landschap	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er is aan de lastenkant een nadeel ontstaan doordat er meer saneringen zijn uitgevoerd door projectbureau BAS dan ten tijde van de halfjaarrapportage kon worden voorzien. Dit komt doordat er meer meldingen bij projectbureau BAS zijn binnengekomen vanuit bewoners. Hier staat een voordeel aan de batenkant tegenover.	L	I	-102	N
Er is een voordeel aan de lastenkant ontstaan, doordat de diensten van Omgevingsdienst Twente lager uitvielen dan begroot. Dit komt door het positieve jaarrekeningresultaat 2024 dat in 2025 is verwerkt. Daarnaast is ook het voorlopig positieve jaarrekeningresultaat 2025 al meegenomen.	L	I	75	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-15	N
Meer uitgevoerde saneringen zorgt voor een hogere subsidie.	B	I	107	V

Bedrijvigheid en ondernemersklimaat

Bedrijvigheid en ondernemersklimaat	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	11	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	-17	N

Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	5	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	11	V

1.2.3 Inclusieve samenleving

PR3 Inclusieve samenleving (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Verschil
Lasten:				
Voorzieningen maatsch. ondersteuning	8.075	8.663	8.687	-24
Algemene voorzieningen	2.121	2.196	2.206	-10
Gezondheid	1.451	1.451	1.769	-318
Inburgering en vluchtelingen	511	5.726	5.612	115
Jeugd	10.196	11.135	11.495	-359
Onderwijs	2.704	2.846	3.025	-179
Cultuur	863	963	972	-8
Sport	3.907	4.801	4.903	-102
Werk en inkomen	12.202	13.332	12.946	386
Totaal lasten	42.031	51.114	51.614	-499 N
Baten:				
Voorzieningen maatsch. ondersteuning	227	227	279	52
Algemene voorzieningen	23	23	107	84
Gezondheid	216	216	339	123
Inburgering en vluchtelingen	0	5.703	6.290	587
Jeugd	88	131	302	171
Onderwijs	313	366	394	28
Cultuur	11	10	43	33
Sport	1.337	1.387	1.255	-132
Werk en inkomen	5.980	6.613	6.349	-264
Totaal baten	8.195	14.676	15.357	681 V
Saldo PR3 Inclusieve samenleving	-33.836	-36.438	-36.256	182 V

Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Voorzieningen maatschappelijke ondersteuning	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	S	-24	N
Er is sprake hogere eigen bijdragen door inwoners door meer gebruik van een maatwerkvoorziening uit de Wmo.	B	S	52	V

Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-10	N
Er is een een subsidie op het gebied van vernieuwing en onderzoek op het gebied van gezondheid, zorg en welzijn (ZonMw) ontvangen. Deze subsidie is niet begroot en leidt tot een incidenteel voordeel.	B	I	84	V

Gezondheid

Gezondheid	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
De prijsindexaties binnen dit thema zijn per abuis onvoldoende meegenomen binnen dit thema. Dit leidt tot een nadeel in 2026. Hier staat de stelpost prijscompensatie tegenover. Het is een structureel effect.	L	S	-276	N
Er zijn subsidies ontvangen op het gebied van vernieuwing en onderzoek op het gebied van gezondheid, zorg en welzijn (ZonMw) en op voor het integraal zorgakkoord. De lasten van beide subsidies zitten verspreid over alle programma's, maar leiden binnen dit thema tot een nadeel.	L	I	-42	N
Bovenstaand genoemde subsidies zijn niet begroot en leiden tot een incidenteel voordeel.	B	I	123	V

Inburgering en vluchtelingen

Inburgering en vluchtelingen	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Voordeel doordat de hoogte van het nog te betalen bedrag aan de Gemeente Enschede niet bekend is.	L	I	115	V
Hogere uitkeringen Rijk.	B	I	26	N
Overschot normvergoeding Oekraïense ontheemden.	B	I	561	V

Jeugd

Jeugd	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Jeugdhulp ambulante: Binnen de ambulante jeugdhulp zijn meerdere verschuivingen zichtbaar: van regionaal naar lokaal ingerichte zorg en van verblijf naar specialistische ambulante (regionale) ondersteuning. Dit hangt samen met de invoering van nieuwe regionale inkoopafspraken en productstructuren per 2025 en de ontwikkeling van lokale projecten. Per saldo blijven de kostenontwikkeling en volumegroei beperkt. De beweging is beleidsmatig positief, maar het blijft van belang dat de beoogde financiële besparing dan wel stabilisatie zichtbaar wordt. Daarnaast zijn in 2025 projecten gestart die momenteel nog als ambulante zorg worden verantwoord, maar inhoudelijk gericht zijn op preventie en vroegsignalering. Deze inzet zal naar verwachting de komende jaren (deels) verschuiven naar het preventieve domein. Hierdoor verandert de samenstelling van de ambulante jeugdhulp, waarbij de kostenontwikkeling wordt beïnvloed door zowel de toename van specialistische inzet als de tijdelijke positionering van preventieve interventies binnen ambulante producten.	L	I	-179	N
Jeugdhulp met verblijf: De kostenontwikkeling binnen verblijf laat een gemengd beeld zien. Enerzijds is sprake van een afname van het aantal jeugdigen in verblijf en crisisopnames. Anderzijds stijgen de gemiddelde kosten per cliënt, met name als gevolg van regionale afspraken over beschikbaarheidsvoorzieningen.	L	I	-279	N
Jeugdbescherming: De lagere lasten binnen jeugdbescherming hangen samen met een afname van het aantal opgelegde maatregelen. Deze ontwikkeling sluit aan bij de ingezette beleidslijn gericht op vroegsignalering, preventie en versterking van de lokale toegang, waardoor zwaardere vormen van zorg minder vaak noodzakelijk zijn.	L	I	79	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	20	V
Ontvangen bedrag over voorgaande jaren van de centrumgemeente Enschede.	B	I	277	V
Jeugdhulp ambulante lokaal. Doorbelasting buurtsportcoaches.	B	I	-91	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	-15	N

Onderwijs

Onderwijs	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Meer inzet op leerplicht en meer sprake van multiproblematiek.	L	I	-47	N
Hogere kosten opstellen Integraal huisvesting plan.	L	I	-33	N
Prijsindexatie op vervoer leerlingen.	L	S	-30	N
Prijsindexatie onderhoud van De Veste.	L	S	-55	N
Onderwijsachterstand beleid, (meer VVE plekken).	L	I	-27	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	13	V
Hogere baten met betrekking tot cultuureducatie.	B	I	28	V

Cultuur

Cultuur	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-8	N
Een binnen gekomen subsidie waarvan de lasten binnen andere programma's vallen leidt tot een incidenteel voordeel.	B	I	33	V

Sport

Sport	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Minder inkomsten vanuit Rijk (Sisa).	L	I	-132	N
Hogere energielast, door wegvallen Gazprom vergoeding.	L	I	-102	N

Werk en inkomen

Werk en inkomen	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Minder uitgegeven aan energie aanpak.	L	I	160	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	21	V
Minder Buig uitgegeven.	L	I	205	V
Minder Buig ontvangen.	B	I	-148	N
Minder middelen ontvangen energie aanpak.	B	I	-158	N
Leefkracht subsidie ontvangen.	B	I	42	V

1.2.4 Bestuur en samenleving

PR4 Bestuur en samenleving (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Verschil	
Lasten:					
Organisatie	10.311	10.861	11.272	-412	
Bestuur	1.453	1.767	2.724	-957	
Participatie en communicatie	99	99	89	10	
Dienstverlening en digitalisering	1.421	1.550	1.694	-144	
Veiligheid en openbare orde	2.581	2.611	2.573	38	
Vergunningverl. toezicht en handhaving	52	50	55	-4	
Totaal lasten	15.916	16.938	18.408	-1.470	N
Baten:					
Organisatie	21	21	319	298	
Bestuur	0	152	178	26	
Participatie en communicatie	0	0	0	0	
Dienstverlening en digitalisering	486	536	713	178	
Veiligheid en openbare orde	0	92	94	2	
Vergunningverl. toezicht en handhaving	0	0	23	23	
Totaal baten	507	800	1.326	526	V
Saldo PR4 Bestuur en samenleving	-15.410	-16.138	-17.081	-944	N

Bestuur

Bestuur	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
De dotatie in 2025 aan de voorzieningen APPA en wachtgelden (oud)wethouders bedraagt in totaal € 928.000. Het bestaat uit de onderdelen wachtgelden (€ 268.000), jaarlijkse bijstelling (€ 102.000) en de overgang van de pensioenen naar het ABP per 1 januari 2028 (€ 558.000).	L	I	-928	N
Voor de afwikkeling van de Sisa's 2024 heeft de accountant meerkosten moeten maken. Dat had te maken met de uitbreiding van het aantal te verantwoorden regelingen.	L	I	-26	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-3	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	26	V

Participatie en communicatie

Participatie en communicatie	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	10	V

Dienstverlening en digitalisering

Dienstverlening en digitalisering	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Afdrachten rijksleges zorgen voor een nadeel van € 103.000. Hier staan baten tegenover.	L	I	-103	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-41	N
Er zijn meer aanvragen geweest voor o.a. reisdocumenten, begraafrechten en persoonsregistraties. Dit leidt tot een voordeel van € 178.000.	B	I	178	V

Veiligheid en openbare orde

Veiligheid en openbare orde	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	38	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	2	V

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vergunningverlening, toezicht en handhaving	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	-4	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	23	V

Organisatie

Organisatie	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Er is meer ingehuurd op basis van mutaties in het personeelsbestand zoals bijvoorbeeld ziekte, zwangerschapsverlof en vacatures. Hier staan inkomsten tegenover.	L	I	-239	N
Er is in 2025 gedoteerd aan de voorziening verlofsaldo op basis van het aantal verlofuren. Dit wordt vooral veroorzaakt door groei in het personeelsbestand.	L	I	-178	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	5	V
Aan de baten ontstaat er een voordeel van € 298.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door WAZO, ZW en WW uitkeringen van € 246.000. Inkomsten van detachering en overige inkomsten in totaal € 52.000.	B	I	298	V

1.2.5 Financieel gezond

PR5 Financieel gezond (x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Realisatie	Verschil
Lasten:				
Financiën	3.994	7.654	7.843	-189
Vastgoed	1.596	2.344	2.101	242
Grondzaken	3.554	13.709	12.743	966
Totaal lasten	9.144	23.706	22.687	1.019 V
Baten:				
Financiën	61.852	72.316	71.253	-1.063
Vastgoed	722	796	729	-66
Grondzaken	3.554	11.543	12.132	589
Totaal baten	66.127	84.654	84.115	-540 N
Saldo PR5 Financieel gezond	56.983	60.948	61.427	479 V

Financiën

Financiën	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000)	V/N
Betaalde voorlopige VpB last over 2025. Dit op basis van de geraamde winsten.	L	I	-450	N
Nadeel van € 111.000 door betalingen aan Belastingdienst, met name veroorzaakt door WKR eindheffing over 2020 van € 102.000.	L	I	-111	N
Stelpost prijscompensatie heeft een voordelig saldo van € 315.000.	L	I	315	V
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	L	I	57	V
Op het gebied van belastingen ontstaat per saldo een nadeel van € 164.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door latere oplevering van nieuwbouwwoningen dan waar waar rekening mee is gehouden en anderzijds door leegstand van panden.	B	I	-164	N
Er ontstaat een incidenteel nadeel op het gemeentefonds van € 267.000 doordat de afrekening van enkele maatstaven ongunstiger is dan is verwacht. Daarnaast is er een voordeel ontstaan in de decembercirculaire van € 121.000 die, conform bestendige gedragslijn, toegevoegd wordt aan de reserve budgetoverheveling.	B	I	-146	N
Raming achterblijvende inkomsten is niet tegen geraamd. Binnen de programma's zit een hogere opbrengst van leges.	B	I	-543	N
Wat betreft de reserves hebben we minder onttrokken aan de reserves dan begroot. Hier staan voordelen binnen de overige programma's tegenover.	B	I	-268	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	58	V

Vastgoed

Vastgoed	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000) V/N	
Tijdens de bouw van het Huis van Borne en de verbouw van het bestaande pand is geschoven met werkzaamheden. Werkzaamheden uit het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) voor de verbouw en verduurzaming zijn uitgesteld zodat werkzaamheden voor de nieuwbouw voorrang kregen. De niet aangesproken middelen vallen terug in de reserve onderhoud vastgoed.	L	I	314	V
Het nadeel van € 72.000 aan de lastenkant in dit thema kan worden verklaard door hogere onderhoudslasten aan het Kulturhus.	L	I	-72	N
In 2024 is een directiebesluit genomen om de huuropbrengsten te verhogen zodat hiervan een vastgoedmedewerker gedekt kan worden. Wij administreren steeds meer gebouwspecifiek en minder op de algemene post gebouwen en gronden. De resterende gronden binnen dit product kunnen deze huuropbrengst niet realiseren.	B	I	-63	N
Diverse kleine voor- en nadelen onder € 25.000.	B	I	-3	N

Grondzaken

Grondzaken	B/L	I/S	Bedrag (x € 1.000) V/N	
Er is in 2025 per saldo een voordeel behaald van € 1.555.000. Meer informatie hierover is te vinden in de paragraaf grondbeleid.	B/L	I	1.555	V

1.3 Incidentele baten en lasten

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN (* € 1.000)	Jaarrekening 2025
Incidentele lasten	
<i>Programma 1: Wonen en leven</i>	
Omgevingswet	159
Herontwikkeling Rheineplein	90
Voorziening onderhoud kapitaalgoederen	861
<i>Programma 2: Duurzame toekomst</i>	
Nationaal isolatieprogramma	1.107
CDOKE middelen	436
Actualiseren IBOR	75
<i>Programma 3: Inclusieve samenleving</i>	
Opvang Oekraïnevluchtelingen	5.013
Tijdelijke situatie 't Wooldrik	162
Orthopedagoog	62
Pilot waakvlam	139
Jeugdhulpteams	150
Swim2Play	135
Procescoördinator zorg en veiligheid	96
Afboeken kleedkamers	796
Onderzoek toekomstbestendige sociale basis	75
<i>Programma 4 Bestuur en samenleving</i>	
Programma Sociaal Domein	58
De Oversteek	158
Voorziening wachtgeld/APPA	928
<i>Programma 5: Financieel gezond</i>	
Vennootschapsbelasting	451
Grondexploitaties	11.613
Afschrijving oude gemeentehuis	317
Belastingen	102
Toevoegingen aan reserves	6.948
Totaal incidentele lasten	29.931

Incidentele baten	
<i>Programma 1: Wonen en leven</i>	
Realisatiestimulans	525
<i>Programma 2: Duurzame toekomst</i>	
Nationaal isolatieprogramma	1.107
CDOKE middelen	436
<i>Programma 3: Inclusieve samenleving</i>	
Opvang Oekraïnevluchtelingen	5.674
<i>Programma 5: Financieel gezond</i>	
Vennootschapsbelasting	248
Grondexploitaties	11.186
Onttrekkingen uit reserves	10.141
Totaal incidentele baten	29.317
Saldo van incidentele baten en lasten	614

1.4 Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Incidentele en structurele mutaties reserves (* € 1)		Toevoegingen				Onttrekkingen				
Reserve	Resultaatbest. 2024	I/S	Rente	I/S	Overig	I/S	Afschrijving	I/S	Overig	I/S
Algemene reserve	1.300.000	I								
Reserve beleidsontwikkeling	-3.008.000	I			3.472.679	I			4.119.000	I
Algemene reserve grondexploitatie	500.000	I								
Reserve gezondheidscentrum			19.285	S					14.270	S
Reserve gezondheidscentrum									62.000	I
Reserve verplichtingen exploitatie					578.000	I			112.000	I
Reserve verplichtingen kapitaallasten					800.000	I	267.866	S		
Reserve verplichtingen kapitaallasten							805.802	I		
Reserve budgetoverheveling	44.000	I			1.088.000	I			2.289.500	I
Reserve onderhoud vastgoed					205.000	I			1.013.806	I
Reserve Programma Organisatie									60.000	I
Reserve Bomenplan									21.460	I
Reserve kapitaalgoederen					300.000	S				
Reserve Huisvesting en bijbehorende voorz.	385.000	I							385.000	I
Reserve onderwijs Oekraïense oorlogsvluchtelingen									15.565	I
Reserve Vloedbeltverbinding										
Reserve Duurzaamheid	54.000	I							210.500	I
Reserve Bodemsaneringen									46.000	I
Reserve leges afvalstoffenheffing	1.000.000	I							1.000.000	I
Reserve herontwikkeling N743/N744					464.000	I				
Reserve Wet Open Overheid					120.000	I				
Reserve Omgevingswet					220.000	I				

1.5 Informatie Wet normering topinkomens

Gegevens 2025		
bedragen x € 1	J. Meijerink	M. Hollander
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1/1 - 31-12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	113.210	104.392
Beloningen betaalbaar op termijn	18.162	17.056
<i>Subtotaal</i>	<i>131.372</i>	<i>121.448</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	131.372	121.448
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2024			
bedragen x € 1	E.S.I. ter Koele	M. Hollander	J. Meijerink
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31-8	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.102	100.792	36.272
Beloningen betaalbaar op termijn	14.147	15.149	5.805
<i>Subtotaal</i>	<i>115.249</i>	<i>115.941</i>	<i>42.076</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	155.333	223.000	77.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	115.249	115.941	42.076
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

2 De balans en de toelichting

2.1 Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeentes daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële-verhoudingswet verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Borne in voldoende mate gewaarborgd. Dit leidt er toe dat gemeente Borne onder repressief toezicht van Provincie Overijssel staat.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de december circulaire van het boekjaar.

Eigen bijdrage op grond van de WMO: een aanvrager van een voorziening op grond van de WLZ en de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa betreffende kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden afgeschreven in 5 jaar.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- De gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- De gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- De visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of Rijk;
- Er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of Rijksoverheid;
- Het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- Periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De aan derden verstrekte geldleningen zijn opgenomen tegen het overdrachtsbedrag verminderd met de ontvangen aflossingen.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa**Vorraden****Onderhanden werk**

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**Vorderingen**

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde (tegen 2,325%) van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

2.2 Balans per 31 december 2025

ACTIVA (* € 1.000)	31 december 2025	31 december 2024
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	234	137
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	234	137
Materiële vaste activa	101.427	79.469
Investerings met een economisch nut	76.231	56.320
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.961	5.544
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	19.235	17.605
Financiële vaste activa	8.064	8.024
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	803	738
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	-	-
Leningen aan deelnemingen	108	108
Overige leningen u/g	7.153	7.178
Overige langlopende uitzettingen	-	-
TOTAAL VASTE ACTIVA	109.725	87.631
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	30.524	29.420
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	30.524	29.420
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.705	2.861
Vorderingen op openbare lichamen	455	1.167
Overige vorderingen	1.250	1.694
Liquide middelen	38	15
Banksaldi	31	9
Kassaldi	7	6
Overlopende activa	10.360	12.163
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7.693	7.318
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.667	4.845
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	42.627	44.459
TOTAAL ACTIVA	152.352	132.090
Geschat bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	1.000	3.874

PASSIVA (* € 1.000)	31 december 2025	31 december 2024
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	40.843	43.945
Algemene reserves	16.970	18.824
Bestemmingsreserves	24.204	24.846
Gerealiseerde resultaat	-331	275
Voorzieningen	8.526	5.713
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.714	5.088
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	1.813	625
Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	73.344	57.517
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	73.344	57.512
Door derden belegde gelden	-	-
Waarborgsommen	-	5
TOTAAL VASTE PASSIVA	122.713	107.174
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.760	9.929
Overige kasgeldleningen	9.000	4.000
Banksaldi	3.803	3.229
Overige schulden	2.958	2.700
Overlopende passiva	13.878	14.987
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.750	7.995
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	7.062	6.862
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	67	130
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	29.639	24.916
TOTAAL PASSIVA	152.352	132.090
Gewaarborgde geldleningen	95.854	92.900
Garantstellingen	707	722

2.3 Toelichting op de balans per 31 december 2025

2.3.1 Vaste activa

De vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Immateriële vaste activa	234	137
Materiële vaste activa	101.427	79.469
Financiële vaste activa	806	8.024
Totaal	109.725	87.631

De verschillende onderdelen zijn hieronder toegelicht.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	234	137
Totaal	234	137

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Investeringen	Bijdr.derden	Afschrijv.	Reclassific.	Boekwaarde 31 dec. '25	Afsluiten (ja/nee)
Vorb.krediet Wensink Zuid fase 2-4	137	193	96	-	-	234	nee
Totaal	137	193	96	-	-	234	

Het voorbereidingskrediet kan nog niet worden afgesloten. In 2026 worden er nog kosten gemaakt in het kader van de planvoorbereiding van Wensink-Zuid voor deelgebied 2-5, waaronder een waterhuishoudkundig plan voor heel Wensink-Zuid en het definitief ontwerp voor deelgebied 2.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Investeringen met een economisch nut	76.231	56.320
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.961	5.544
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	19.235	17.605
Totaal	101.427	79.469

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Investerings	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Des- investerings	Afw./reclass.	Boekwaarde 31 dec. '25
Economisch nut:							
Gronden en terreinen*	10.920	-	-	200	-	5.713	5.007
Bedrijfsgebouwen	41.482	22.862	520	2.639	-	-	61.185
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	41	-	-	3	-	-	38
Machines, apparaten en installaties	2.295	6.839	322	261	-	-	8.551
Overige materiële vaste activa	1.582	6	-	137	-	-	1.451
Totaal economisch nut	56.320	29.707	843	3.239	-	5.713	76.231
Economisch nut, dekking door heffing:							
Gronden en terreinen	331	-	-	24	-	-	307
Bedrijfsgebouwen	35	-	-	2	-	-	33
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.178	727	-	284	-	-	5.621
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal economisch nut, dekking door heffing	5.544	727	-	310	-	-	5.961
Maatschappelijk nut vóór 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.708	-	-	81	-	-	1.627
Overige materiële vaste activa	9	-	-	1	-	-	8
<i>Subtotaal</i>	<i>1.717</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>82</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>1.635</i>
Maatschappelijk nut vanaf 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15.845	2.430	310	398	-	-	17.566
Overige materiële vaste activa	44	-	-	11	-	-	33
<i>Subtotaal</i>	<i>15.889</i>	<i>2.430</i>	<i>310</i>	<i>409</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>17.599</i>
Totaal maatschappelijk nut	17.605	2.430	310	490	-	-	19.235
Totaal	79.469	32.864	1.153	4.040	-	5.713	101.427

* I.v.m. het openen van de grondexploitatie Park Oud Borne en fase 4 Bornsche Maten is de boekwaarde van deze gronden (€ 5,7 miljoen) ingebracht en daarmee gereclassificeerd naar de voorraden.

Overzicht kredieten

Op totaalniveau is de uitputting van de kredieten als volgt:

<i>Kredietenoverzicht (* € 1.000)</i>		Begrote lasten	Begrote baten	Beschikbaar saldo	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Resterend saldo	
Totaal		88.885	-24.910	63.975	14.443	31.714	17.818	

Wonen en Leven

<i>Kredietenoverzicht (* € 1.000)</i>	Startdatum	Begrote lasten	Begrote baten	Beschikbaar saldo	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Resterend saldo	Afsluiten (ja/nee)
Oonksweg : reconstructie	25-5-2021	8.600	-4.500	4.100	2.654	73	1.373	nee
Bornerbroeksestraat fietsonderdoorgang	25-5-2021	19.400	-18.200	1.200	495	134	571	nee
Herinrichting Spanjaardswijk	1-1-2022	2.850	-250	2.600	1.894	706	-	ja
Aanleg groen Spanjaardswijk	1-1-2022	250	-	250	1	249	-	ja
NBD Borden 2023	1-1-2023	70	-	70	-	-	70	ja
Herinr. Weerselosestraat 30km/u	7-11-2023	124	-	124	-	79	45	nee
Bomen 2024	1-1-2024	220	-	220	17	203	-	ja
Rioolvervanging Spanjaardswijk	1-1-2024	736	-	736	662	74	-	ja
Herinr. Prins Bernhardlaan	1-1-2024	3.000	-1.513	1.487	124	32	1.331	nee
Rioolvervanging Prins Bernhardlaan	1-1-2024	1.000	-	1.000	-	-	1.000	nee
Rotonde Azelosestr./Tw.blokweg fietspad	1-1-2024	650	-419	231	25	53	153	nee
GRP kredieten 2024 (Watertakenplan)	1-1-2024	986	-	986	242	653	91	ja
GRP kredieten 2025 (Watertakenplan)	1-1-2025	836	-	836		-	836	nee
Parkeergarage : brandveiligheid	28-1-2025	550	-	550		494	56	nee
Bomen 2025	27-5-2025	220	-	220		74	146	nee
Wegen 2025	27-5-2025	100	-	100		100	-	ja
Spelen 2025	27-5-2025	50	-	50		8	42	nee
Totaal PR1 Wonen en leven		39.642	-24.882	14.760	6.114	2.932	5.714	

NBd Borden

Vervanging van het bordenbestand gaat pas plaatsvinden na de projecten Vloedbeltverbinding en N743/N744.

Inclusieve samenleving

<i>Kredietenoverzicht (* € 1.000)</i>	Startdatum	Begrote lasten	Begrote baten	Beschikbaar saldo	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Resterend saldo	Afsluiten (ja/nee)
Kindcentrum Borne-West	11-7-2023	10.846	-	10.846	1.790	9.030	26	ja
Zwembad 2023/2024	11-7-2023	1.001	-	1.001	808	265	-72	nee
Sportcomplex Borne-West	11-7-2023	24.920	-	24.920	2.463	13.120	9.337	nee
Verduurzaming sporthal De Wensinkhof	1-1-2024	242	-28	214	-	11	203	nee
Totaal PR3 Inclusieve samenleving		37.009	-28	36.981	5.061	22.426	9.494	

Zwembad 2023/2024

Het autonoom maken van het zwembad is duurder uitgevallen dan vooraf geraamd. Tijdens de uitvoering zijn aanvullende technische en bouwkundige aandachtspunten naar voren gekomen die vooraf niet volledig te voorzien waren, waardoor de uitvoering complexer bleek dan aangenomen. Deze werkzaamheden lopen nog door in 2026. Daarnaast dient de installatie aan de voorzijde van het zwembad te worden verplaatst naar de achterzijde. De werkzaamheden zijn niet voorzien. Een aanvullend krediet hiervoor wordt aangevraagd bij de halfjaarrapportage 2026.

Bestuur en samenleving

Kredietenoverzicht (* € 1.000)	Startdatum	Begrote lasten	Begrote baten	Beschikbaar saldo	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Resterend saldo	Afsluiten (ja/nee)
ICT: Vervangingsinvesteringen 2023	1-1-2023	236	-	236	66	19	151	nee
ICT: aanschaf hardware De Oversteek	1-1-2024	405	-	405	-	86	319	nee
ICT: audiovis. middelen Huis van Borne	1-1-2024	250	-	250	-	16	234	nee
Totaal PR4 Bestuur en samenleving		891	-	891	66	121	704	

ICT: Vervangingsinvesteringen 2023

Het budget voor de vervanging van monitoren en monitorarmen is nog niet uitgenut omdat de bouw van het Huis van Borne vertraging heeft opgelopen en de automatiseringssamenwerking met Hengelo in het voorjaar 2026 start. Daarom het verzoek om dit krediet over te hevelen naar 2026. In de projectfinanciering IT migratie Hengelo is rekening gehouden met dit krediet.

Financieel gezond

Kredietenoverzicht (* € 1.000)	Startdatum	Begrote lasten	Begrote baten	Beschikbaar saldo	Realisatie t/m 2024	Realisatie 2025	Resterend saldo	Afsluiten (ja/nee)
Huis van Borne: verbouwing	20-4-2021	9.160	-	9.160	3.202	5.429	529	nee
Huis van Borne: inrichting	20-4-2021	383	-	383	-	6	377	nee
Huis van Borne: vervangen installaties	30-9-2025	800	-	800		800	-	ja
Bevorderen verwervingskansen	30-9-2025	1.000	-	1.000		-	1.000	nee
Totaal PR5 Financieel gezond		11.343	-	11.343	3.202	6.235	1.906	

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit:
(* € 1.000)

	31 dec. '25	31 dec. '24
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	803	738
Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	-	-
Leningen aan deelnemingen	108	108
Overige leningen u/g	7.153	7.178
Overige langlopende uitzettingen	-	-
Totaal	8.064	8.024

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

(x € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Verstrekkings- Des- investeringen	Aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31 dec. '25
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	738	65	-	-	803
Kapitaalverstr. aan gemeensch. regelingen	-	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	108	-	-	-	108
Overige leningen u/g	7.178	663	-	688	7.153
Overige langlopende uitzettingen	-	-	-	-	-
Totaal	8.024	728	-	688	8.064

Verstrekkings- (€ 728.000)

Er zijn in 2025 voor € 65.000 extra aandelen aangekocht van Twente Milieu. Daarnaast zijn er via SVn leningen verstrekt voor € 663.000.

Aflossingen (€ 688.000)

Deze bestaan uit:

Starters- en duurzaam wonen leningen via SVn (€ 652.000), Hypothecaire geldleningen (€ 14.500) en een duurzaamheidslening (€ 21.500).

2.3.2 Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Vorraden	30.524	29.420
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.705	2.861
Liquide middelen	38	15
Overlopende activa	10.360	12.163
Totaal	42.627	44.459

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden bestaan uit onderhanden werk, gespecificeerd naar bouwgronden in exploitatie. In onderstaand overzicht wordt het verloop van de boekwaarde per complex weergegeven:

<i>Grondexploitaties (* € 1.000)</i>	BW 31 dec. '24	Inbrengwaarde *	Rente	Invest.	Opbr.	BW 31 dec. '25	Winstn. 31 dec. '24	Mutatie winstn. '25	Winstn. 31 dec. '25	Winstafsla g 31 dec '24	Mutatie winstafsla g	Winstafsla g 31 dec '25	Voorz. 31 dec. '24	Mutatie voorz. '25	Voorz. 31 dec. '25	Balansw. 31 dec. '25
Bedrijventerrein De Veldkamp	27.619	-	470	477	1.193	27.372	-	-	-	-	-	-	7.804	184	7.988	19.384
De Veste	-1.592	-	-27	106	-	-1.513	545	47	593	-	-	-	-	-	-	-921
Eschwonon de Maten I	-5.109	-	-87	215	1.432	-6.413	5.462	332	5.795	-188	188	-	-	-	-	-619
Eschwonon de Maten II	1.313	-	22	1.722	5.786	-2.729	484	826	1.310	-563	563	-	-	-	-	-1.418
Park Oud Borne	-	2.754	-	522	2	3.273	-	-	-	-	-	-	-	2.422	2.422	851
De Horsten	4.414	-	75	270	6	4.752	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.752
Bornsche Maten fase 4	-	2.959	-	191	-	3.150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.150
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.439	-	75	332	0	4.846	441	79	521	-	-	-	-	-	-	5.367
Uitbreiding Hertme	-124	-	-2	24	1	-103	81	-0	81	-	-	-	-	-	-	-22
Totaal	30.961	5.713	526	3.857	8.421	32.636	7.014	1.284	8.299	-751	751	-	7.804	2.607	10.411	30.524

* De boekwaarde van deze gronden zijn vanuit de materiële vaste activa ingebracht en daarmee gereclassificeerd naar de voorraden.

Bedrijventerrein De Veldkamp

Gemeente Borne en gemeente Hengelo ontwikkelen samen het Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp. Gemeente Hengelo is verantwoordelijk voor 80/115e deel van het resultaat en Borne voor 35/115e deel. Voor het Bornse aandeel in het becijferde tekort van de grondexploitatie is een voorziening getroffen (de gemeente Hengelo heeft een voorziening getroffen voor haar aandeel). Zodoende is het tekort op de volgende wijze voorzien:

Tekort GREX per 1-1-2026	
(* € 1.000)	26.247
voorziening Borne	7.988
voorziening Hengelo	18.259

De boekwaarde is geheel belegd bij gemeente Borne. Jaarlijks worden de grondexploitaties herzien en worden de beide voorzieningen door Borne en Hengelo aangepast naar rato van het aandeel in het actuele becijferde tekort op startwaarde (netto contante waarde). Bij afsluiting van het complex zal de gemeente Hengelo, conform de samenwerkingsovereenkomst, de Hengelose voorziening inzetten om 80/115e deel van het resterende tekort overmaken aan gemeente Borne.

Toelichting te verwachten resultaten:

De Veste (Bornsche Maten fase 2c)

De gronduitgifte voor deze fase is volledig afgerond. Op dit moment wordt er volop gebouwd aan de twee nieuwe appartementencomplexen. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 36.000 hoger uit dan de grondexploitatie van 2025 (per 1 januari 2026). Het hogere resultaat komt doordat het resterende budget voor het woonrijp maken van het plein is geactualiseerd.

Eschwonon-De Maten I (Bornsche Maten fase 3a)

Fase 3a is voor een groot deel afgerond, inclusief de afwikkeling van een gedeelte wat in handen is van een ontwikkelaar die op eigen grond ontwikkelt. In 2025 zijn de laatste gronden verkocht door de gemeente. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 55.000 lager uit dan de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Het lagere resultaat is voornamelijk het gevolg van het toevoegen van civieltechnische kosten voor het gefaseerd woonrijp maken en de actualisering van de civieltechnische kosten.

Eschwonon-De Maten II (Bornsche Maten fase 3b)

Fase 3b van de Bornsche Maten is nu bijna helemaal bouwrijp gemaakt. Dit betekent dat het gebied klaar is voor de bouw van nieuwe woningen. In 2025 is er goede voortgang geweest in Eschwonon-de Maten II. Ten opzichte van de verwachting in de grondexploitatie van vorig jaar zijn gronden sneller geleverd dan verwacht. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 933.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Dat het resultaat is gewijzigd komt voornamelijk door verwerking van prijsafspraken.

Park Oud Borne (Bornsche Maten fase 3c)

Park Oud Borne is in 2025 toegevoegd, vandaar n.v.t. in de eerste kolom. In 2025 is de grond die nog niet in eigendom was verworven. In 2026 wordt gestart met het maken van een stedenbouwkundig plan voor dit gebied. Voor de mutatie op Park Oud Borne is bij vaststelling een bedrag van 2,1 miljoen euro toegevoegd aan de voorziening. In de jaarstukken van 2025 blijft hiervan nog een saldo van circa € 256.000 over. In totaal is het verwachte resultaat € 2,4 miljoen negatief. Daarvoor is een voorziening gevormd.

De Horsten (Bornsche Maten fase 3d)

De derde fase van de Bornsche Maten is momenteel in uitvoering, De Horsten is hier onderdeel van. In 2025 zijn er met name plankosten gemaakt aangaande gronduitgifte en voorbereidingen bouwrijp maken. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 1.161.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Dat het resultaat is gewijzigd komt voornamelijk door verwerking van prijsafspraken.

Fase 4 (Bornsche Maten fase 4)

Fase 4 is in 2025 toegevoegd, vandaar n.v.t. in de eerste kolom. Eind 2025 is begonnen met het maken van een stedenbouwkundig plan voor dit gebied. De grondexploitatie voor Bornsche Maten fase 4 resulteert in een verwacht positief saldo van circa € 753.000 op contante waarde per 1 januari 2026.

Grondslagen Bornsche Maten 3C en 4

De grondslagen behorende bij deelgebieden 3C en 4 sluiten aan op de huidige planfase waarin de gemeente Borne zich bevindt. Fases 3a is zo goed als afgerond en fase 3b vordert ook goed, een logische vervolgstap is het afronden van Park Oud Borne (fase 3c). Park Oud Borne is het laatst te openen complex in de derde fase voor de Bornsche Maten. Fase 4 van Bornsche Maten is in de woondeal als sleutelproject opgenomen. In het Bestuurlijk Overleg Wonen in de regio Twente op 20 maart 2025 is door de aanwezig wethouders ingestemd met de herijking van de woondeal, waardoor gemeente Borne zich verder mag gaan uitbreiden. Voor beide deelgebieden geldt dat op dit moment nog geen vastgesteld bestemmingsplan beschikbaar is en dat de ruimtelijke en programmatische uitwerking zich nog in een globale fase bevindt.

De huidige grondexploitatie is gebaseerd op een voorlopige verdeling van het plangebied. Hierbij zijn globale uitgangspunten gebruikt voor het programma, de inrichting en de kosten. De beschikbare informatie en aannames zijn verwerkt in de normatieve berekeningen van de verschillende deelgebieden. Hierdoor ontstaat een berekening op basis van de op dit moment geldende uitgangspunten, voordat er getekend is aan een stedenbouwkundig ontwerp. Dit is zeker niet ongebruikelijk als eerste versie van een grondexploitatie in de beginfase van een project. Dit biedt de gemeente juist de snelheid die belangrijke ontwikkelingen zoals deze verdienen. Dit gaat dan met name om de budgetten voor planvorming en voor de verwerving van gronden.

Naarmate de planvorming verder wordt uitgewerkt en aanvullende onderzoeken, ontwerpen en besluitvorming beschikbaar komen, vindt nadere detaillering plaats van de kosten- en opbrengstenramingen. Eventuele bijstellingen worden in volgende actualisaties van de grondexploitatie verwerkt.

Wijkerslocatie Olde Engberink

Gemeente Hengelo en Borne hebben gezamenlijk besloten om alle kavels binnen het plangebied te verkopen. In januari 2026 zijn alle overgebleven kavels tegelijk te koop aangeboden. Hierdoor is de looptijd van de grondexploitatie met twee jaar verkort. Omdat de opbrengsten dan eerder binnenkomen, heeft dit een positief effect op het resultaat. Het netto contante waarde resultaat is met circa € 297.000 verbeterd ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). De verbetering kan hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de indexering van de recent getaxeerde kavels. De risicoverdeling voor het woningbouwproject Wijkerslocatie Olde Engberink bedraagt 50/50. Het resultaat (overschot) op NCW per 1 januari 2025 voor de gemeente Borne bedraagt dus 50% van het overschot € 2.116.000 dat wil zeggen € 1.058.000 (totaal opgenomen in tabel).

Uitbreiding Hertme II

Het bestemmingsplan is vastgesteld, echter is daartegen beroep ingesteld waardoor het project vertraging oploopt. Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt circa € 38.000 lager uit dan de grondexploitatie 2025 (per 1 januari 2026). Het lagere resultaat is voornamelijk het gevolg van de indexering van de civieltechnische kosten en toepassen herziene grondprijzen voor sociale woningbouw.

De Veldkamp

Het resultaat op contante waarde per 1 januari 2026 van de grondexploitatie 2026 komt voor het aandeel van Borne (35/115) circa € 28.000 lager uit dan de grondexploitatie van 2025 (per 1 januari 2026). De verslechtering komt hoofdzakelijk door de extra gemaakte plankosten en het toevoegen van plankosten in verband met afronding van het project. De verbetering aan de opbrengstenkant komt doordat er meer vierkante meters zijn verkocht dan oorspronkelijk was begroot. Daardoor is de totale opbrengst van de verkochte kavel hoger uitgekomen dan verwacht.

De risicoverdeling voor het bedrijventerrein De Veldkamp bedraagt 80/115 voor de gemeente Hengelo en 35/115 voor de gemeente Borne. Het resultaat (tekort) op Netto Contant Waarde (NCW) per 1 januari 2025 voor de gemeente Borne bedraagt dus 35/115 deel van € 26.247.000 namelijk € 7.988.000 (totaal opgenomen in tabel).

Parameters

Omschrijving	1-1-2026 ¹	2027	2028	2029 t/m 2035	2036 e.v.
Kosten					
Verwerving	5,7%	7,8%	7,8%	2,5%	2,5%
Plankosten	2,8%	3,6%	3,4%	2,5%	2,5%
Civieltechnische kosten	2,5%	3,9%	3,9%	2,5%	2,5%
Opbrengsten					
Woningbouw vrije sector	²	3,5% ³	3,0% ³	2,5% ³	0,0% ⁵
Woningbouw sociale sector	²	2,0%	2,0%	2,0%	0,0% ⁵
Bedrijven	²	0,0% ⁴	0,0% ⁴	0,0% ⁴	0,0% ⁵
Rente					
		2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

¹ Prijspeilcorrectie van 1-1-2025 naar 1-1-2026

² Wordt bepaald in grondprijzennotitie 2026

³ M.u.v. Wijkerslocatie Olde Engberink, hier wordt het percentage van gemeente Hengelo gehanteerd

⁴ Onder voorbehoud, wordt in samenspraak met gemeente Hengelo bepaald

⁵ Vanaf 2036, conform BBV regelgeving 0%, voor de opbrengsten van woningbouwkvavels en bedrijventerreinen

Overzicht nog te realiseren kosten en opbrengsten

(* € 1.000)	BW 31 dec. '25	Geraamde kosten	Geraamde opbr.	Geraamde rente	Nominaal eindres.	Eindres. contante waarde
Bedrijventerrein De Veldkamp	27.372	450	1.597	547	26.772	26.247
De Veste	-1.513	847	-	-30	-697	-683
Eschwonon de Maten I	-6.413	627	-	-255	-6.042	-5.807
Eschwonon de Maten II	-2.729	6.398	5.522	-268	-2.121	-1.960
Park Oud Borne	3.273	2.897	3.795	299	2.675	2.422
De Horsten	4.752	9.348	16.797	355	-2.342	-2.121
Bornsche Maten fase 4	3.150	27.840	33.606	1.734	-882	-753
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.846	333	7.532	107	-2.246	-2.116
Uitbreiding Hertme	-103	920	1.383	-3	-569	-536
Totaal	32.636	49.659	70.233	2.486	14.549	14.694

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

In onderstaand overzicht worden de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	31 dec. '25	Voorziening	31 dec. '25	31 dec. '24
Vorderingen op openbare lichamen	455	-	455	1.167
Overige vorderingen	1.814	-564	1.250	1.694
Totaal	2.269	-564	1.705	2.861

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '25	Boekwaarde 31 dec. '24
Gemeente Hengelo	230	496
GBT	224	547
Samen Twente	1	-
Ministerie van Asiel en Migratie	-	82
Gemeente Losser	-	22
Gemeente Tubbergen	-	10
Gemeente Dinkelland	-	10
Totaal	455	1.167

De overige vorderingen bestaan uit:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '25	Boekwaarde 31 dec. '24
Debiteuren	217	588
Belastingdebiteuren	474	448
Debiteuren bijstandsverlening	1.123	1.301
Totaal	1.814	2.337
Af: Voorziening voor oninbaarheid	564	643
Totaal	1.250	1.694

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om overtollige kasmiddelen bij het Rijk te stallen. Hiervoor geldt een drempelbedrag van 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. De liquide middelen boven deze drempel dienen dagelijks bij 's Rijks schatkist aangeboden te worden. In onderstaande tabel is weergegeven welk bedrag gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist is gehouden:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2025					
(1)	Drempelbedrag	2188			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	20	6	43	2
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.167	2.182	2.145	2.186
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	109.377			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	109.377			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	2188			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	1.826	534	3.947	175
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	20	6	43	2

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Kassaldi	7	6
Banksaldi	31	9
Totaal	38	15

De banksaldi betreft een rekening bij de Rabobank. Het saldo is vrij opneembaar.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7.693	7.318
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.667	4.845
Totaal	10.360	12.163

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel zijn als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	31 dec. '24	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31 dec. '25
Rijk:				
Belastingdienst	5.912	6.320	5.912	6.320
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	-	586	-	586
Gemeentefonds	258	418	258	418
Ministerie Asiel en Migratie	-	197	-	197
RDW	1	1	1	1
Ministerie EZK	713	-	713	-
Ministerie BZK	7	-	7	-
Provincie:				
Subsidie Weerselosestraat	-	28	-	28
Subsidie Woonzorgvisie	-	6	-	6
Subsidie WUP Wensink Zuid	5	-	-	5
Subsidie Activiteitenplan 2021-2024	-	2	-	2
Subsidie F35 Noord	315	-	315	-
Subsidie Asbestsaneringsbodempogave 2024	75	-	75	-
Subsidie waterbeheersing Enk	4	-	4	-
Overige overheden:				
Samen Twente	-	60	-	60
Veiligheidsregio Twente	-	51	-	51
UWV	26	16	26	16
GBT	-	2	-	2
SWB	2	-	2	-
Gemeente Enschede	1	-	1	-
Totaal	7.318	7.688	7.313	7.693

2.3.3 Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Eigen vermogen	40.843	43.945
Voorzieningen	8.526	5.713
Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	73.344	57.517
Totaal	122.713	107.174

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Algemene reserves	16.970	18.824
Bestemmingsreserves	24.204	24.846
Gerealiseerde resultaat	-331	275
Totaal	40.843	43.945

Het verloop wordt in het hieronder opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat- bestemming	Dekking afschrijving	Boekwaarde 31 dec. '25
Algemene reserves						
Algemene reserve	5.600	-	-	1.300	-	6.900
Reserve beleidsontwikkeling	11.524	3.473	4.119	-3.008	-	7.870
Algemene reserve grondexploitatie	1.700	-	-	500	-	2.200
Totaal algemene reserves	18.824	3.473	4.119	-1.208	-	16.970
Bestemmingsreserves						
Reserve gezondheidscentrum	482	19	76	-	-	425
Reserve verplichtingen exploitatie	162	578	112	-	-	628
Reserve verplichtingen kapitaallasten	6.415	800	-	-	1.074	6.142
Reserve budgetoverheveling	2.246	1.088	2.290	44	-	1.088
Reserve onderhoud vastgoed	1.219	205	1.014	-	-	411
Reserve Programma Organisatie	342	-	60	-	-	282
Reserve Bomenplan	169	-	21	-	-	148
Reserve kapitaalgoederen	300	300	-	-	-	600
Reserve Huisvesting en bijbehorende voorz.	5.855	-	-	385	-	6.240
Reserve onderwijs Oekraïense oorlogsvluchtelingen	76	-	16	-	-	60
Reserve Vloedbeltverbinding	5.857	-	-	-	-	5.857
Reserve Duurzaamheid	373	-	211	54	-	217
Reserve Bodemsaneringen	1.350	-	46	-	-	1.304
Reserve leges afvalstoffenheffing	-	-	1.000	1.000	-	-
Reserve herontwikkeling N743/N744	-	464	-	-	-	464
Reserve Wet Open Overheid	-	120	-	-	-	120
Reserve Omgevingswet	-	220	-	-	-	220
Totaal bestemmingsreserves	24.846	3.794	4.845	1.483	1.074	24.204

Algemene reserves

Algemene reserve

De algemene reserve dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.

Reserve beleidsontwikkeling

Deze reserve dient voor het bekostigen incidentele uitgaven die voortvloeien uit het beleidsplan.

Algemene reserve grondexploitatie

De belangrijkste functie van de reserve grondexploitatie is het vormen van een financiële buffer voor niet voorziene resultaten binnen de grondexploitaties.

Bestemmingsreserves

Gezondheidscentrum

Bij de opheffing van de stichting Gezondheidscentrum Borne is het saldo van €500.000 van de stichting aan gemeente Borne geschonken onder voorwaarden. Deze voorwaarden zijn:

1. De middelen blijven apart inzichtelijk onder 'Fonds Gezondheidszorg';
2. Uit dit fonds kunnen bijdragen worden toegekend aan projecten die de volksgezondheid binnen de gemeentegrenzen bevorderen indien overheid, verzekeraars ofwel anderen hiervoor geen verantwoordelijkheid dragen;
3. Het is mogelijk om voor projecten waarvoor de verantwoordelijkheid ligt bij voornoemde partijen bijdragen toe te kennen binnen de ruimte van een minimale en maximale uitvoering;
4. Aan het fonds dient een jaarlijkse rente van 4% te worden toegevoegd.

Verplichtingen exploitatie

Zodra er dekking wordt gezocht voor een nieuwe incidentele verplichting vanuit de algemene reserve beleidsontwikkeling wordt het bedrag vanuit de reserve beleidsontwikkeling overgeheveld naar de reserve verplichtingen exploitatie. Vanuit deze reserve wordt er dan jaarlijks een bedrag gedoteerd conform besluitvorming.

Verplichtingen kapitaallasten

Wat voor de bestemmingsreserve verplichtingen exploitatie geldt, geldt ook voor deze bestemmingsreserve. Alleen hier wordt een bedrag vanuit de reserve beleidsontwikkeling overgeheveld voor een investering en worden de jaarlijkse kapitaallasten onttrokken uit deze bestemmingsreserve.

Budgetoverheveling

Deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks gebruikt om budgetten die voldoen aan de spelregels rondom budgetoverheveling over te hevelen en een jaar later vrij te laten vallen.

Onderhoud vastgoed

Het groot onderhoud van ons vastgoed kan hieruit worden gedekt.

Programma organisatie

Deze bestemmingsreserve is in 2021 ingevoerd voor de uitvoering van de resterende onderdelen vanuit het programma organisatie.

Bomenplan

Bij de begrotingsbehandeling 2022 en de integrale afweging nieuw beleid is een amendement aangenomen om tot aanplanting te komen van 23.374 bomen. Voor de planvorming is toen € 200.000 beschikbaar gesteld. De werkelijk gemaakte plankosten worden uit deze reserve gedekt.

Kapitaalgoederen

Om achterstallig onderhoud in de toekomst te voorkomen en tijdig vervangingen in de openbare ruimte te kunnen doen is deze bestemmingsreserve ingesteld bij de nota kapitaalgoederen 2021-2024. Vanaf 2023 wordt deze bestemmingsreserve gefaseerd opgebouwd.

Huisvesting en bijbehorende voorzieningen

De middelen in deze reserve zijn bestemd voor de opgave die er ligt op het gebied van huisvesting, opvang van mensen uit Oekraïne, asielzoekers, statushouders, spoedzoekers en alle bijbehorende voorzieningen.

Onderwijs Oekraïense oorlogsvluchtelingen

Deze reserve is bedoeld om een aantal Oekraïense oorlogsvluchtelingen te kunnen laten studeren. De werkelijk gemaakte kosten worden jaarlijks gedekt uit deze reserve.

Vloedbeltverbinding

Het bedrag in deze reserve betreft de dekking voor de bijdrage van Borne aan de provinciale aanleg van de Vloedbeltverbinding.

Duurzaamheid

Deze bestemmingsreserve is ingesteld met het vaststellen van het Programmaplan Duurzaamheid en wordt ingezet ter dekking van de lasten uit het programmaplan Duurzaamheid 2024-2027.

Bodemsaneringen

Deze reserve is ingesteld om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen.

Leges afvalstoffenheffing

Deze reserve is tijdelijk ingesteld om het tekort in de voorziening afval te dekken. De reserve kan opgeheven worden.

Herontwikkeling N743/N744

Deze reserve is ingesteld bij de financiële eindejaarswijzigingen in december 2025 en is bedoeld om kosten voor planvorming en bijbehorende onderzoeken naar kabels, leidingen, grond en milieukundige aspecten te dekken. Dit betreft een meerjarig traject.

Wet Open Overheid

In 2024 is een incidenteel budget van € 120.000 voor de Woo overgeheveld van 2024 naar 2025. Er is in 2025 onvoldoende capaciteit beschikbaar geweest om het plan uit te kunnen voeren. Omdat het een plan over meerdere jaren betreft is voorgesteld hiervoor een bestemmingsreserve in te stellen in plaats van het budget over te hevelen.

Omgevingswet

De afhechting van de implementatie van de Omgevingswet loopt de komende jaren door. De ontwikkelopgave rondom de Omgevingswet betreft een forse, complexe en meerjarige ontwikkeling. Immers, het opstellen van de benodigde producten, waaronder het (verder) bouwen aan een beleidshuis conform de Omgevingswet, en het opzetten en werken conform de processen conform de Omgevingswet is voor elke gemeente een leer-/ontwikkeltraject. Omwille van deze reden is deze bestemmingsreserve ingesteld en de incidentele middelen die in 2025 niet zijn benut van € 220.000 zijn toegevoegd aan de reserve. Op deze manier kunnen de middelen onttrokken worden wanneer ze benodigd zijn.

Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.714	5.088
Voorziening voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	1.813	625
Totaal	8.526	5.713

Het verloop in 2025 wordt in het hieronder opgenomen overzicht per voorziening weergegeven:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31 dec. '25
Verplichtingen, verliezen en risico's					
Voorziening wet APPA	2.375	649	-	90	2.934
Voorziening wachtgeld wethouders	92	279	-	83	288
Voorziening onderhoud kapitaalgoederen	2.032	861	-	168	2.725
Voorziening verlofsaldo	439	110	-	-	549
Voorziening IKB verlofsparen	151	67	-	-	218
Totaal	5.088	1.967	-	341	6.714
Middelen van derden met bestemming					
Voorziening riolering	625	430	-	-	1.055
Voorziening afval	-	758	-	-	758
Totaal	625	1.188	-	-	1.813
Totaal	5.713	3.155	-	341	8.526

Voorziening wet APPA

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De Appa-pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Gemeenten hebben de taak een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. Door de stijgende levensverwachting is de pensioen richtleeftijd in de Appa met ingang van 1 januari 2018 vastgesteld op 68 jaar. De voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van de wethouders is op contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Het rentepercentage waarmee de voorziening contant wordt gemaakt bedraagt 2,954%. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar (2024: 2,325%). In verband met de voorgenomen overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (ABP) is de voorziening fors verhoogd.

Voorziening wachtgeld wethouders

In 2021 is een voorziening gecreëerd voor wachtgeld wethouders. Op dit moment wordt er wachtgeld uitbetaald aan 1 ex-wethouder. Daarnaast wordt er voor de toekomst rekening gehouden met een verplichting, waardoor de voorziening is aangevuld met € 279.000.

Voorziening onderhoud kapitaalgoederen

Uit de nota kapitaalgoederen die vierjaarlijks opnieuw wordt vastgesteld blijkt hoeveel achterstallig onderhoud Borne heeft. Voor deze omvang dient verplicht een voorziening te worden ingesteld. In het voorjaar 2025 is de nieuwe nota kapitaalgoederen vastgesteld. Per balansdatum is de verwachting is dat ruim € 2,7 miljoen benodigd is voor achterstallig onderhoud.

Voorziening verlofsaldo

Er is sprake van een overmatig spaarsaldo van verlofuren, waardoor er geen sprake meer is van een jaarlijks vergelijkbaar volume. Daarom is er € 549.000 als verplichting opgenomen.

Voorziening IKB verlofsparen

Daarnaast is het mogelijk om via het IKB verlof te sparen. Voor het opgebouwde saldo dient een voorziening te worden gevormd. Ultimo 2025 bedraagt dit saldo € 218.000.

Voorziening riolering en afval

De aanleg en het beheer van de riolering, en het ophalen en verwerken van huisvuil zijn gemeentelijke taken. Om deze taken te bekostigen wordt een heffing geheven. Het totaal van de heffingen mag niet hoger zijn dan de werkelijke kosten die in dit kader worden gemaakt. De jaarlijkse kosten van het beheer en onderhoud van rioleringen fluctueren jaarlijks dermate, dat geen rechtstreekse kostendekking uit rioolheffingen kan worden verwacht. Om schommelingen in de hoogte van de heffing te voorkomen wordt een voorziening aangehouden voor het onbestede deel van de geïnde heffingen.

De risicovoorzieningen voor tekorten grondexploitaties en debiteuren zijn niet gerubriceerd onder de voorzieningen, maar worden direct in mindering gebracht op de boekwaarde van het actief waarop deze betrekking hebben.

Vaste schulden met rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Onderh. leningen binnenlandse pensioenfondsen/verzekeringsinst.	-	-
Onderh. leningen binnenlandse banken/overige financiële instellingen	73.344	57.512
Door derden belegde gelden	-	-
Waarborgsommen	-	5
Totaal	73.344	57.517

Het verloop van de vaste schulden in 2025 wordt in het hieronder opgenomen overzicht weergegeven:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '24	Opnames	Aflossingen	Boekwaarde 31 dec. '25
Onderh. leningen binnenlandse pensioenfondsen/verzekeringsinst.	-	-	-	-
Onderh. leningen binnenlandse banken/overige financiële instellingen	57.512	29.000	13.168	73.344
Door derden belegde gelden	-	-	-	-
Waarborgsommen	5	-	5	-
Totaal	57.517	29.000	13.173	73.344

De totale rentelast in 2025 van de vaste schulden bedraagt € 1.148.690.

2.3.4 Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.760	9.929
Overlopende passiva	13.878	14.987
Totaal	29.639	24.916

De verschillende onderdelen zijn hieronder toegelicht.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De kortlopende schulden bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Opgenomen kasgeldleningen	9.000	4.000
Banksaldi	3.803	3.229
Overige schulden	2.958	2.700
Totaal	15.760	9.929

Kasgeldleningen worden voor een korte periode afgesloten om tijdelijke liquiditeitsschommelingen te kunnen opvangen.

De banksaldi betreft het saldo op de bankrekening van de B.N.G. (Bank Nederlandse Gemeenten).

De overige schulden bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Crediteuren	1.783	1.659
Overige kortlopende schulden	1.175	1.041
Totaal	2.958	2.700

Het crediteurensaldo bestaat uit alle facturen, waarvan op balansdatum de betaling nog moet plaatsvinden.

De overige kortlopende schulden zijn o.a. de nog af te dragen loonheffing en pensioenafdrachten van december 2025.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '25	31 dec. '24
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.750	7.995
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	7.062	6.862
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	67	130
Totaal	13.878	14.987

De van de Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren zijn hieronder als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	31 dec '24	Ontv./betaling	Besteding	Vrijval	31 dec '25
Rijk:					
J94 RvON Nationaal Isolatieprogramma	1.612	806	1.108	-	1.310
E20 Min I&W verkeersveiligheid	1.386	-	83	-	1.303
J209 RvON Huisvesting aandachtsgroepen	969	-	-	-	969
K28 RvON Klimaat- en energiebeleid	360	774	386	-	748
J55 Min BZK Aanpak energiearmoede	383	-	34	-	349
G10 Min SZW Wet Inburgering 2021	275	-	-	-	275
G4 Min SZW ToZo	362	-	133	-	229
E120 Min I&W verkeersveiligheid	-	229	7	-	221
D8 Min OCW OAB Middelven	166	139	128	-	177
H30 Min VWS GALA	76	366	333	-	109
E84 Min I&W verkeersmaatregelen	106	-	-	-	106
G13 Min SZW Onderwijsroute	65	-	-	-	65
H21 Min VWS Versterking cliëntondersteuning	33	-	-	-	33
RvON DUMAVA Wensinkhof	20	-	1	-	19
G2 Min SZW gebundelde uitkering	18	-	-	-	18
D14 Min OCW NPO gelden	66	-	49	-	17
C92 Min BZK Informatiepunten Digitale Overheid	3	23	23	-	4
RvON DUMAVA Kindcentrum Borne-West	141	-	141	-	-
Provincie:					
Asbestbodemsaneringsopgave 2025	-	552	257	-	295
Onderdoorgang Oonksweg	280	-	-	-	280
Fietsonderdoorgang Bornerbroeksestraat	240	-	-	-	240
Rotonde Azelosestraat-Twickelerblokweg	173	-	-	-	173
Educatie en communicatie 2025	-	52	17	-	35
Fietsverbinding Twickelerblokweg	23	-	-	-	23
Educatie en communicatie 2024	16	-	-	-	16
Invasieve exoten	-	13	-	-	13
Gebiedstransitie Groene Poort	-	35	25	-	10
Sportpark Actief	45	-	45	-	-
Woonzorgvisie	43	-	43	-	-
Overig:					
Waterschap Vechtstromen Wensink Zuid	-	25	-	-	25
Totaal	6.862	3.013	2.813	-	7.062

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Waarborgen en garanties

Gemeente Borne staat garant voor een aantal leningen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen direct en indirecte garantstellingen. De indirecte garantstellingen zijn leningen waarvoor de gemeente via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat. er is hier sprake van een achtervang positie. Dit betreffen de leningen van woningbouwcorporaties. Het totale schuldrestant daarvan bedraagt per ultimo 2025 € 95,9 miljoen (zie onderstaande specificatie).

(* € 1.000) Buiten de balans opgenomen borg- en garantstellingen	Oorspr.bedrag	Perc.borg	31 dec '25	31 dec '24
Indirecte garantstellingen				
Provincie Overijssel	1.680	100,0%	1.680	1.680
Nederlandse Waterschapsbank NV	13.056	100,0%	11.053	11.166
Nederlandse Waterschapsbank NV	49.350	17,9%	8.832	7.456
Nederlandse Waterschapsbank NV	52.499	0,0%	26	28
nv Bank Nederlandse Gemeenten	43.739	100,0%	35.684	45.633
nv Bank Nederlandse Gemeenten	161.544	17,9%	28.910	22.959
nv Bank Nederlandse Gemeenten	16.082	0,0%	5	11
ING Bank	54.000	17,9%	9.664	3.967
Totaal	391.951		95.854	92.900
Directe garantstellingen				
Garantiehypotheken	170	divers	10	16
Sportverenigingen / nieuw- en verbouw	500	50,0%	7	17
GR Veiligheidsregio Twente	20.000	3,45%	690	690
Totaal	20.670		707	722

Langlopende financiële verplichtingen

In onderstaande tabel zijn de belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen opgenomen waaraan de gemeente Borne de toekomstige jaren is verbonden. De gemeente Borne definieert als 'belangrijke' financiële verplichtingen alle verplichtingen die voor 10 jaar of langer zijn aangegaan en/of de jaarlijkse waarde meer dan € 221.000 bedraagt.

Nr.	Cred.nr.	Naam crediteur	Omschrijving overeenkomst	Startdatum contract	Einddatum contract	Contractwaarde 2025 incl. BTW	Contractwaarde 2025 excl. BTW
1	401050	Twente Milieu	Verbonden partij.	1-1-2014	Onbep.tijd	€ -6.706.042	€ -5.542.184
2	408319	Flextender	Dienstenovereenkomst Inhuurdesk met Dynamisch Aankoop Systeem voor Twentse Gemeenten. Betreft de inhuur vanaf schaal 9.	1-6-2025	31-5-2029	€ -397.497	€ -328.510
3	400098	SWB Midden Twente	Verbonden partij.	nvt	nvt	€ -3.157.986	€ -2.609.905
4	400770	Gemeente Hengelo	Lichte gemeenschappelijke regeling en overige overeenkomsten.	27-6-2013	Onbep.tijd	€ -3.035.624	€ -2.508.780
5	407401	Zorghotel en Retraitehuis Zend. BV	Noodopvang vluchtelingen Oekraïne	17-3-2022	Onbep.tijd	€ -2.072.284	€ -1.712.632
6	408014	Jansman Bouw B.V.	Aannemer Huis van Borne	4-3-2024	2-2-2026	€ -7.505.713	€ -6.203.068
7	404461	Veiligheidsregio Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-5-2018	30-4-2028	€ -1.951.046	€ -1.612.434
8	400699	Regio Twente/Samen Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-1-1994	Onbep.tijd	€ -1.903.786	€ -1.573.377
9	402778	Kulturhus de Bijenkorf	Subsidierelatie	1-1-2025	31-12-2025	€ -1.563.206	€ -1.291.906
10	406180	Wijkkracht	Subsidierelatie	1-1-2025	31-12-2025	€ -1.090.322	€ -901.093
11	401208	Laco Borne BV	Exploitatie zwembad 't Wooldrik.	1-9-2023	31-12-2025	€ -962.796	€ -795.699
12	404145	Gemeent. Belastingkantoor Twente	Verbonden partij.	1-1-2009	Onbep.tijd	€ -275.001	€ -227.273
13	407726	Slangen+Koenis Architecten	Total engineer sportcomplex Borne	6-10-2023	einde project	€ -176.016	€ -145.468
14	402196	Aannemingsmaatsch. Van Gelder B.V.	Bestek groot onderhoud wegen	1-1-2021	30-9-2025	€ -914.905	€ -756.120
15	407623	Greenchoice Zakelijk N.V.	Contract levering elektriciteit	1-1-2021	31-12-2025	€ -828.702	€ -684.878

16	403782	Gemeent. Belastingkantoor Twente	Verbonden partij.	1-1-2009	Onbep.tijd	€ -796.173	€ -657.995
17	404119	Vattenfall Sales Nederland N.V.	Contract levering gas	1-1-2023	31-12-2026	€ -570.730	€ -471.677
18	403046	Tempo Team Uitzendbureau	Raamovereenkomst aanbesteding externe inhuur Perceel 1 Uitzenddiensten regio Twente)	1-9-2023	31-8-2027	€ -696.164	€ -575.342
19	400425	Brookhuis Taxivervoer	Raamovereenkomst Jeugdvervoer en AOV.	1-7-2019	31-7-2025	€ -530.226	€ -438.203
20	406799	OD Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-1-2019	Onbep.tijd	€ -751.634	€ -621.185
21	405568	Van Dorp installaties B.V.	Preventief en correctief onderhoud van de gemeentelijke gebouwen	1-3-2024	28-2-2028	€ -542.797	€ -448.592
22	407696	Bravo Beveiliging B.V	Beveiliging opvanglocaties vluchtelingen	1-4-2024	31-12-2026	€ -710.174	€ -586.921
23	406017	Dura Vermeer Onderh. en Renovatie	Overeenkomst voorzieningencluster De Veste te Borne.	15-6-2018	14-6-2045	€ -302.592	€ -250.076
24	407892	Duurzaam Bouwloket Projecten B.V.	Uitvoering subsidiereregeling energiebesparende maatregelen slect geïsoleerde woningen gemeente Borne 2024.	1-7-2024	31-12-2028	€ -955.493	€ -789.664
25	407357	Protinus IT B.V.	Overeenkomst software broker	1-1-2024	31-12-2029	€ -422.814	€ -349.433
26	407302	TwenteBoard	Subsidierelatie Op basis van Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking Twente.	1-1-2025	31-12-2025	€ -308.865	€ -255.260
27	404605	Avi-Twente B.V.	Verbonden partij.	1-7-1997	Onbep.tijd	€ -252.143	€ -208.382
28	400660	GGD Twente	Verbonden partij.	nvt	nvt	€ -274.018	€ -226.461
29	404607	Twence Bioconversie B.V.	Verbonden partij.	1-7-1997	Onbep.tijd	€ -216.273	€ -178.738

Niet uit de balans blijkende rechten

Een deel van het verlies van De Veldkamp (80/115) zijnde een bedrag van € 18.259.000 wordt gedekt door de gemeente Hengelo. Zie ook de toelichting onder de grondexploitaties.

Geschat bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat. Voor 2025 gaat het om een bedrag van € 1.000.000.

3 Rechtmatigheidsverantwoording

Begrotingscriterium	Bedragen * € 1.000)
1A. Overschrijding lasten programma's	3.430
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	71
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	3.501
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd	821
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (zie ook de toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering)	2.680
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	0
M&O criterium	
	0
Totaal onrechtmatigheden	3.501

4. Bijlagen

4.1 SiSa bijlage bij de jaarrekening

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2025								
Verrekenr	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar	Normbedragen voor a, b, d en f (a/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (a/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Endverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			0	0	Nee	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			€0	€2.200				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
€0	€ 1.173	€0	€0	€0				
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	
			€0	€0	€0	€0	€0	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	€0
			€0	Nee				
			€0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t-1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	€ 23.000 Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 158, eerste lid WPO)	€ 146 Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	1 Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	73 Correctie besteding (jaar T-1). Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05	0 Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 0	€ 0	€ 130.888	€ 36.893	€ 166.348	€ 177.097
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
			2					
			105					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 38.942	€ 0	€ 10.000	Endverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 7.765	€ 65.832	€ 16.890	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 83.000	€ 826.820	€ 826.820	Nee		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mts noodzakelijk		
			1 217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee	400	Weerselsestraal afgerond Cofinanciering per abus jaarlijks tm 2024 op 0 gevuld Per 2025 correct gevuld. Bedragen gesplitst per jaar: - 2021: 155.970 - 2022: 137.500 - 2023: 250.660 - 2024: 199.690		
			2					
			50					
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-01	€ 0	€ 45.455	€ 0	€ 361.101
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-02	€ 0	€ 11.571	€ 0	€ 91.916
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-03	€ 0	€ 22.728	€ 0	€ 180.550
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-04	€ 0	€ 39.629	€ 0	€ 314.621
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
15								
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Endverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-01	Ja			
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-02	Ja			
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-03	Ja			
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-04	Ja			
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naamnummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-01	074BO-01	Ja		
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-02	074BO-02	Ja		
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-03	074BO-03	Ja		
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	074BO-04	074BO-04	Ja		
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08			
		1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)(aantal in Meters)	Nee	0				
		2						
		70						
IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 14.795	€ 14.795	€ 7.398	Nee		
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08			
		1 431 Drempeel, aantal in st	Ja	1				
		2 436 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen, aantal in st	Nee					
		3 437 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg, aantal in m	Nee					
		4 430 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h, aantal in st.	Nee					
		5						
		6						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente l.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente l.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente l.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente l.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente l.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente l.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 4.671.711	€ 92.254	€ 183.359	€ 0	€ 69.577	€ 273
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	
		Gemeente l.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente l.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente l.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente l.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente l.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gedeefde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12	
		€ 117.154	€ 17.003	€ 0	€ 970.762	€ 7.179	€ 0	
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
		€ 0	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b. Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 53.000	€ 23.041	€ 8.560	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2025	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 196	€ 48.169	€ 559
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 10.388	€ 202	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.413	€ 19.025	€ 239
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 131
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 2.009	€ 75.562	€ 1.531
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 492.667	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Ja	
			€ 24.970	€ 0	€ 0	€ 0		
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 377.947	€ 2.473.368				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06		
			€ 2.473.368	€ 0	€ 0			
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Generaal activiteit inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (Um jaar T)	Endverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Ja	
			Nee	Geen activiteiten, kan	€ 0	€ 16.690		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (tm jaar T)	Volstaan aan afspraken in akkoorden (Ja/Neer n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 365.895	€ 32.607	€ 333.289	€ 929.748	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Neer n.v.t.)?	Endverantwoording (Ja/Neer)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			75	72				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
			1					
			2					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			145	€ 33.549	€ 214.444	93	€ 0	€ 3.000
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bevoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			209	€ 0	€ 20.023			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, sponwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervanging wasmachines)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot toevo.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			152	19	0	0	209	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 tm C94/08 opgesplitst.	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage II en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor franche 2 en franche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LA/23-03594355	€ 374.658	175	0	€ 0	€ 41.974
			2 LA/24-03728992	€ 733.106	351	0	€ 67.067	€ 61.765
			3 LA/25-03823890	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (tm jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (tm jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
			1 RHA2023-03498383	Oonksweg	€ 0	€ 0	€ 425.000,00	
			2 RHA2023-03498426	Bornsche Maten de Horsten	€ 0	€ 0	€ 425.000,00	
			3 RHA2023-03498438	Woonwagendstandplaatsen	€ 0	€ 0	€ 88.000,00	
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (tm jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Endverantwoording (Ja/Neer)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
			1 Oonksweg	0	Ja	Ja	Ja	
			2 Bornsche Maten de Horsten	0	Ja	Ja	Nee	
			3 Woonwagendstandplaatsen	0	Ja	Ja	Nee	
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					

VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Endverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
1	030004	Provincie Overijssel	€ 64.997	€ 64.997	€ 64.997	1	1	Ja
2								
3								
4								
5								
KG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
	€ 413.250		€ 22.288	€ 0	€ 1.003.874	€ 0	€ 0	€ 0
		Endverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07						
		Nee						
LV	L35B	Regeling provinciale maatregelen landelijk gebied (Rpm) (Sisa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) aan directe uitvoeringskosten ten laste van Rijksmiddelen	Endverantwoording (Ja/Nee)?			
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: L35B/01	Aard controle R Indicator: L35B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: L35B/03			
1	030004	Provincie Overijssel	€ 24.823	Nee				
2								
3								
		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: L35B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L35B/05	Aard controle R Indicator: L35B/06			
1	030004	Provincie Overijssel	Gebiedstransitie Groene	€ 24.823				
2								
3								
50								
AN	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m de transitie - uitzonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
	€ 4.836.920		€ 0	€ 0	€ 89.871	€ 0	€ 478.588	
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd		
	€ 0		€ 10.000	€ 122.515	1-nov-24	nvt		
		Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)					
		Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
	€ 5.292.844		€ 26.917.361					

4.2 Overzicht baten en lasten per taakveld

(* € 1.000)	Saldo	Saldo	Jaarrekening 2025			Vershil
Taakveld	primitief	actueel	Baten	Lasten	Saldo	Saldo
0.1 Bestuur	-1.462	-1.625	178	2.729	-2.552	-927
0.2 Burgerzaken	-658	-736	544	1.265	-721	14
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-763	-954	513	1.328	-814	140
0.4 Overhead	-10.463	-11.497	377	11.919	-11.542	-46
0.5 Treasury	1.246	1.407	1.476	97	1.380	-27
0.61 OZB Woningen	5.500	5.500	5.713	316	5.397	-102
0.62 OZB niet-woningen	3.018	3.018	2.974	42	2.932	-86
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	253	253	314	65	249	-4
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitk. gemeentefonds	48.113	51.416	51.275	6	51.269	-147
0.8 Overige baten en lasten	-1.956	-215	14	399	-384	-170
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	248	248	451	-203	-451
0.10 Mutaties reserves	1.685	3.037	9.238	6.467	2.771	-266
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur en Ondersteuning	44.512	49.851	72.864	25.084	47.781	-2.070 N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.030	-1.938	92	2.020	-1.929	10
1.2 Openbare orde en veiligheid	-617	-646	25	630	-605	41
Totaal Veiligheid	-2.648	-2.585	116	2.650	-2.534	51 V
2.1 Verkeer en vervoer	-2.588	-2.607	444	3.644	-3.200	-593
2.2 Parkeren	-164	-163	13	173	-161	2
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Totaal Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-2.752	-2.770	457	3.817	-3.360	-590 N
3.1 Economische ontwikkeling	-34	-37	0	32	-32	4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-25	-24	946	1.154	-208	-184
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-130	-222	29	262	-233	-11
3.4 Economische promotie	-14	-42	18	59	-42	1
Totaal Economie	-203	-325	993	1.508	-515	-190 N
4.1 Openbaar basisonderwijs	-450	-450	22	416	-394	57
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.512	-1.517	157	1.738	-1.581	-64
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-792	-878	214	1.189	-975	-97
Totaal Onderwijs	-2.755	-2.844	393	3.343	-2.950	-105 N
5.1 Sportbeleid en activering	-289	-288	330	547	-217	72
5.2 Sportaccommodaties	-1.919	-2.762	925	4.039	-3.115	-353
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-699	-718	9	713	-704	14
5.4 Musea	-63	-63	0	64	-64	-1
5.5 Cultureel erfgoed	-101	-154	27	162	-135	20

5.6 Media	-516	-536	23	558	-535	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.550	-2.976	86	3.068	-2.982	-6
Totaal Sport, Cultuur en Recreatie	-6.136	-7.498	1.400	9.152	-7.751	-253 N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.162	-1.728	6.534	7.501	-967	761
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	0	0	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-471	2	496	-494	-23
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-9.004	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-3.045	-3.252	6.349	9.471	-3.122	130
6.4 WSW en beschut werk	-2.802	-3.063	0	2.970	-2.970	93
6.5 Arbeidsparticipatie	-309	-338	0	447	-447	-109
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.248	-1.460	11	1.511	-1.499	-39
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-3.463	-3.676	268	3.919	-3.651	25
6.712 Begeleiding (WMO)	-2.605	-2.642	0	2.552	-2.552	90
6.713 Dagbesteding (WMO)	-533	-558	0	556	-556	2
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	0	-7.189	-70	1.102	-1.172	6.017
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	0	0	7	6.457	-6.450	-6.450
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	0	0	0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-1.639	0	61	-61	1.578
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	1.857	-1.857	-1.857
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
6.791 PGB WMO	0	-101	0	103	-103	-3
6.792 PGB Jeugd	0	-85	0	-20	20	104
6.811 Beschermd wonen (WMO)	-193	-222	319	342	-24	199
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	46	-46	-46
6.821 Jeugdbescherming	-824	-876	14	811	-797	78
6.822 Jeugdreclassering	-87	-127	0	136	-136	-9
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	-395	30	251	-222	173
Totaal Sociaal Domein	-26.275	-27.820	13.463	40.570	-27.107	714 V
7.1 Volksgezondheid	-1.235	-1.235	339	1.769	-1.430	-195
7.2 Riolerings	574	706	2.618	1.758	859	153
7.3 Afval	619	-381	2.771	3.126	-356	26
7.4 Milieubeheer	-999	-1.286	1.800	2.769	-969	317
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-263	-263	169	407	-237	26
Totaal Volksgezondheid en Milieu	-1.303	-2.460	7.696	9.830	-2.133	327 V
8.1 Ruimte en leefomgeving	-640	-288	72	405	-333	-45
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	-2.166	11.186	11.613	-427	1.739
8.3 Wonen en bouwen	-605	-1.095	963	1.965	-1.002	93
Totaal Volkshuisvesting, Leefomgeving en Stedelijke Vernieuwing	-1.244	-3.548	12.221	13.983	-1.761	1.787 V
Totaal	1.196	0	109.605	109.936	-331	-331 N

C

Overig

1 Verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Waarde	Periode
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,78	2025
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,91	2025
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	737,6	2026
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	5,56%	2026
5	Overhead	% van totale lasten	11,75%	2026
6	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	6,0	2025
7	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2,2	2025
8	Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	4,2	2025
9	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	0,8	2025
10	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	1,0	2025
11	Funciemenging	%	44,7	2024
12	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	158,5	2024
13	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	0,0	2021
14	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	24,0	2024
15	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsvers)	%	1,4	2024
16	Niet-sporters	%	38,1	2024
17	Omvang huishoudelijk restafval	kg/inwoner	83,0	2024
18	Hernieuwbare elektriciteit	%	26,9	2022
19	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	395,0	2025
20	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	6,3	2024
21	Demografische druk	%	85,0	2025
22	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	1.034	2025
23	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	1.070	2025
24	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	573,1	2024
25	Jongeren met een delict voor de rechter	%	1,0	2023
26	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2,0	2024
27	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2,0	2024
28	Netto arbeidsparticipatie	%	75,9	2025
29	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	161,6	2024
30	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	101,6	2024
31	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	12,8	2024
32	Jongeren met jeugdbescherming	%	1,0	2024
33	Jongeren met jeugdreclassering	%	0,5	2024
34	Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	740,0	2025

2 Lijst van afkortingen

Afkortingen die reeds in de tekst van de Jaarstukken 2024 zijn uitgeschreven, worden hieronder niet nader toegelicht.

AB	Algemeen bestuur
AOW	Algemene Ouderdomswet
APPA	Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARG	Algemene reserve grondexploitatie
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BAS	Bodem Asbest Sanering
BBO	Bundeling Bornse Ondernemers
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOSS	Bestuurlijk Overleg Sociaal Economische Structuurversterking
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde
BBV	Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BKV	Boomkroonvolume
BSO	Buitenschoolse opvang
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CO2	Koolstofdioxide
DuMaVa	Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed
DiBo	Duurzame initiatieven Borne
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
Fte	Full Time Equivalent
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBI	Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem
GBT	Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Gwh/uur	Gigawatt per uur
HR (M)	Human Resource (Management)
IBOR	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte
I en A	Informatievoorziening en Automatisering
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IT	Informatietechnologie
IVP	Integraal Veiligheidsplan

IVZ	Integrale Veiligheidszorg
IZA	Integraal Zorg Akkoord
IHP	Integraal Huisvestingsplan
I&A	Informatisering & Automatisering
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht, nu 'gezonde jeugd, gezonde toekomst'
JPF	Jongeren Perspectief Fonds
KDV	Kinderdagverblijf
Kopp	Kinderen van ouders met psychische problemen
NCW	Netto contante waarde
NEN	Nederlands Normalisatie-Instituut
MDT	Maatschappelijk Dienst Tijd
MEOZ	Meerkosten energie openbare zwembaden
MJOP	Meerjaren onderhoudsplan
MIA's	Multidisciplinaire Integrale Acties
MPG	Meerjarenprognoses
NCNP	No Cure No Pay
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
NEN	NEderlandse Norm
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité Nederlandse Sportfederatie
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit
ODT	OmgevingsDienst Twente
OLCT	Openbaar Lichaam Crematoria Twente
OZB	Onroerend zaakbelasting
OZJT	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
PMD	Plastic, metaal en drankkartons
PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
PS	Provinciale Staten
RBT	Regionaal Bedrijventerrein
RES	Regionale Energie Strategie
ROS	Ruimtelijke Ontwikkelstrategie Twente
RPI	Risicoprioriteringsinstrument
SGH	Stichting Gemeenschapsbelangen Hertme
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK	Specifieke Uitkering
Srh	Stuurgroep reclameheffing
SON	Stadsbank Oost Nederland
SSO	Single Sign-On
STOMP	Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a service en privé auto
SWB	Sociaal Werkleer Bedrijf Midden Twente
TvoP	programma Toekomst voor ons Platteland
UHS	Uitvoerings- en handhavingsstrategie

UVP	Uitvoeringsprogramma
VAB	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRT	Veiligheidsregio Twente
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VTT	Veilig Thuis Twente
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
Wsk	Waarborgfonds saneringskredieten
Woo	Wet open overheid
Woz	Waardering onroerende zaken
ZOT	Zuidoost Twente

3 Controleverklaring